

วารสารที่ดิน

ปีที่ ๖๒ ฉบับที่ ๒ เดือน มีนาคม – เมษายน ๒๕๕๙

กองแผนงาน กรมที่ดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ กทม. ๑๐๒๑๐

คณะกรรมการอำนวยการ

อธิบดี	ประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ	กรรมการ
ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ	กรรมการ
รองอธิบดี	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนัก	กรรมการ
ผู้อำนวยการกอง	กรรมการ
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
เลขาธิการกรม	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการและเลขานุการ

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นายพงษ์ภาณุ พิมลภัทรกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางสาวพุทธิไทย พักเหลือง
นางสาวอัจฉรา สันติปริชาจิตต์ นางอภิวรรณ สวัสดิ์
นางสาวนริศรา มาลัยพงษ์ นางเจริญลามา สันสุวรรณภรณ์

กองบรรณาธิการ : นายชัชวาล สมจิตต์
นางสาวลลิตาภรณ์ ธรรมมาวุฒิชัย นายประภัสสร สืบเหล่ารบ
นายสมญภูมิ สุรเกียรติ์ นางสาวสมศรี ประทุมเมฆ
นายณัฐพล ทิพย์มนตรี นางดวงรัตน์ จันทระประดิษฐ์
นายสงวน มณีรัตน์ศักดิ์ นายวิวัฒน์ ลีนะพิสิทธิ์
นายวัชร มาลัยมาตร นางสาวอนงค์นาถ กาญจนเพ็ญ
นายวิภาส โอวาทเจริญจิตต์ นายชัยวัฒน์ นิ่มอนันตกุล
นางสาวอรพินทร์ ประเสริฐศักดิ์

ฝ่ายศิลป์ : นายวีระชัย ลังคุลจินดา

นางสาวกมลพร ทักขินาสถาพร นางสาวธนรัตน์ จ้างประเสริฐ

ฝ่ายจัดการ

นางฐิติ เพชรชะเอม	นางสาวปัทมา เหลืองเพชรงาม
นายกรกช ชีระปัญญา	นางบุษยา สุขเหมือน
นางภคินทร์ ภูคกงน้ำ	นางสาวพนิดา เต็งทับทิม
นายชูเกียรติ พวงเงิน	

คุยกับ บ.ก.

วารสารที่ดิน ปีที่ ๖๒ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน ๒๕๕๙ เป็นฉบับต้อนรับเทศกาลสงกรานต์ วันที่ ๑๓ – ๑๕ เมษายน ๒๕๕๙ เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยนับแต่โบราณมา โดยวันที่ ๑๓ เป็นวันมหาสงกรานต์ และทางราชการกำหนดให้เป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ และวันที่ ๑๔ เมษายน เป็นวันครอบครัวอีกด้วย วารสารฉบับนี้จึงได้นำประเพณีสงกรานต์ ในภาคต่างๆ มาลงไว้ให้สมาชิกและพี่น้องชาวดิน ได้รับทราบ เกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ในภาคต่างๆ ไว้เล่าขานให้ลูกหลาน ได้ซึมซับวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ให้ดำรงอยู่ชั่วลูกหลาน สืบไป

ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙ กรมที่ดินได้แต่งตั้งให้กระผม นายพงษ์ภาณุ พิมลภัทรกุล ผู้อำนวยการกองแผนงาน เป็นบรรณาธิการวารสารที่ดิน พร้อมด้วยคณะทำงานชุดใหม่ อาทิเช่น นายชัชวาล สมจิตต์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการที่ดินของรัฐ นางสาวลลิตาภรณ์ ธรรมมาวุฒิชัย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการออกหนังสือสำคัญ นางสาวสมศรี ประทุมเมฆ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการทำแผนที่ภาพถ่าย นายสมญภูมิ สุรเกียรติ์ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการทะเบียนที่ดิน นายณัฐพล ทิพย์มนตรี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาประเมินค่า รักษาการแทน ผู้อำนวยการกองพัสดุ ฯลฯ ซึ่งคณะทำงานจะได้สรรหาสาระดีๆ มีประโยชน์มาอบแต่สมาชิกและพี่น้องชาวดิน

วารสารที่ดินฉบับนี้ได้คัดสรรเนื้อหาสาระดีมีประโยชน์ โดยเฉพาะเรื่องการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินและการระงับข้อพิพาท ซึ่งท่าน ดร.สุจิต จงประเสริฐ รองอธิบดี รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ เป็นผู้รวบรวมและได้อนุญาตให้ลงตีพิมพ์ ในวารสารฉบับนี้ รายละเอียดศึกษาได้จากเรื่องนารูในวารสาร นอกจากนี้ยังมีโครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ) เรียนรู้กฎหมายที่ดินเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง การเร่งรัดงานรังวัดตามนโยบายกรมที่ดิน โดยเฉพาะเปิดโลกทัศน์ไร้พรมแดน...ฝรั่งเศษออกกฎหมายห้ามซูเปอร์มาเก็ตตั้งอาหารเหลือ แต่ให้นำไปบริจาคแทน เป็นเรื่องดีที่ควรชื่นชม และมีสาระดีๆ อีกมากมาย ที่ได้คัดสรรมานำเสนอในวารสารฉบับนี้ เพื่อพี่น้องชาวดินและสมาชิกวารสารที่ดินได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

พบกันใหม่ฉบับหน้า

บ.ก.

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารที่ดิน เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ กรมที่ดินและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

CONTENT สารบัญ ปีที่ ๖๒ ฉบับที่ ๒ เดือน มีนาคม – เมษายน ๒๕๕๙

เรื่องน่ารู้...

- ๓ การสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และการระงับข้อพิพาท
- ๑๔ การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์
- ๑๘ โครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ)
- ๒๔ เครื่องราชอิสริยาภรณ์...ทำความดีมีสิทธิทำความผิดถูกเรียกคืน

ข้อคิด...

- ๓๖ ใจสะอาด ไม่เศร้าหมอง

หลักกฎหมายจากคดีปกครอง...

- ๓๓/ เรียนรู้กฎหมายที่ดินเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง

คำคม...

- ๔๔ การอยู่ร่วมกัน

หนังสือเวียน ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง...

- ๔๕ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗
- ๔๙ พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ.๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ.๒๕๕๘ (กรณีบิดามารดาโอนอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย)

- ๕๑ อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายที่ใช้บังคับในปี พ.ศ.๒๕๕๙

- ๕๕ การเร่งรัดงานรังวัดตามนโยบายกรมที่ดิน

ลานกวี...

- ๕๙ ดึงให้หลังหัก

เปิดโลกทัศน์ไร้พรมแดน...

- ๖๐ ประเพณีสงกรานต์ในภาคต่างๆ
- ๗๐ ๑๐ มิวเซียมสวยจากทั่วโลก
- ๗๕ ฝรั่งเศสออกกฎหมายห้ามซูเปอร์มาเก็ตทิ้งอาหารเหลือ แต่ให้นำไปบริจาคแทน
- ๗๖ หมู่บ้านมรดกโลก

ความรู้คู่สุขภาพ...

- ๗๙ ๕ วิธีบำบัดไมเกรนด้วยวิถีธรรมชาติ
- ๘๔ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส
- ๘๗ ไวรัสซิกา

ได้รู้ธรรมะ...

- ๙๑ เมื่ออะไรเกิดขึ้นในชีวิต

- ๙๒ ภาพเล่าเรื่อง...

การสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และการระงับข้อพิพาท*

มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นการสอบสวนเปรียบเทียบในกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิจากการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตาม ซึ่งหากเป็นการโต้แย้งสิทธิกันในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่การออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ย่อมไม่อาจดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบตามบทบัญญัติมาตรานี้ได้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณามีแนวทางในการพิจารณาให้เกิดความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง ต่อยอดความรู้ และนำไปใช้เป็นแนวทางการพิจารณาต่อไป โดยจะกล่าวถึงหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบ เริ่มตั้งแต่กรณีที่มีการโต้แย้งคดีค้ำ การสอบสวนเปรียบเทียบ การสั่งการ การแจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบ ตลอดจนการฟ้องคดีต่อศาล ตามลำดับ แต่ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการดังกล่าว ควรที่จะทำความเข้าใจความหมายของการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินก่อน และโดยที่ประมวลกฎหมายที่ดินมิได้ให้ถ้อยคำนิยามของคำว่า “การสอบสวนเปรียบเทียบ” ไว้ จึงต้องอาศัยความหมายตามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

“การสอบสวน” หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการอย่างอื่นซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้อง ลงโทษ **“เปรียบเทียบ”** หมายถึง เอาสิ่งหนึ่งเข้ามาเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เห็นว่าใกล้เคียง เสมอกัน หรือผิดกัน ถ้าเอามาเทียบกันดูแล้ว ฝ่ายที่มีภาษีกว่าเรียกว่า ได้เปรียบ ฝ่ายที่เป็นรองเรียกว่า เสียเปรียบ ถ้าจะเอาฝ่ายตนให้มีภาษีข้างเดียวเรียกว่า เอาเปรียบ

“เปรียบเทียบ” หมายถึง พิจารณาเทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนกันและต่างกัน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า **“การสอบสวนเปรียบเทียบ”** ตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการอย่างอื่น เพื่อค้นหาข้อมูลและข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วนำข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้มาเปรียบเทียบกับกันว่าข้อมูลข้อเท็จจริงของฝ่ายใดจะได้เปรียบกว่ากัน ซึ่งหมายถึง มีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน

ขั้นตอนซึ่งเป็นสาระสำคัญของการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้ดังนี้

๑) เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจเรียกคู่กรณีมาสอบสวนเปรียบเทียบ หากตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลงกัน หากตกลงกันไม่ได้ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา มีอำนาจพิจารณาสั่งการไปตามที่เห็นควร

๒) เจ้าพนักงานที่ดินสั่งประการใดแล้วให้แจ้งเป็นหนังสือให้คู่กรณีทราบ

๓) ให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปฟ้องศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง

๔) กรณีมีการฟ้องให้รื้อเรื่อง ศาลสั่งประการใดให้ดำเนินการไปตามกรณี

๕) ถ้าไม่มีการฟ้องให้ดำเนินการไปตามที่เจ้าพนักงานที่ดินสั่งการ

* ดร.สุจิต จงประเสริฐ

รองอธิบดี รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ

๖) เมื่อประกาศแจกโฉนดที่ดินครบกำหนดแล้วมีผู้คัดค้านภายหลัง ไม่ให้รับคำขอคัดค้านไว้ดำเนินการและให้แจ้งให้คู่กรณีทราบ หากคู่กรณีรับว่าสามารถไปตกลงกันได้ ก็ให้ไปตกลงกันและแจ้งผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสิบห้าวัน

๑. หลักเกณฑ์ วิธีการ และการสั่งการสอบสวนเปรียบเทียบ

๑.๑ หลักเกณฑ์ในการสอบสวนเปรียบเทียบ

(๑) ต้องเป็นการ “ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์” เท่านั้น หากมิใช่การออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แม้จะมีการโต้แย้งสิทธิกัน ก็ไม่สามารถนำบทบัญญัติในมาตรานี้มาใช้ได้

(๒) การโต้แย้งคัดค้านจะต้องเป็นการ “โต้แย้งเรื่องสิทธิในที่ดิน” ของผู้ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(๓) ที่ดินนั้นจะต้องเป็นที่ดินที่สามารถออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้

“การโต้แย้งจะต้องเป็นการโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างบุคคล ๒ ฝ่าย ซึ่งอ้างว่าตนมีสิทธิในที่ดิน และอาจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้” ดังนั้น หากที่ดินที่นำมาขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นที่ดินที่ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ย่อมไม่มีอำนาจที่จะทำการสอบสวนเปรียบเทียบแต่อย่างใด เช่น

กรมป่าไม้คัดค้านการขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้น ไม่ถือว่าเป็นการโต้แย้งสิทธิกัน เพราะในเขตป่าสงวนแห่งชาติผู้ใดจะมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินไม่ได้ และที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ก็ไม่อาจออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี หรือที่ดินของรัฐประเภทอื่น (สาธารณสมบัติของแผ่นดิน) คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า ที่ดินดังกล่าวนี้ต่างก็เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นเดียวกับที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งจะโอนได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา นอกจากนั้น ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรียังเข้าลักษณะเป็นที่ดินที่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ (๕) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ อีกด้วย ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินทำการสอบสวนเปรียบเทียบในกรณีการออกโฉนดที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีหรือที่ดินของรัฐที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่ได้

ที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งอาจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินจึงสามารถทำการสอบสวนเปรียบเทียบได้

ที่ดินซึ่งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ และอาจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้

๑.๒ วิธีการดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบ กรมที่ดินได้วางแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑) การโต้แย้งคัดค้าน

(๑) การโต้แย้งคัดค้านในวันทำการรังวัด ให้ช่างผู้ทำการรังวัดบันทึกถ้อยคำการโต้แย้งคัดค้านไว้เป็นหลักฐาน โดยใช้บันทึกถ้อยคำตามแบบ ท.ด. ๑๖ ระบุให้ทราบถึงเหตุที่คัดค้านว่าคัดค้านด้วยเหตุผลประการใด แล้วให้ผู้คัดค้านลงลายมือชื่อไว้ และในกรณีการโต้แย้งคัดค้านในขณะที่ทำการรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดินนี้ นอกจากช่างผู้ทำการรังวัดมีหน้าที่จะต้องดำเนินการบันทึกถ้อยคำของผู้คัดค้านตามนัยดังกล่าวแล้ว ยังต้องดำเนินการรังวัด และทำแผนที่พิพาทด้วย

(๒) การโต้แย้งคัดค้านหลังจากทำการรังวัดเสร็จแล้ว แต่เป็นเวลาก่อนที่จะได้มีการประกาศครบกำหนด ๓๐ วัน

กรณีเรื่องอยู่ที่ฝ่ายรังวัด ให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับคำขอโต้แย้งคัดค้านโดยใช้คำขอตามแบบ ท.ด. ๙ เสร็จแล้วส่งให้ฝ่ายรังวัดรวมเรื่องไว้

กรณีเรื่องอยู่ที่ฝ่ายทะเบียน ให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับคำขอโต้แย้งคัดค้านโดยใช้คำขอตามแบบ ท.ด. ๙ เสร็จแล้วรวมเรื่องไว้

๒) การทำแผนที่พิพาท

(๑) การโต้แย้งคัดค้านในวันทำการรังวัด หากเป็นการโต้แย้งเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งให้ช่างผู้ทำการรังวัดดำเนินการจัดทำรูปแผนที่พิพาทมาในคราวเดียวกัน

(๒) การโต้แย้งคัดค้านหลังจากทำการรังวัดเสร็จแล้ว แต่เป็นเวลาก่อนที่จะได้มีการประกาศหรืออยู่ระหว่างระยะเวลาประกาศกำหนด ๓๐ วัน หากมีกรณีต้องทำแผนที่พิพาทให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำหนังสือแจ้งผู้ขอและผู้คัดค้านภายใน ๓ วันนับแต่ครบกำหนดประกาศ เพื่มนัดคู่กรณีทำแผนที่พิพาท

๓) การประกาศ ให้ฝ่ายทะเบียนจัดทำประกาศให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วันนับแต่ได้รับเรื่องจากฝ่ายรังวัด การนับระยะเวลาปิดประกาศ ๓๐ วัน ให้เริ่มนับ ๑ ตั้งแต่วันรุ่งขึ้นของวันปิดประกาศ ฉบับหลังสุดเป็นต้นไปจนครบจำนวน ๓๐ วัน หากวันที่ครบกำหนดตรงกับวันหยุดราชการให้นับวันที่เริ่มทำงานต่อจากวันหยุดนั้นเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา

๔) การโต้แย้งคัดค้านภายหลังประกาศครบกำหนด กรณีมีผู้โต้แย้งคัดค้านภายหลังประกาศครบกำหนดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ชี้แจงให้ผู้ขอทราบว่าจะไม่อาจรับคำโต้แย้งคัดค้านไว้ดำเนินการโต้แย้งจากกฎหมายได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ทำการโต้แย้งคัดค้านแล้ว แต่ผู้โต้แย้งไม่ได้ดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวการรับคำขอคัดค้านไว้เช่นนี้เท่ากับเป็นการขยายระยะเวลาประกาศออกไปอีก ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ แต่ถ้าผู้โต้แย้งรับว่าตนสามารถทำความเข้าใจกับผู้ขอได้ โดยจะไปทำความเข้าใจกับผู้ขอและแจ้งผลการตกลงนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายใน ๑๕ วัน ก็ให้บันทึกถ้อยคำผู้โต้แย้งคัดค้าน ตามแบบ ท.ด. ๑๖ รวมเรื่องไว้ หากผู้โต้แย้งทำความเข้าใจกับผู้ขอได้ และข้อตกลงนั้นชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ดำเนินการไปตามข้อตกลงนั้น แต่ถ้าผู้โต้แย้งทำความเข้าใจกับผู้ขอได้ และข้อตกลงนั้นชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ดำเนินการไปตามข้อตกลงนั้น แต่ถ้าผู้โต้แย้งไม่สามารถทำความเข้าใจกับผู้ขอภายในกำหนดดังกล่าวได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำขอต่อไป

๕) การนัดสอบสวนเปรียบเทียบ

(๑) กรณีการคัดค้านซึ่งไม่ต้องทำแผนที่พิพาท (คัดค้านทั้งแปลง) ให้เจ้าพนักงานที่ดิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำหนังสือแจ้งผู้ขอและผู้คัดค้านภายใน ๓ วันนับแต่ครบกำหนดประกาศเพื่มนัดคู่กรณีทำการสอบสวนเปรียบเทียบ

(๒) กรณีการคัดค้านซึ่งได้มีการจัดทำแผนที่พิพาท และไม่มีกรณีที่จะต้องทำแผนที่พิพาทสำหรับผู้คัดค้านรายอื่นอีก ให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ (๑)

(๓) กรณีการคัดค้านภายหลังจากวันทำการรังวัด ซึ่งช่วงรังวัดได้ออกไปทำแผนที่พิพาทเมื่อประกาศครบกำหนด ๓๐ วัน แล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำหนังสือแจ้งผู้ขอและผู้คัดค้านภายใน ๓ วัน นับแต่ได้รับเรื่องราวการรังวัดพร้อมแผนที่พิพาทจากฝ่ายรังวัดเพื่อนัดคู่กรณีทำการสอบสวนเปรียบเทียบ

๖) การสอบสวนเปรียบเทียบ กรณีผู้ขอและผู้โต้แย้งมาตามกำหนดนัดสอบสวนเปรียบเทียบให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ชี้แจงและทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ถ้าตกลงกันได้ให้บันทึกข้อตกลงไว้ในแบบบันทึกถ้อยคำ (ท.ด. ๑๖) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้เสนอเรื่องพร้อมทั้งความเห็นให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา พิจารณาสั่งการไปตามพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมาย เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่งประการใด ให้แจ้งคำสั่งเปรียบเทียบให้คู่กรณีทราบ

๓) การสั่งสอบสวนเปรียบเทียบ

(๑) จะต้องสั่งการในกรณีที่ได้สอบสวนเปรียบเทียบแล้ว แต่ตกลงกันไม่ได้ และในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับทราบกำหนดนัดทำการสอบสวนเปรียบเทียบแล้ว แต่ไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้ถือว่าคู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่อาจตกลงกันได้ เท่านั้น

(๒) ต้องเป็นการสั่งการในเรื่องสิทธิในที่ดินของผู้ขอและผู้คัดค้านว่าฝ่ายใดควรจะมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน และควรออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ฝ่ายใด การสั่งให้คู่กรณีไปฟ้องร้องต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง โดยไม่ได้สั่งการในเรื่องสิทธิในที่ดินของผู้ขอหรือผู้คัดค้าน จึงเป็นการสั่งการที่ไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยหากปรากฏว่าไม่มีการฟ้องศาลภายในกำหนดหกสิบวัน ย่อมไม่อาจดำเนินการให้กับผู้ขอต่อไปได้

(๓) คำว่า “สั่งการไปตามที่เห็นสมควร” นั้น หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินจะต้องทำการสอบสวนทั้งผู้ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์และผู้โต้แย้งคัดค้าน แล้วนำพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายที่ได้จากการสอบสวนมาเปรียบเทียบกันว่า พยานหลักฐานของฝ่ายใดจะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่ากัน แล้วจึงมีอำนาจสั่งการไปตามที่เห็นสมควร

(๔) ต้องสั่งให้ชัดเจนตามที่เห็นสมควรว่า จะดำเนินการตามที่ผู้ขอได้ขอหรือตามที่ผู้คัดค้านได้คัดค้านอย่างไร เพราะหากไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะสามารถดำเนินการเรื่องดังกล่าวตามที่ได้มีการสั่งการไว้ต่อไปได้ โดยให้ระบุข้อความว่า “หากคู่กรณีฝ่ายที่ไม่พอใจเห็นว่าตนเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินก็ให้ไปฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม หรือถ้าเห็นว่าการสั่งการของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา) ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดและไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ให้ไปฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ทั้งนี้ ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีหรือมิได้นำสำเนาคำฟ้องมาแสดงภายในกำหนด จะได้ดำเนินการตามที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา) ได้สั่งการไว้ต่อไป” ด้วย

ในประเด็นเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดีนั้น การฟ้องคดีปกครองต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ฟ้องศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ในการฟ้องคดีปกครองต่อศาลปกครองตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปดำเนินการฟ้องต่อศาล

ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ขัดแย้งกันแต่อย่างใด เนื่องจาก มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใด กำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือ มีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย”

ซึ่งคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินในการสอบสวนเปรียบเทียบและสั่งการตาม มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การฟ้องโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่การฟ้องคดีต่อศาลปกครองต้องยื่นภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง โดยผู้ฟ้องคดีไม่ต้องอุทธรณ์ตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากประมวลกฎหมายที่ดินได้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีไว้ โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม หรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่อาจนำระยะเวลาตาม มาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาบังคับใช้

จะเห็นได้ว่ากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน ทำให้ประชาชนมีความไว้วางใจและเชื่อมั่น ในการดำเนินงานของระบบราชการว่ามีความโปร่งใส เที่ยงธรรม ตรวจสอบได้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การที่กฎหมายกำหนดกรอบพิจารณาออกคำสั่งไว้อย่างชัดเจนยังทำให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการทำคำสั่งที่ถูกต้อง มีคุณภาพทำให้เจ้าหน้าที่มีความมั่นใจในการปฏิบัติราชการ ตลอดจนจะช่วยลดจำนวนคดีพิพาทที่จะไปสู่ศาลปกครองในที่สุดได้อีกด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนมีความรู้ มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะ ทำให้กฎหมายฉบับดังกล่าว สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

ในกรณีที่ได้มีการฟ้องคดีต่อศาลอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานที่ดินจะทำการสอบสวนเปรียบเทียบ เมื่อคดียังไม่ถึงที่สุด เจ้าพนักงานที่ดินจะไม่ใช้อำนาจสอบสวนเปรียบเทียบก็ได้ ย่อมเป็นดุลยพินิจของเจ้าพนักงานที่ดิน การที่เจ้าพนักงานที่ดินได้มีคำสั่งให้รอเรื่องการออกโฉนดที่ดินไว้เพื่อรอคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาล ย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่และดุลยพินิจของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ที่จะสั่งการตามที่เห็นสมควรได้ ตามนัยมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า “มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ระบุให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินแล้วแต่กรณี มีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบ เป็นการใช้อำนาจดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำการสอบสวนเปรียบเทียบหรือไม่ก็ได้ มิได้บังคับให้ต้องทำการสอบสวนเปรียบเทียบทุกกรณี บทบัญญัติดังกล่าว จึงมิใช่เป็นกรณีที่กฎหมายให้ฝ่ายบริหารวินิจฉัยข้อพิพาทก่อน ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจใช้อำนาจดุลยพินิจไม่เปรียบเทียบก็ได้ ซึ่งมีผลให้คู่กรณีมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลโดยตรง”

๘) การแจ้งคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบ

ให้แจ้งโดยทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับโดยระบุในหนังสือแจ้งด้วยว่า ในกรณีที่ได้มีการฟ้องคดีต่อศาล ให้คู่กรณีฝ่ายที่ไม่พอใจนำหลักฐานการยื่นฟ้องพร้อมสำเนาคำฟ้องเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินไปแสดงต่อพนักงานงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดด้วย หากมิได้นำหลักฐานการยื่นฟ้องพร้อมสำเนาคำฟ้องเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินไปแสดงภายในกำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการตามที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาได้มีคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบไว้ต่อไป

๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสอบสวนเปรียบเทียบและสั่งการ

๒.๑ ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบ

เนื่องจาก มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติไว้ว่า ถ้ามีผู้ได้แย้งสิทธิกัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ เจ้าพนักงานที่ดิน แล้วแต่กรณี มีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ซึ่งหมายถึงตัวพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานที่ดินผู้มีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ดังนี้

(๑) เจ้าพนักงานที่ดิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายในสำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา หรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ส่วนแยก ในกรณีการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นการเฉพาะราย ตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(๒) นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในท้องที่ซึ่งรัฐมนตรียังมิได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในกรณีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นการเฉพาะราย ตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(๓) ผู้อำนวยการศูนย์ที่ดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ในกรณีการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือผู้กำกับงานสนาม ในกรณีการเดินสำรวจออกหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ฯ (น.ส. ๓ ก.) ตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๒ ผู้มีอำนาจในการสอบสวนเปรียบเทียบ

เมื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบแล้ว หากตกลงกันไม่ได้ มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้กำหนดให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา มีอำนาจพิจารณาสั่งการไปตามที่เห็นสมควร ได้แก่

(๑) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา

(๒) นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในท้องที่ซึ่งรัฐมนตรียังมิได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดิน

๓. รูปคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบ

มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้แจ้งคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบเป็นหนังสือเท่านั้น มิได้มีการกำหนดรูปแบบของคำสั่งไว้ว่าจะต้องจัดทำอย่างไร แต่เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวเกิดจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวังหรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย กล่าวคือ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือต้องระบุ วัน เดือน ปี ที่ทำคำสั่ง ชื่อและตำแหน่ง พร้อมทั้งมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น นอกจากนี้ยังต้องจัดให้มีเหตุผล ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ประกอบด้วย

๔. การฟ้องศาลตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติว่า “เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา สั่งประการใดแล้วให้แจ้งเป็นหนังสือต่อคู่กรณีทราบ และให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปดำเนินการฟ้องต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับตั้งแต่วันทราบคำสั่ง”

การฟ้องศาลมีความสำคัญเนื่องจากการที่คู่กรณีได้ฟ้องต่อศาล หรือไม่ฟ้องต่อคดีศาล มีผลในทางกฎหมายที่แตกต่างกัน โดยหากได้มีคำสั่งฟ้องคดีต่อศาลแล้วให้รอเรื่องการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไว้ เมื่อศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งถึงที่สุดประการใด จึงให้ดำเนินการไปตามกรณี แต่หากไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนด ก็ให้ดำเนินการไปตามที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่ง แล้วแต่กรณีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้มีคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) ถ้าประเด็นหลักเป็นการตอบโต้แย้งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน ที่ขอออกหนังสือแสดงสิทธิ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคือ “ศาลยุติธรรม” (ตามคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๔/๒๕๔๕)

(๒) หากประเด็นหลักเป็นการโต้แย้งว่า การสั่งการของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคือ “ศาลปกครอง” (ตามคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑๙/๒๕๔๖)

๕. การระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย

การสอบสวนเปรียบเทียบและสั่งการตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินให้แก่คู่กรณี โดยไม่จำเป็นต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล เพราะข้อพิพาทในบางเรื่องหากคู่กรณีได้รับคำชี้แจง แนะนำ ในบางสิ่งบางอย่างจากเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคนกลางไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องนั้นๆ ทั้งในข้อกฎหมายความได้เปรียบเสียเปรียบในรูปคดี การเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลแล้ว ส่วนใหญ่ก็สามารถตกลงประนีประนอมยอมความกันได้ แต่ข้าราชการผู้ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่สอบสวนเปรียบเทียบจะทำหน้าที่ของตนได้บรรลุถึงความสำเร็จดังที่กล่าวข้างต้นได้ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ทั้งกฎหมายและระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องตลอดจนขั้นตอนและวิธีการจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ยังต้องมีความรู้และความสามารถในการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยอีกด้วย

สำหรับการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยนั้น ในประเทศไทยมีแนวคิด วิวัฒนาการและความเป็นมาจากการอดีตสู่ปัจจุบันตามลำดับ จะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

๕.๑ แนวคิดในการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย

ความขัดแย้งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นวิธีการจัดการความขัดแย้งหรือข้อพิพาทในอดีตมักถือความต้องการและความคิดของตนเป็นเป้าหมายในการจัดการกับความขัดแย้งนั้น โดยจัดการกับความขัดแย้งด้วยวิธีการมุ่งเอาชนะกันเพื่อให้ได้มาเพื่อชัยชนะ ต่อมาวิธีการจัดการกับความขัดแย้งได้ถูกพัฒนาในรูปแบบเรื่อยมาจากการให้ผู้นำในสังคมเป็นผู้จัดการและพัฒนาไปสู่รูปแบบของศาลโดยมีผู้พิพากษาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทจนกระทั่งพัฒนาไปสู่รูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเต็มรูปแบบอันประกอบด้วย การสืบพยาน สอบสวน กระบวนการฟ้องคดี กระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงในศาล กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดี กระทั่งกระบวนการลงโทษผู้กระทำผิด

แม้การจัดการกับความขัดแย้งโดยกระบวนการทางศาลจะสามารถจัดการกับปัญหาข้อพิพาทได้ แต่การนำความขัดแย้งหรือข้อพิพาทไปสู่ศาลไม่ใช่วิธีการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งที่ดีที่สุด และยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการทางศาลไม่อาจแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของผู้คนในสังคมให้หมดไปได้ เพราะคำตัดสินของศาลย่อมต้องมีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แพ้ (Win/Love) คำตัดสินของศาลจึงไม่ใช่ทางออกที่ดีที่สุดของการจัดการกับความขัดแย้งเสมอไป

นอกจากนี้กระบวนการทางศาลยังมีปัญหาในเรื่องของความล่าช้าไม่สะดวกรวดเร็ว และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ด้วยเหตุนี้แนวคิดในการหาทางออกร่วมกันเพื่อระงับข้อขัดแย้งหรือการจัดการกับปัญหาข้อพิพาทจึงเกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายให้คู่พิพาทสามารถทำความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้ อันจะส่งผลต่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทที่มีบุคคลที่สามารถเข้ามาทำหน้าที่เป็นคนกลางในการช่วยเหลือชักจูงให้คู่พิพาทยอมเจรจา ผ่อนผันเข้าหากันอันจะนำไปสู่การทำความเข้าใจกันได้ด้วยความพอใจทั้งสองฝ่าย ด้วยเหตุนี้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการระงับข้อพิพาทแทนการนำคดีไปฟ้องร้องต่อศาล การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจึงมีแต่ชนะไม่มีแพ้ (win-win)

๕.๒ การระงับข้อพิพาทการไกล่เกลี่ยในประเทศไทย สามารถแบ่งตามองค์กรที่ระงับข้อพิพาทได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) การระงับข้อพิพาทไกล่เกลี่ยที่ผ่านกระบวนการศาลยุติธรรม

(๒) การระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยที่ไม่ผ่านกระบวนการศาลยุติธรรม เช่น คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ สมาคมหอการค้าไทย ตุลาการหมู่บ้าน และกรมที่ดินมีแนวทางปฏิบัติราชการตามประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น

- การสอบสวนเปรียบเทียบกรณีการโต้แย้งสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๖๐
- การสอบสวนเปรียบเทียบกรณีการโต้แย้งมรดก ตามมาตรา ๘๑
- การสอบสวนไกล่เกลี่ยกรณีการคัดค้านแนวเขตตามมาตรา ๖๙ ตรีวรรค ๕
- การคัดค้านการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๓/

(พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙/ ข้อ ๓/

๕.๓ ความหมายลักษณะของการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย

(๑) ความหมายของการไกล่เกลี่ย

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้ดังนี้ การไกล่เกลี่ย หมายความว่า “พูดจาให้ปรองดองกัน พูดจาให้ตกลงกัน ลูบไล้ ทำให้เรียบร้อย ทำให้มีส่วนเสมอกัน” และนอกจากนี้ยังมีผู้รู้ยังให้ความหมายสำหรับคำว่า การไกล่เกลี่ย (Mediation) ไว้หลายประการ ดังนี้

การไกล่เกลี่ยพิพาท ตามความหมายที่ รศ. นवलจันทร์ ทศนชัยกุล ให้ไว้ หมายถึง การระงับข้อพิพาทที่จะต้องมีคนกลางหรือบุคคลที่สามเข้ามามีบทบาทร่วมในการชักจูงแนะนำชี้ให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจหันหน้าเข้าหากันด้วยความยินดี สมัครใจ บุคคลที่เข้ามาไกล่เกลี่ยเรียกว่า “ผู้ไกล่เกลี่ย” ผู้ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยจะไม่เข้าไปตัดสินชี้ขาดข้อพิพาท แต่อาจเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะของผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีผลผูกพันคู่พิพาทที่ต้องปฏิบัติตาม

การไกล่เกลี่ย ที่นายภานุ รังสีหัทธ ได้ให้ความหมายไว้กับหนังสือรวมบทความ การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาทที่มีบุคคลที่ ๓ มาช่วยให้มาสู่ความเจรจาต่อรองกันได้สำเร็จ โดยเป็นผลผลิตผลการหนึ่ง

ซึ่งเกิดจากความล้มเหลวของการเจรจาต่อรองแต่มีใช้เป็นสิ่งที่เข้ามาแทนที่การเจรจาต่อรอง กระบวนการดังกล่าวมีประโยชน์ในการช่วยให้คู่ความทั้งสองฝ่าย หรือทุกฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันจากกรณีที่มีการพิพาทกันนั้น ผู้ไกล่เกลี่ยจะเป็นคนกระตุ้นให้คู่ความตกลงกันได้ง่ายขึ้นแต่ไม่มีอำนาจในการกำหนดข้อตกลงให้แก่คู่ความแต่อย่างใด

จากความหมายของการไกล่เกลี่ยข้างต้น สรุปได้ว่า การไกล่เกลี่ยหมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยมีคนกลางทำหน้าที่เป็นผู้เสนอแนะช่วยเหลือในการเจรจาต่อรองระหว่างคู่กรณี หรือคู่ความเพื่อให้สามารถบรรลุข้อตกลงจากการมีข้อพิพาทนั้นร่วมกัน โดยข้อเสนอแนะของผู้ไกล่เกลี่ย ไม่ถือเป็นข้อผูกพันที่บังคับให้คู่กรณีหรือคู่ความต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด

(๒) ลักษณะการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย อาจแยกลักษณะได้ ๒ ลักษณะ

คือ

(๒.๑) การระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยให้กลับคืนดี หมายความว่า การไกล่เกลี่ยโดยที่คู่กรณียังคงรักษาสัมพันธภาพอันดีต่อกันไว้ได้ ไม่เกิดอคติไม่ตีต่อกัน ซึ่งเป็นผลดีที่จะได้รับจากการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ย และหากคู่กรณียังจะต้องดำเนินธุรกรรมร่วมกันต่อไปหรือมีธุรกิจที่จะต้องดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

(๒.๒) การระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยเพื่อให้เกิดข้อตกลง หมายความว่า การช่วยให้คู่ความได้ตกลงกันในเงื่อนไขสำคัญที่สืบเนื่องจากข้อพิพาทที่มีอยู่โดยต่างฝ่ายต่างบรรลุตามความประสงค์ที่สามารถยอมรับซึ่งกันและกันได้ โดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบ ทำให้สามารถขจัดความขัดแย้งลงได้ ซึ่งถือเป็นความสำคัญและเป็นหัวใจของการระงับข้อพิพาท

(๓) **คุณลักษณะของผู้ไกล่เกลี่ย** ผู้ไกล่เกลี่ยที่ดีมีคุณลักษณะหลายประการ แบ่งออกได้ดังนี้

(๓.๑) เป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีสติปัญญา ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

(๓.๒) หยั่งรู้ใจของคู่พิพาท แม้จะต้องวางตัวเป็นกลางอยู่ตลอดเวลา

(๓.๓) วางตัวให้เป็นผู้ที่สมควรได้รับความนับถือ มีความซื่อสัตย์ มีความยืดหยุ่น มีความเป็นกลาง ไม่มีอคติ มีความเฉลียวฉลาด ไม่มีความรู้สึกขุ่นเคืองฝ่ายใด

(๓.๔) ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องช่วยเหลือคู่พิพาท มองการไกล่เกลี่ยในแง่ที่ดี มีความอดทนและความอดุสาหะ การไกล่เกลี่ยเป็นงานหนักและคู่พิพาทอาจใช้เวลาานมากกว่าจะตกลงกันได้

(๓.๕) ผู้ไกล่เกลี่ยต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในวงการผู้ไกล่เกลี่ยและเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในกระบวนการไกล่เกลี่ย

(๓.๖) ให้เกียรติคู่พิพาท ผู้ไกล่เกลี่ยควรจะมีเกียรติต่อกับคู่พิพาท แต่ละฝ่าย โปรดระลึกเสมอว่าการไกล่เกลี่ยในแต่ละวันเป็นการเจรจาปัญหาที่มีความสำคัญต่อคู่พิพาท

(๓.๗) มีอารมณ์ขัน จะช่วยลดความตึงเครียดและทำให้เจรจาดำเนินต่อไปได้ ผู้ไกล่เกลี่ยจึงต้องมีความรู้สึกขบขันหรือหัวเราะไปกับกลุ่มคู่พิพาทได้ โปรดระลึกด้วยว่าอารมณ์ขันของผู้ไกล่เกลี่ยต้องไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่คู่พิพาทใด

๕.๔ รูปแบบและกระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย แบ่งรูปแบบ ออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ

(๑) **การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล (Court Annex Mediation)** คือ เป็นการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลโดยศาลเป็นผู้ดำเนินการให้ ซึ่งหากคู่ความสามารถ ตกลงกันได้

ก็จะมีการทำสัญญาประนีประนอมความและศาลจะมีคำพิพากษาตามที่คู่ความตกลงกัน โดยมีข้อยกเว้นบางประการหรือหากตกลงกันได้เพียงบางส่วนศาลก็จะสืบพยานและมีคำพิพากษาในประเด็นที่ตกลงกันไม่ได้เท่านั้น

(๒) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาล (Out of Court Mediation) คือ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนจะมีการฟ้องร้องคดีต่อศาล หรือแม้จะฟ้องร้องคดีต่อศาลแล้วคู่ความประสงค์จะไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกันเองโดยไม่ประสงค์จะดำเนินการในศาลก็ได้

๕.๕ วิธีพิจารณาความในการไกล่เกลี่ย

- (๑) การเปิดคดี (Opening Session)
- (๒) การประชุมกับคู่พิพาทแต่ละฝ่ายแยกจากกัน (Private Session)
- (๓) การประชุมร่วมกันของทุกฝ่าย (Joint Session)
- (๔) การปิดกระบวนการไกล่เกลี่ย (Closure Session)

แม้ว่าในบางครั้งการไกล่เกลี่ยจะไม่สามารถยุติข้อพิพาทระหว่างคู่พิพาทได้ทั้งหมดก็ตาม แต่บ่อยครั้งก็พบว่าคู่พิพาทสามารถบรรลุข้อตกลงได้บางส่วนซึ่งก่อให้เกิดแรงผลักดันที่จะทำให้คู่พิพาทสามารถตกลงกันเพื่อยุติข้อพิพาทได้ในภายหลังจากการที่มีการไกล่เกลี่ยแล้ว บางครั้งแม้จะเสร็จสิ้นกระบวนการไกล่เกลี่ยไปแล้ว ผู้ไกล่เกลี่ยก็ยังมิพบทางต่อไปอย่างไม่เป็นทางการในการเป็นคนกลางที่คู่พิพาททั้งสองฝ่ายอาศัยเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารถึงกันและกันหรืออาจเป็นผู้ที่ประสานให้คู่พิพาททั้งสองฝ่ายมีแรงบันดาลใจที่จะยุติข้อพิพาทได้ในท้ายที่สุด

๕.๖ ประโยชน์และข้อดีของการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย

๑) ประโยชน์ของการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย

- (๑) ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย (Saving of time and Money)
- (๒) เป็นที่ยุติ (Finality) ทำให้ข้อพิพาทยุติลง ลดปัญหาการอุทธรณ์ต่อไป
- (๓) การยอมรับของผู้พิพาท (Compliance) เป็นการทำที่คู่ความหาข้อยุติได้ด้วยตนเอง และยอมรับในการปฏิบัติตามข้อตกลงได้มากกว่าการที่ศาลจะมีคำพิพากษาด้วยตนเอง
- (๔) ข้อยุตินั้นเหมาะสมกับคู่พิพาท (Custom Made Solution) เพราะคู่ความสามารถเลือกทำข้อตกลงอย่างไรก็ได้ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย
- (๕) เป็นความลับ (Confidentiality) เนื่องจากมักมีข้อบังคับในการรักษาความลับของข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้น
- (๖) การควบคุมกระบวนการระงับข้อพิพาท (Process Control) โดยคู่พิพาทสามารถเลือกบุคคลที่เป็นกลางให้เข้ามาทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยและหาทางออกเพื่อยุติข้อพิพาท และคู่พิพาทมีโอกาสที่จะพูดและตัดสินใจว่าผลที่ได้รับจะผูกพันกัน เพียงไร หรือไม่
- (๗) ข้อตกลงระหว่างคู่พิพาทสามารถบังคับได้ (Enforceable Agreement) การระงับข้อพิพาทโดยวิธีการไกล่เกลี่ยเป็นข้อตกลงร่วมกันที่มีลักษณะสัญญาที่คู่พิพาทลงนามและผูกพันเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ แม้ว่าอาจมีการตรวจสอบในบางกรณี
- (๘) รักษาสัมพันธ์ระหว่างกันได้ในระยะยาว (Preservation or Enhancement of Long term Relationships) โดยเปิดโอกาสให้คู่พิพาทหาทางแก้ไขปัญหาระหว่างกันได้
- (๙) ความยืดหยุ่น (Flexibility) คู่พิพาทสามารถเลือกใช้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททั้งหมดหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งในคดีได้ ส่วนที่เหลืออาจให้มีการดำเนินคดีในศาลต่อไป

(๑๐) คุณภาพ (Quality) การควบคุมการทำงานโดยใช้จริยธรรมของบุคคล ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

(๑๑) มีสิทธิในการดำเนินคดีในศาล (Right to Trial) โดยหากคู่พิพาทมีความ ต้องการที่จะดำเนินคดีในศาลก็ยังคงมีสิทธิที่จะดำเนินการเช่นนั้นได้

๒) ข้อดีของการระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย

(๑) สะดวก เนื่องจากไม่มีพิธีมากนัก สามารถดำเนินการที่ใดก็ได้
(๒) รวดเร็ว เนื่องจากไม่มีกระบวนการที่สลับซับซ้อน
(๓) ประหยัดค่าใช้จ่าย เนื่องจากใช้เวลาในการดำเนินการไม่มากนัก ทำให้ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างๆ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายความ ฯลฯ

(๔) รักษาสัมพันธภาพระหว่างคู่พิพาท เมื่อตกลงกันได้ก็สามารถอยู่ร่วมกัน ในสังคม หรือดำเนินกิจการทางธุรกิจร่วมกันได้ จึงนำมาซึ่งความพึงพอใจของคู่พิพาท และก่อให้เกิดความ สงบสุขในสังคม

(๕) รักษาชื่อเสียงและความลับทางธุรกิจของคู่พิพาท เนื่องจากกระบวนการ ระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยไม่สามารถนำไปเปิดเผยหรือใช้เป็นพยานในชั้นศาลได้ เว้นแต่คู่พิพาทจะ ยินยอม

(๖) ลดปริมาณคดีของศาล ซึ่งหากข้อพิพาทตกลงกันได้ ทำให้คดีไม่เข้าไปสู่ศาล
(๗) ทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ เมื่อมีข้อพิพาท เกิดขึ้นน้อยลงสังคมก็จะอยู่กันอย่างสงบสุข การพัฒนาสังคมสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ไม่ก่อให้เกิด ปัญหาทางเศรษฐกิจ

สำหรับกระบวนการสอบสวนเปรียบเทียบ ตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดิน ทำการสอบสวนเปรียบเทียบในกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิ ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หากคู่กรณีตกลงกันได้ ก็ให้ดำเนินการไปตาม ที่ตกลงกัน แต่หากตกลงกันไม่ได้ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา มีอำนาจ สั่งการไปตามที่เห็นสมควร เพื่อระงับข้อพิพาทให้แก่คู่กรณี อาจเทียบเคียงได้กับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล โดยศาลเป็นผู้ดำเนินการให้ ซึ่งหากคู่ความตกลงกันได้ก็จะมีกรถอนฟ้องหรือทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และศาลจะมีคำพิพากษาไปตามที่ตกลงกัน ในกรณีที่ไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ศาลก็จะดำเนินการกระบวนการ พิจารณาไปตามปกติ เพื่อให้การระงับข้อพิพาทมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ กรมที่ดินที่ทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท ทั้งด้านกฎหมายและศิลปะในการระงับข้อพิพาท โดยให้เป็นนักเจรจาไกล่เกลี่ยที่มีคุณภาพและเหมาะสม พร้อมทั้งสามารถดำเนินงานได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสภาพและปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการระงับข้อพิพาทของเจ้าหน้าที่ จะมีความสอดคล้องชัดเจน ระหว่างทฤษฎีกับสภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง เพื่อสามารถ นำไปเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบการระงับข้อพิพาทของกรมที่ดินและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง เป็นผลประโยชน์ต่อแนวทางการระงับข้อพิพาทในเรื่องการสอบสวนเปรียบเทียบเป็นอย่างมาก

การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์*

การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์นั้น ได้มีการดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้วตั้งแต่ก่อนประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้บังคับ ต่อมาเมื่อได้มีประมวลกฎหมายที่ดินได้มีหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยให้จังหวัดดำเนินการสำรวจที่ดินสาธารณะประโยชน์ โดยกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการสำรวจจัดทำและเปลี่ยนแปลงแก้ไขบัญชีทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์หลายครั้ง เพื่อให้มีความรัดกุมและเป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น

ทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์เป็นทะเบียนที่เจ้าหน้าที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกรายการเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์เอาไว้ให้ทราบว่า ในจังหวัดหนึ่งๆ หรืออำเภอหนึ่งๆ หรือตำบลหนึ่งๆ มีที่ดินสาธารณะประโยชน์เป็นจำนวนเท่าใด อยู่ที่ไหน มีเนื้อที่มากน้อยเท่าใด ใช้เพื่อประโยชน์อย่างไร ในทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์แต่ละฉบับที่จัดทำขึ้น จะมีข้อความบ่งถึงสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ตั้งของที่ดิน ว่าตั้งอยู่ที่ตำบล อำเภอ จังหวัดใด

(๒) ระยะและข้างเคียง ว่าที่ดินที่หวงห้ามข้างเคียงทั้งสี่ทิศ จดที่ดินของบุคคลใด หรือจดสถานที่ใดบ้าง ทั้งที่เป็นสภาพธรรมชาติ เช่น คลอง ภูเขา ทาง หรือจดบุคคล รวมทั้งเนื้อที่รวมโดยประมาณ

(๓) ผู้ที่ทำการหวงห้าม เช่น นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือจะเป็นกระทรวง ทบวง กรม ก็ได้ชื่อผู้ที่ทำการหวงห้ามมีความสำคัญ เพราะจะต้องพิจารณาด้วยว่าผู้สงวนหวงห้ามนั้นมีอำนาจในการหวงห้ามตามกฎหมายในขณะนั้นหรือไม่

(๔) ความประสงค์ในการหวงห้าม คือ มีความประสงค์ว่าจะหวงห้ามไว้ใช้เพื่อประโยชน์อะไร เช่น ที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ ที่ป่าสาธารณะประโยชน์ หนองน้ำสาธารณะประโยชน์

(๕) วัน เดือน ปี ที่หวงห้าม เป็นสาระสำคัญที่ทำให้ทราบว่า การหวงห้ามนั้นชอบด้วยกฎหมายในขณะที่มีการหวงห้ามหรือไม่

(๖) นามของเจ้าหน้าที่ที่นำขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้คัดลอกทะเบียน

สำหรับข้อสั่งการเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์นั้น มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติให้กรมการอำเภอจัดทำบัญชีที่ดิน ที่นา ที่สวน ที่ห้วย หนอง คลอง บึง เอาไว้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานตามหน้าที่การจัดทำทะเบียนที่ดินตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ เป็นการจัดทำทะเบียนที่ดินทั้งหมดรวมทั้งที่ดินสาธารณะประโยชน์ด้วย

* นายชัชวาล สมจิตต์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจัดการที่ดินของรัฐ สำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน

๒. ตามพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้มีการสำรวจที่ดินสาธารณประโยชน์ทุกแปลง ไม่ว่าจะได้มีการหวงห้ามไว้หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ของราษฎรให้ได้ผล แต่ก็ทำไม่สำเร็จ เพราะการสำรวจต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมาก

๓. ตามพระราชบัญญัติหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ กำหนดให้การสงวนหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าไว้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๘ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาและกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ ๒๕๐/๒๔๗๙ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๗๙ วางระเบียบให้นำที่ดินที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาหวงห้ามลงทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ให้เป็นหลักฐานด้วย

๔. ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๒๐/๒๔๙๑ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๙๑ สั่งให้จังหวัดต่างๆ พิจารณาตรวจสอบทะเบียนที่ดินหวงห้ามและหนองน้ำสาธารณะภายในท้องที่ว่ามีการออกทับหรือเหลื่อมล้ำที่ดินของเอกชนที่ได้ครอบครองก่อนประกาศหรือไม่ แล้วจัดทะเบียนว่ามีกี่แห่ง อยู่ในท้องที่ใด หมู่ใด ตำบลใด ได้ประกาศหวงห้ามไว้ตั้งแต่เมื่อใด ฯลฯ เพื่อจังหวัดจะได้ดำเนินการกับผู้บุกรุกต่อไป

๕. ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๕๓/๒๔๙๒ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๔๙๒ สั่งให้จังหวัดนำที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานหวงห้าม หรือทางการมิได้หวงห้าม แต่ได้กลายเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายแล้วขึ้นทะเบียนเอาไว้เป็นหลักฐาน ยกเว้นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยสภาพ เช่น แม่น้ำ คลอง ห้วย บึง พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการปักหลักเขตไว้เป็นหลักฐาน และทำป้ายปักไว้ ณ ที่ดินนั้น ให้ราษฎรทราบว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์

๖. ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๓/๗๘๒/๒๔๙๓ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๔๙๓ ให้จังหวัดและอำเภอจัดทำทะเบียนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันให้เรียบร้อยเป็นหลักฐาน คือทะเบียนที่ดินหวงห้ามและหนองสาธารณะ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการมาโดยหนังสือ ที่ ๒๒๐/๒๔๙๑ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๙๑ และที่ ๓๐๔/๒๔๙๑ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๔๙๑ ทะเบียนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานการหวงห้ามของทางราชการหรือทางราชการมิได้หวงห้ามไว้แต่อย่างใด แต่ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันมาเป็นเวลาช้านาน จนที่ดินดังกล่าวมีสภาพเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ตามกฎหมาย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการมาโดยหนังสือที่ ๓๕๓/๒๔๙๒ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๔๙๒ และให้ตรวจสอบและแก้ไขทะเบียนดังกล่าวให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขประการใด ให้จังหวัดส่งเจ้าหน้าที่คัดสำเนาส่งไปยังกรมที่ดิน ๑ ชุด

๗. ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๙๕๑๙/๒๔๙๔ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๔๙๔ การสำรวจตรวจสอบทำหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้เคยวางระเบียบไว้โดยหนังสือ ที่ ๓๕๓/๒๔๙๒ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๔๙๒ นั้น ให้จังหวัดตรวจสอบว่าได้ดำเนินการไปแล้วเพียงใด ถ้าที่ดินแปลงใดอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลก็ให้มอบหลักฐานให้เทศบาลหรือสุขาภิบาล รับเรื่องไปดำเนินการแล้วแต่กรณี แต่อย่างไรก็ดีให้จังหวัด เทศบาล หรือสุขาภิบาลดำเนินการสำรวจตรวจสอบที่ดินสาธารณประโยชน์ในเขตท้องที่ทุกแปลง ให้ทราบว่าที่ดินแปลงใดตั้งอยู่ที่ใด เป็นที่สาธารณประโยชน์ด้วยเหตุใด มีหลักฐานอย่างไร อาณาเขตทิศใดจุดสำคัญใด กว้างยาวเนื้อที่เท่าใด มีผู้บุกรุกหรือไม่เพียงใด ผู้บุกรุกได้เข้าครอบครองทำประโยชน์อย่างไร แล้วรวบรวมทำแผนที่ไว้เป็นหลักฐาน สำหรับกรณีที่มีผู้บุกรุกก็ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเคร่งครัด และให้ทำหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ตามหนังสือที่กล่าวข้างต้นให้เรียบร้อย การส่งทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งเดิมส่งไปกรมมหาดไทยนั้นให้ส่งไปยังกรมที่ดินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่

๘. ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๖๐๔/ว. ๑๙๓๗ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๑๐ กระทรวงมหาดไทยได้ปรับปรุงทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ใหม่ โดยสั่งการให้ดำเนินการ ดังนี้

๘.๑ ตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เดิมแล้วนำมากรอกในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ใหม่ตามตัวอย่างที่ส่งมานี้

๘.๒ ถ้าแปลงใดรายการไม่ครบถ้วนให้สอบสวนราษฎร กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ทราบเรื่องเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าว เพื่อให้ได้รายการครบถ้วน แล้วเก็บเอกสารการสอบสวนไว้เป็นหลักฐาน

๘.๓ ที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงใดไม่ปรากฏหลักฐานในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เดิม ให้ดำเนินการตามข้อ ๘.๒ แล้วนำขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ด้วย

๘.๔ ที่สาธารณประโยชน์ประจำตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งได้จัดทำไว้ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๓/๓/๒๔๘๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๔๘๖ และที่ดินซึ่งเป็นทางสัญจรไปมา เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ถนน ทางเดิน ไม่ต้องจัดทำทะเบียนตามคำสั่งนี้

๘.๕ ที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงใด เมื่อได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว ให้จังหวัดแจ้งเลขที่ และวัน เดือน ปี ของหนังสือสำคัญสำหรับที่ไปยังกระทรวงด้วย

๘.๖ กรณีมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงใด ให้ชี้แจงรายละเอียดว่ารายการใดได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างไร ด้วยเหตุผลประการใด ไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อแก้ไขทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ทางส่วนกลางให้ตรงกัน

๙. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๖ การทำทะเบียนที่ดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เว้นที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ ลำกระโดง ลำรางสาธารณะ และทางระบายน้ำ ให้นายอำเภอท้องที่สำรวจจัดทำทะเบียนให้ครบถ้วน แล้วคัดสำเนาส่งให้กรมที่ดินและจังหวัดแห่งละ ๑ ชุด และดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ซึ่งกรมที่ดินเป็นผู้ออกให้ เมื่อได้หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว ให้นายอำเภอเก็บเข้าแฟ้มไว้เป็นหลักฐาน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของทะเบียน ส่วนที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่ต้องทำทะเบียน

๑๐. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓/ ที่ดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เว้นแต่ ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ ลำกระโดง ลำรางสาธารณะ และทางระบายน้ำ ที่อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ดำเนินการสำรวจจัดทำระเบียบที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยให้จัดทำจำนวน ๔ ชุด ให้เก็บรักษาไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ ชุด จังหวัด ๑ ชุด และส่งให้กรมที่ดิน ๑ ชุด ถ้าที่ดินแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันตามกฎหมายดำเนินการขออนุญาตออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อไป สำหรับที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ได้จัดทำทะเบียนไว้ก่อนระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการขอคัดมาเก็บไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๑ ชุด

๑๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นระเบียบที่ใช้บังคับในปัจจุบันได้วางแนวทางในการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ไว้ สรุปได้ดังนี้

๑๑.๑ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน หรือที่ดินสาธารณประโยชน์ให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด จำนวน ๔ ชุด โดยเก็บรักษาไว้ที่อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานที่ดินจังหวัด และกรมที่ดินแห่งละ ๑ ชุด เว้นแต่ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ

โครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ)*

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดให้ผู้แบ่งแยกที่ดินจำนวนแปลงย่อยตั้งแต่ ๑๐ แปลง ขึ้นไปเพื่อจำหน่าย ต้องขออนุญาตทำการจัดสรร จึงมีการเสนอแนวความคิดที่จะปรับปรุงหลักเกณฑ์จำนวนแปลงย่อยให้เพิ่มมากขึ้นเป็น ๒๐ หรือ ๓๐ แปลง เนื่องจากการจัดทำโครงการจัดสรรที่ดินโดยปกติ จะมีภาระต้นทุนในการจัดทำสาธารณูปโภคบางประการค่อนข้างสูง หากเป็นโครงการที่มีขนาดเล็กมากจำนวนที่ดินแปลงย่อยน้อยเกินไปบางครั้งอาจทำให้ผู้ประกอบการอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการขาดทุน จึงทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนหลีกเลี่ยงที่จะขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินตามกฎหมายเพื่อเป็นการลดต้นทุนการค้าเงินการ แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนแปลงที่ดินแปลงย่อยจะต้องทำการแก้ไขตัวบทกฎหมายในพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน ซึ่งต้องใช้เวลามากขึ้นและกระบวนการรวมทั้งต้องผ่านการพิจารณาของหน่วยงานหลายแห่ง และไม่แน่ว่าจะได้รับความเห็นชอบให้แก้ไขในประเด็นดังกล่าวหรือไม่ ขณะเดียวกันปัญหาการหลีกเลี่ยงการจัดสรรที่ดินยังคงปรากฏอยู่เนืองๆ มีผู้ซื้อที่ดินซึ่งได้รับความเดือดร้อนได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่างๆ เป็นประจำ ดังนั้น ท่านอนุวัฒน์ เมธีวิบูลวุฒิ อธิบดีกรมที่ดินในสมัยนั้น จึงได้มีแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการจัดสรรที่ดิน เป็น ๒ แนวทาง คือ

๑. แนวทางในการส่งเสริม คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินนอกระบบได้เข้าสู่ระบบการจัดสรรที่ดินที่ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบการสามารถจัดทำโครงการจัดสรรที่ดินที่มีขนาดเล็กกว่าขนาดที่กำหนดไว้เดิม คือ ขนาดเล็ก (ไม่เกิน ๙๙ แปลง) ขนาดกลาง (๑๐๐ - ๔๙๙ แปลง) ขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ ๕๐๐ แปลง) ได้เป็นโครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ) โดยผ่อนคลายกฎเกณฑ์ในการจัดทำโครงการจัดสรรที่ดินบางประการที่อาจจะไม่มีความจำเป็นสำหรับคนบางกลุ่มให้เหมาะสมกับขนาดของโครงการ

๒. แนวทางในการป้องปราม คือ มาตรการในการควบคุมแลมีให้มีการแบ่งแยกที่ดินเป็นแปลงย่อยเพื่อหลีกเลี่ยงการจัดสรรที่ดิน โดยได้มีหนังสือกำชับพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกระดับในสำนักงานที่ดินทุกจังหวัด ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางที่กรมที่ดินเคยวางไว้อย่างเคร่งครัด หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีเจ้าหน้าที่คนใดละเว้นหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กรมที่ดินวางไว้ จะถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นผู้มีส่วนร่วมสนับสนุนให้เกิดการหลีกเลี่ยงการจัดสรรที่ดิน ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาดำเนินการทางวินัยรวมทั้งอาจถูกดำเนินการทางแพ่งและทางอาญาด้วย

ในการปฏิบัติตามแนวทางที่ ๑ อธิบดีกรมที่ดินในฐานะกรรมการและเลขาธิการได้เสนอให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับแนวความคิดของกรมที่ดิน จึงได้มีการกำหนดนโยบายโครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ) เป็นครั้งแรก โดยออกเป็นประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๒ และเรื่องกำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดิน สำหรับโครงการจัดสรรที่ดินที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๒

*นายณัฐพล ทิพยมณฑรี

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาประเมินค่า รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองพัสดุ

กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินสำหรับโครงการจัดสรรที่ดินที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล หรือเมืองพัทยา ที่มีจำนวนที่ดินแปลงย่อยไม่เกิน ๒๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่ และสำหรับโครงการจัดสรรที่ดินที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีจำนวนที่ดินแปลงย่อยไม่เกิน ๓๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๔ ไร่ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำสาธารณูปโภคบางประการ ได้แก่

- (๑) ไม่ต้องกันพื้นที่ไว้เพื่อจัดทำสาธารณูปโภคประเภทสวน สนามเด็กเล่น หรือสนามกีฬา
- (๒) ไม่ต้องจัดพื้นที่เป็นที่ตั้งสำนักงานนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น
- (๓) ขนาดของถนนที่ใช้เป็นทางเข้า-ออกสู่ที่ดินแปลงย่อย ให้มีความกว้างของเขตทางไม่ต่ำกว่า

๘.๐๐ เมตร โดยมีความกว้างของผิวจราจรไม่ต่ำกว่า ๖.๐๐ เมตร

(๔) ในกรณีที่ที่ดินจัดสรรตั้งอยู่บริเวณที่การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาคหรือการประปาส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณีไม่สามารถให้บริการได้ ให้ผู้จัดสรรที่ดินใช้ระบบประปาอื่นได้ โดยผ่านการรับรองจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า มีคุณภาพน้ำที่ไม่ต่ำกว่าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๒ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

ครั้งที่สอง เมื่อใกล้ครบกำหนดระยะเวลาตามประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง ฉบับลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๒ กรมที่ดินได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดสรรที่ดินโครงการขนาดเล็ก (พิเศษ) ทั่วประเทศว่าได้รับผลตอบรับเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งผลการสำรวจปรากฏว่าตั้งแต่เริ่มประกาศกำหนดนโยบายดังกล่าว จนถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ มีโครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ) ที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินไปแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๑๕๗ โครงการ โดยส่วนใหญ่จะเป็นโครงการในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พื้นที่ใกล้เคียงและพื้นที่เศรษฐกิจ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะมาจากจังหวัดต่างๆ ว่าควรขยายระยะเวลาตามบังคับใช้ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางดังกล่าวออกไปอีก และควรขยายขนาดเนื้อที่โครงการและจำนวนที่ดินแปลงย่อยเพิ่มขึ้น เนื่องจากโครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการรวมทั้งเจ้าหน้าที่ อีกทั้งปัจจุบันเศรษฐกิจกำลังขยายตัว จึงเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้ทางหนึ่ง จึงได้เสนอคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางเพื่อขอขยายระยะเวลาในการบังคับใช้ประกาศดังกล่าวต่อไป ซึ่งคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางพิจารณาแล้ว เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศฯ ฉบับดังกล่าวออกไปอีก ๒ ปี และได้แก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องจำนวนที่ดินแปลงย่อยในโครงการจัดสรรที่ดินให้มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ดังนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล หรือเมืองพัทยา หากจัดทำโครงการจัดสรรที่ดินที่มีสิ่งปลูกสร้างเป็นประเภทอาคารพาณิชย์ ให้คงจำนวนที่ดินแปลงย่อยไว้ตามเดิมคือไม่เกิน ๒๐ แปลง แต่หากจัดทำโครงการจัดสรรที่ดินประเภทอื่น ให้เพิ่มจำนวนที่ดินแปลงย่อยจากเดิมไม่เกิน ๒๐ แปลง เป็นไม่เกิน ๓๒ แปลง ส่วนเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายคงเดิม คือไม่เกิน ๒ ไร่

(๒) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ให้แก้ไขจำนวนที่ดินแปลงย่อย จากเดิมไม่เกิน ๓๐ แปลง เป็นไม่เกิน ๔๐ แปลง ส่วนเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายคงเดิม คือไม่เกิน ๔ ไร่

โดยได้ออกเป็นประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ฉบับที่ ๓/ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และเรื่องกำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หรือนิติบุคคลตามกฎหมายขึ้นในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ มีผลใช้บังคับจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

ครั้งที่สาม เมื่อใกล้ครบกำหนดเวลาสิ้นสุดการบังคับใช้ประกาศคณะกรรมการการจัดสรรที่ดินกลาง ฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่าตั้งแต่มีการบังคับใช้ประกาศดังกล่าว ผู้ประกอบการได้เข้าสู่ระบบมากขึ้นเนื่องจากได้รับการผ่อนปรนจากหลักเกณฑ์บางประการ ทำให้ลดปัญหาการหลบเลี่ยงการจัดสรรที่ดินได้เป็นอย่างดี ประกอบกับไม่พบปัญหาหรือข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการตามประกาศ แต่อย่างใด จึงได้เสนอคณะกรรมการการจัดสรรที่ดินกลางให้มีการขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศ ฉบับดังกล่าวต่อไปอีก ซึ่งคณะกรรมการการจัดสรรที่ดินกลางพิจารณาแล้ว เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศ ฉบับดังกล่าวออกไปอีก ๓ ปี โดยมีการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในเรื่องของระบบประปา ส่วนหลักเกณฑ์อื่นยังคงเดิม และได้ออกเป็นประกาศคณะกรรมการการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ และ เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

โครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ) ได้ดำเนินการมาแล้วตามประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางจำนวน ๓ ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาในตอนสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ผ่านมาโครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ) ได้รับการตอบรับจากผู้ประกอบการเป็นอย่างดี ลดปัญหาการหลีกเลี่ยงกฎหมายนำผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการจัดสรรที่ดินที่ถูกต้อง ส่งผลให้ประชาชนผู้ซื้อที่ดินได้รับความคุ้มครองมากขึ้น ซึ่งคงต้องคอยดูต่อไปว่าคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางจะมีประกาศฉบับใหม่ต่ออายุโครงการดังกล่าวอีกหรือไม่

(สำเนา)

ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง
เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม
(ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางจึงกำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดิน เพื่อให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับคำขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๘ ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔

“ข้อ ๘ โครงการจัดสรรที่ดินที่ตั้งอยู่ในพื้นที่

๘.๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล หรือเมืองพัทยา ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๓๒ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่ เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อการจำหน่ายพร้อมอาคารประเภทอาคารพาณิชย์ให้มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๒๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่

๘.๒ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๔๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๔ ไร่

ให้โครงการจัดสรรที่ดินดังกล่าวทำการจัดสรรที่ดินได้โดย

(๑) ไม่ต้องกันพื้นที่ไว้เพื่อจัดทำสาธารณูปโภคประเภทสวน สนาม เด็กเล่น หรือสนามกีฬา

(๒) ขนาดของถนนที่ใช้เป็นทางเข้าออกสู่ที่ดินแปลงย่อย ให้มีความกว้างของเขตทางไม่ต่ำกว่า ๘.๐๐ เมตร โดยมีความกว้างของผิวจราจรไม่ต่ำกว่า ๖.๐๐ เมตร

(๓) ในกรณีที่ที่ดินจัดสรรตั้งอยู่ในบริเวณที่การประปานครหลวง การประปาสวนภูมิภาค หรือการประปาส่งทองถิ่นแล้วแต่กรณี ไม่สามารถให้บริการได้ ให้ผู้จัดสรรที่ดินใช้ระบบประปาอื่นได้โดยให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน

ทั้งนี้ โครงการจัดสรรที่ดินดังกล่าวต้องไม่ใช่โครงการต่อเนื่องเป็นหลายโครงการ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนแปลงหรือเนื้อที่เกินกว่าที่กำหนดไว้

อนึ่ง ในกรณีที่ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินของจังหวัดได้กำหนดมาตรฐานของสาธารณูปโภคต่างๆ ไว้สูงกว่าที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางประกาศ หากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดทำสาธารณูปโภคดังกล่าวแม้จะไม่เป็นไปตามข้อกำหนด แต่ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง หากไม่เกิดความเสียหาย คณะกรรมการจัดสรรที่ดินควรพิจารณาผ่อนผันการปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายดังกล่าวข้างต้น”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(ลงชื่อ) **ประกาศ บุญยิทธิ**

(นายประกาศ บุญยิทธิ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

ประธานกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง

(สำเนา)

ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง

เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร
หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม
การจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดสรรที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม

(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นกฎหมายที่มี บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางจึงกำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดิน เพื่อให้ คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เกี่ยวกับคำขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม การจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดสรรที่ดิน เพื่อการอุตสาหกรรม ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

“ข้อ ๓ โครงการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย และพาณิชยกรรมขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ใน พื้นที่

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล หรือ เมืองพัทยา ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๓๒ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่ เว้นแต่เป็นการ จัดสรรที่ดินเพื่อการจำหน่ายพร้อมอาคารประเภทอาคารพาณิชย์ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๒๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่

(๒) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๔๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๔ ไร่

ให้โครงการจัดสรรที่ดินดังกล่าว ผู้ขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินไม่ต้องจัด พื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น

ทั้งนี้ โครงการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมดังกล่าวต้องไม่ใช่ โครงการต่อเนื่องเป็นหลายโครงการ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนแปลงหรือเนื้อที่เกินกว่าที่กำหนดไว้”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(ลงชื่อ) ประกาศ บุญยินดี

(นายประกาศ บุญยินดี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

ประธานกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง

เรื่องราวอิสริยาภรณ์...ทำความดีมีสิทธิ ทำความดีถูกเรียกคืน*

● ความเป็นมา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายของเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการ หรือสาธารณชนโดยพิจารณาเสนอขอพระราชทานของรัฐบาล เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้บุคคล ให้พิจารณาบุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการ หรือสาธารณชนจนสมควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มิใช่พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้นยศ หรือการครบกำหนดที่จะขอพระราชทานได้เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริงและเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงสุดด้วย

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการลูกจ้างประจำและพนักงานราชการของกรมที่ดิน กองการเจ้าหน้าที่จะดำเนินการเมื่อถึงวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ทุกวันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปี) กล่าวคือ ประมาณเดือนมีนาคมของทุกปีกองการเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบคุณสมบัติและเสนอรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเสนอขอพระราชทานฯของหน่วยงานในกรมที่ดิน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลาของข้าราชการกรมที่ดิน จากนั้นรวบรวมรายชื่อผู้มีคุณสมบัติให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อตรวจสอบโดยคณะกรรมการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กระทรวงมหาดไทยอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นกระทรวงมหาดไทยจึงส่งรายชื่อให้สำนักอกลักษณะสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาดำเนินการก่อนนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วนำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานต่อไป

ชนิดของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เสนอขอพระราชทานประจำปี ประกอบด้วย

๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่วนราชการขอพระราชทานให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ประกอบคุณงามความดีเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติประชาชน

๒. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่วนราชการขอพระราชทานให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ประกอบคุณงามความดีเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติประชาชน

๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่วนราชการขอพระราชทานให้แก่บุคคลที่ทำคุณงามความดีและคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนเช่น ผู้บริจาคทรัพย์หรือที่ดินเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

๔. เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ส่วนราชการขอพระราชทานให้แก่ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้วยคุณงามความดีตามระยะเวลาดังนี้

* นางเตือนจิตต์ วงษ์ศิลป์ ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่

๔.๑ เหรียญจักรพรรดิมาลา (เหรียญดื้อ) เป็นเหรียญที่ขอพระราชทานให้แก่ข้าราชการพลเรือนที่ปฏิบัติงานด้วยคุณงามความดี ตลอดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี

๔.๒ เหรียญจักรมาลาเป็นเหรียญที่ขอพระราชทานให้แก่ข้าราชการทหารและตำรวจประจำการที่ปฏิบัติงานด้วยคุณงามความดีตลอดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

หลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีดังนี้

๑. เป็นผู้สัญชาติไทย

๒. เป็นผู้มีความประพฤติและปฏิบัติงานราชการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง และไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยที่สูงกว่าโทษภาคทัณฑ์ หรือไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นเป็นความผิดที่กระทำโดยความประมาท หรือความผิดลหุโทษในปีที่เสนอขอพระราชทาน ตลอดจนไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๓. กรณีเริ่มต้นขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ผู้ขอพระราชทานต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงานติดต่อกันมาแล้ว นับแต่วันเริ่มเข้าปฏิบัติราชการ หรือเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน แยกพิจารณา ดังนี้

๓.๑ ข้าราชการและพนักงานราชการจะต้องมีเวลาปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๓.๒ ลูกจ้างประจำจะต้องมีเวลาปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า ๘ ปี

ประเภทและชั้นตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เริ่มจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกสลับกันโดยเลื่อนชั้นตราตามลำดับจากชั้นล่างสุดจนถึงชั้นสูงสุดตามลำดับดังนี้

- (๑) ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)
- (๒) ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินช้างเผือก (ร.ง.ช.)
- (๓) ชั้นที่ ๖ เหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.)
- (๔) ชั้นที่ ๖ เหรียญทองช้างเผือก (ร.ท.ช.)
- (๕) ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)
- (๖) ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)
- (๗) ชั้นที่ ๔ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
- (๘) ชั้นที่ ๔ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)
- (๙) ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
- (๑๐) ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
- (๑๑) ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
- (๑๒) ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)
- (๑๓) ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
- (๑๔) ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
- (๑๕) ชั้นสูงสุดมหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
- (๑๖) ชั้นสูงสุดมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)

หลักเกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการ

ลำดับ	ตำแหน่ง/ระดับ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา
		เริ่มขอ	เลื่อนถึง	
1	ตำแหน่งประเภททั่วไป (1) ระดับปฏิบัติงาน	บ.ม.	จ.ช.	1) เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. 2) ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน และดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. 3) ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน ขอ จ.ม. 4) ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน และดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.
	(2) ระดับชำนาญงาน	ต.ม.	ต.ช.	1) เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. 2) ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช.
	(3) ระดับอาวุโส	ท.ม.	ท.ช.	1) เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. 2) ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช.
	(4) ระดับทักษะพิเศษ	-	ม.ว.ม.	1) ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4) ในปีที่ยื่นขอการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช.
2	ตำแหน่งประเภทวิชาการ (1) ระดับปฏิบัติการ	ต.ม.	-	
	(2) ระดับชำนาญการ	ต.ช.	ท.ช.	1) เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. 2) ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญการพิเศษ ขอ ท.ม. 3) ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญการพิเศษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช.
	(3) ระดับชำนาญการพิเศษ	ท.ช.	ป.ม.	1) เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2) ได้รับเงินเดือนขั้นสูง และได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.
	(4) ระดับเชี่ยวชาญ	-	ม.ว.ม.	1) ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4) ในปีที่ยื่นขอการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก

ลำดับ	ตำแหน่ง/ระดับ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา
		เริ่มขอ	เลื่อนถึง	
	(5) ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง 13,000 บาท	-	ม.ป.ช.	1) เลื่อนขั้นตราตามลำดับได้ทุกปีจนถึง ป.ม. 2) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4) ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 5) ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก
	(6) ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง 15,600 บาท	-	ม.ป.ช.	1) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 2) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 3) ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 4) ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา เว้นกรณีลาออก
3	ตำแหน่งประเภทอำนวยการ (1) ระดับต้น	ท.ช.	ป.ม.	1) เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2) ได้รับเงินเดือนขั้นสูง และได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.
	(2) ระดับสูง	-	ม.ว.ม.	1) ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4) ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก
4	ตำแหน่งประเภทบริหาร (1) ระดับต้น	-	ม.ว.ม.	1) ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4) ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก
	(2) ระดับสูง ที่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง 14,500 บาท	-	ม.ป.ช.	1) เลื่อนขั้นตราตามลำดับได้ทุกปีจนถึง ป.ม. 2) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4) ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 5) ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก
	(3) ระดับสูง ที่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง 21,200 บาท	-	ม.ป.ช.	1) ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 2) ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 3) ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 4) ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา เว้นกรณีลาออก

หลักเกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของลูกจ้างประจำ

ลำดับ	ตำแหน่ง/ระดับ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา
		เริ่มขอ	เลื่อนถึง	
1	ลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือน ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ แต่ไม่ถึงขั้นต่ำของ ระดับชำนาญการ	บ.ม.	จ.ม.	1) เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. (เริ่มขอครั้งแรก) 2) ได้ บ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. 3) ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.
2	ลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือน ประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการขึ้นไป	บ.ช.	จ.ช.	1) เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. (เริ่มขอครั้งแรก) 2) ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม. 3) ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.

หลักเกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของพนักงานราชการ

ลำดับ	ตำแหน่ง/ระดับ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา
		เริ่มขอ	เลื่อนถึง	
1	พนักงานราชการ - กลุ่มงานบริการ - กลุ่มงานเทคนิค	บ.ม.	จ.ช.	1) เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. 2) ได้ บ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. 3) ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม. 4) ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.
2	พนักงานราชการ - กลุ่มงานบริหารทั่วไป	บ.ช.	ต.ม.	1) เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. 2) ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม. 3) ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช. 4) ได้ จ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ม.

หลักเกณฑ์ในการขอเหรียญจักรพรรดิมาลา เป็นเหรียญราชการซึ่งพระราชทานให้แก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่มีคุณสมบัติดังนี้

๑. รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี โดยไม่เคยได้รับโทษทางวินัย
๒. การนับเวลาในการขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา ให้นับอายุราชการทั้งหมดรวมกัน หากเข้ารับราชการก่อนอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ให้นับตั้งแต่วันอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นต้นไป
๓. รับราชการมาด้วยความเรียบร้อย หมายถึงข้าราชการผู้นั้นจะต้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย ไม่เคยถูกงดเงินเดือนเนื่องจากมีเวลาปฏิบัติราชการโดยมีวันลาป่วย ลากิจเกินจำนวนครั้งหรือจำนวนวัน หรือไม่เคยมาสายเกินจำนวนครั้งที่หัวหน้าส่วนราชการกำหนด หรือไม่เคยถูกงดเงินเดือนเนื่องจากปฏิบัติราชการไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เป็นต้น

หลักเกณฑ์การคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นหน้าที่ของผู้ได้รับพระราชทานฯ เป็นกรณีที่ผู้ได้รับต้องกระทำพระราชบัญญัติและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ โดยได้ระบุกรณีที่จะต้องคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลาไว้ ๓ กรณี คือ

- ๑) **คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรอง** เมื่อผู้นั้นได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นเดียวกันสูงขึ้น (ข้างเผือกหรือมงกุฎไทยแล้วแต่กรณี) ยกเว้นเหรียญจักรพรรดิมาลาไม่ต้องส่งคืน เช่น เมื่อได้รับชั้นที่ ๑๑ (ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)) ให้ส่งคืนชั้นที่ ๙ (ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)) ทั้งนี้ในการคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในกรณีที่ผู้ได้รับพระราชทานฯ ควรจะคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองในตระกูลเดียวกันเท่านั้น ไม่สมควรคืนเครื่องราชฯ ชั้นรองข้ามตระกูล เนื่องจากผู้ได้รับพระราชทานฯ จะต้องเก็บเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้แต่งกายประดับต่างตระกูลกัน เมื่อสวมชุดปกติขาวในงานพิธีหรือรัฐพิธีต่างๆ

กรณีนี้ไม่ต้องคืนประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ๒) **คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้นที่ได้รับ** เมื่อผู้ได้รับพระราชทานวายชนม์โดยให้ทายาทเป็นผู้ส่งคืน ยกเว้นเหรียญจักรพรรดิมาลาไม่ต้องส่งคืน

กรณีนี้ไม่ต้องคืนประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เช่นกัน

- ๓) **คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้นพร้อมทั้งเหรียญจักรพรรดิมาลาเมื่อทรงพระกรุณาให้เรียกคืน**การคืนเครื่องราชฯ กรณีนี้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑. กรมที่ดินตรวจสอบรายชื่อรวบรวมเอกสารหลักฐานและประวัติการรับราชการข้าราชการที่มีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ตามข้อ ๗ ของระเบียบฯ ดังกล่าว ปรากฏเหตุแห่งการเรียกคืนรวม ๔ กรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิต
- (๒) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๔) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออกปลดออกหรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่นโดยคำสั่งอันถึงที่สุด

(๕) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออกปลดออกหรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยจากรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐโดยคำสั่งอันถึงที่สุด

(๖) เป็นผู้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เพราะมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๗) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นผู้ลี้ภัยตามกฎหมายว่าด้วยผู้ลี้ภัย

(๘) เป็นผู้ประพฤติตนไม่สมเกียรติหรือนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปใช้ในกรณีไม่สมควร

๒. กรมที่ดินส่งรายชื่อและเอกสารหลักฐานต่างๆ รวมทั้งเหตุแห่งการเรียกคืนฯ ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา ก่อนที่กระทรวงมหาดไทยจะส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

๓. เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ประวัติการรับราชการและประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตลอดจนเหตุแห่งการเรียกคืนของผู้นั้นแล้ว จะนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อให้มีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์โดยใช้วิธีประกาศรายชื่อในราชกิจจานุเบกษา และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะแจ้งให้ส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือส่วนราชการที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดำเนินการเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนจากผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาทของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้วแต่กรณีโดยพลันหากผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาทของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยประการใดๆ ให้ใช้ราคาตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

กรณีที่ทรงพระกรุณาให้เรียกคืนตามกรณีที่ ๓) นี้ผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาท ของผู้นั้นต้องคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้น รวมทั้งเหรียญจักรพรรดิมาลา ตลอดจนประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลาด้วย

ในการเรียกคืนเมื่อทรงพระกรุณาให้เรียกคืนนี้ กรมที่ดินมีข้าราชการที่ยังคงดำรงตำแหน่งในปัจจุบันและข้าราชการที่เกษียณอายุจากราชการหรือพ้นจากราชการด้วยเหตุอื่น ซึ่งถูกลงโทษไล่ออกปลดออกจากราชการและให้ออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยคำสั่งอันถึงที่สุดทั้งสิ้น ๙๗ ราย รวม ๒ ช่วงเวลา ดังนี้

๑. ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ จำนวน ๓๖ ราย

๒. ในช่วงระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ จำนวน ๒๑ ราย อย่างไรก็ตาม กรณีที่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญจักรพรรดิมาลาหรือทายาทของผู้วายชนม์ไม่สามารถนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญจักรพรรดิมาลาคืนได้ตามแต่กรณี ในข้อ ๑) – ๓) ผู้นั้นหรือทายาทจะต้องชดเชยราคาแทน ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง การกำหนดราคาชดเชยแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๐ มีสาระสำคัญโดยสรุปว่า กฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้บัญญัติให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการต้องส่งคืนชั้นรองเมื่อได้รับพระราชทานชั้นตราสูงขึ้นหรือผู้รับมรดกของผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์ ซึ่งมีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือในกรณีที่ทรงเรียกคืนแล้วแต่กรณีแต่ผู้นั้นไม่สามารถนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชการมาส่งคืนได้ ผู้นั้นจะต้องชดใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชการนั้น โดยได้กำหนดราคาไว้ตามบัญชีแนบท้ายประกาศดังกล่าวด้วย เช่น ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) บุรุษ ราคา ๑๕,๖๐๐ บาท ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) สตรี ราคา ๑๒,๓๑๖ บาท เป็นต้น สำหรับประกาศนี้บังคับกำกับกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หากไม่สามารถนำมาคืนได้ ผู้นั้นหรือทายาทต้องไปลงบันทึกประจำวัน (ปจว.) ที่สถานีตำรวจเพื่อแจ้งความว่าเอกสารสูญหายและนำหลักฐานมาแสดงให้กองการเจ้าหน้าที่ กรมที่ดิน เพื่อแจ้งให้สำนักงานกฤษฎีกาและดำเนินการต่อไป

● บทสรุป

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการ เพื่อให้เป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน โดยผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานจะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้บุคคลใด จะต้องพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบว่า บุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการ หรือสาธารณชนจนสมควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มิใช่พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้นยศ หรือการครบระยะเวลาที่จะขอพระราชทานได้เท่านั้น เนื่องจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทานผู้ใดได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการไปแล้ว ก็ยังมีหน้าที่ที่จะต้องประพฤติและปฏิบัติตนให้เหมาะสมและอยู่ในฐานะผู้สมควรได้รับพระราชทานอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริงและเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงสุดด้วยมิฉะนั้นอาจทรงพระกรุณาให้เรียกคืนได้ และเมื่อถูกเรียกคืนแล้วก็จะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการทันที แม้ว่าภายหลังจะทำความดีความชอบเพียงใด ก็ไม่สามารถเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้อีก จึงไม่มีสิทธิประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการได้ตลอดชีวิตของการรับราชการ ดังคำที่ว่า “เครื่องราชอิสริยาภรณ์.....ทำความดีมีสิทธิ ทำความผิดถูกเรียกคืน”

- ที่มา :
๑. พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พ.ศ. ๒๕๔๔
 ๒. ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖
 ๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพระราชทานพระบรมราชานุญาติเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๘
 ๔. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง การกำหนดราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ
 ๕. คู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของกองการเจ้าหน้าที่ กรมที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๘

(สำเนา)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง การกำหนดราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๐

ตามที่กฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้บัญญัติให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการต้องส่งคืนชั้นรอง เมื่อได้รับพระราชทานชั้นตราสูงขึ้น หรือผู้รับมรดกของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์ ซึ่งมีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือในกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน แล้วแต่กรณี แต่ไม่สามารถนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่งคืนได้ จะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชการนั้น ประกอบกับ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๓ อนุมัติหลักการให้ปรับราคาใหม่ทุก ๓ ปี และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๗ (๔) ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา สำนักนายกรัฐมนตรี จึงออกประกาศการกำหนดราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๐ ตามบัญชีท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

บัญชีราคาขดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย
ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ลำดับที่	รายการ	ราคาขดใช้ (บาท)
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า	
๑	ปฐมจุลจอมเกล้า	๓,๐๓/๓,๖๓๐
๒	ทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	๕๘๖,๙๙๘
๓	ทุติยจุลจอมเกล้า	๓๓๔,๔๓๔
๔	ตติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	๒๕๓,๔๓๔
๕	ตติยจุลจอมเกล้า	๒๕๓,๔๓๔
๖	ตติยานุจุลจอมเกล้า	๔๐,๔๕๘
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน	
๗	ปฐมจุลจอมเกล้า	๑,๒๓/๓,๘๒๖
๘	ทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	๓๖๖,๔๔๐
๙	ทุติยจุลจอมเกล้า	๓๒๙,๘๙๔
๑๐	ตติยจุลจอมเกล้า	๒๔๔,๙๘๒
๑๑	จตุตถจุลจอมเกล้า	๔๑,๑๒๒
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก	
๑๒	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๔๑,๕๖๐
๑๓	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๓๒,๓๘๒
๑๔	ประถมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๒๘,๖๕๘
๑๕	ประถมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๒๒,๖๑๘
๑๖	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๑๕,๖๐๐
๑๗	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๑๒,๓๑๖
๑๘	ตริตาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๖,๖๙๖
๑๙	ตริตาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๕,๙๓๔
๒๐	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๓,๔๙๖
๒๑	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๓,๓/๐๘
๒๒	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๓,๓๓๒
๒๓	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๓,๕๒๒
๒๔	เหรียญทองช้างเผือก บุรุษ	๒,๔๑๔
๒๕	เหรียญทองช้างเผือก สตรี	๒,๓/๘๖
๒๖	เหรียญเงินช้างเผือก บุรุษ	๒,๓๒๔
๒๗	เหรียญเงินช้างเผือก สตรี	๒,๖๖๘

ลำดับที่	รายการ	ราคาขดใช้ (บาท)
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย	
๒๘	มหาวชิรมงกุฎ บุรุษ	๕๕,๕๑๖
๒๙	มหาวชิรมงกุฎ สตรี	๔๓,๓๑๖
๓๐	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๒๓,๒๕๐
๓๑	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๒๐,๘๓๕
๓๒	ทริตยาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๑๖,๖๖๕
๓๓	ทริตยาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๑๑,๖๑๒
๓๔	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๖,๕๐๖
๓๕	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๕,๐๙๖
๓๖	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๓,๕๙๖
๓๗	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๓,๓/๐๘
๓๘	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย บุรุษ	๓,๓๓๒
๓๙	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย สตรี	๓,๕๒๒
๔๐	เหรียญทองมงกุฎไทย บุรุษ	๑,๙๙๕
๔๑	เหรียญทองมงกุฎไทย สตรี	๒,๕๒๐
๔๒	เหรียญเงินมงกุฎไทย บุรุษ	๑,๙๙๖
๔๓	เหรียญเงินมงกุฎไทย สตรี	๒,๓๖๕
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์	
๔๔	ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ บุรุษ	๓๒,๒๙๘
๔๕	ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ สตรี	๒๖,๖๓๘
๔๖	ทุติยดิเรกคุณาภรณ์ บุรุษ	๑๓,๘๒๐
๔๗	ทุติยดิเรกคุณาภรณ์ สตรี	๑๕,๐๑๕
๔๘	ตติยดิเรกคุณาภรณ์ บุรุษ	๘,๑๑๖
๔๙	ตติยดิเรกคุณาภรณ์ สตรี	๓,๐๘๐
๕๐	จตุตถดิเรกคุณาภรณ์ บุรุษ	๕,๕๖๕
๕๑	จตุตถดิเรกคุณาภรณ์ สตรี	๕,๕๐๘
๕๒	เบญจมาดิเรกคุณาภรณ์ บุรุษ	๕,๓๙๖
๕๓	เบญจมาดิเรกคุณาภรณ์ สตรี	๕,๕๕๒
๕๔	เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์ บุรุษ	๓,๖๕๐
๕๕	เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์ สตรี	๓,๓/๐๖
๕๖	เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ บุรุษ	๓,๖๓๒
๕๗	เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ สตรี	๓,๓/๓๒

ลำดับที่	รายการ	ราคาชุดใช้ (บาท)
	เหรียญราชอิสริยาภรณ์	
๕๘	เหรียญพิทักษ์เสรีชน	๓,๑๐
๕๙	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ทหาร	๖๘๐
๖๐	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือน บุรุษ	๓,๑๑๔
๖๑	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือน สตรี	๔,๐๖๔
๖๒	เหรียญราชการชายแดน	๖๘๒
๖๓	เหรียญจักรมาลา	๒,๔๓๔
๖๔	เหรียญจักรพรรดิมาลา บุรุษ	๒,๒๘๔
๖๕	เหรียญจักรพรรดิมาลา สตรี	๒,๖๖๔

ใจสะอาด ไม่เศร้าหมอง

“ ให้น้ำตานทุกครั้ง
ให้ทำลายความโศก
คือกิเลสทุกครั้ง
รักษาศีล เจริญภาวนา
เพื่อทำลายความโกรธ
ความเนิ่นแก่ตัว
ในใจสะอาด
ไม่เศร้าหมอง ”

หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ

เรียนรู้กฎหมายที่เติบโตเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง*

ปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีคดีที่หลายคนได้ให้ความสนใจและถามถึง กรณีที่ศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษาโดยวางหลักเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือน ว่าสามารถมีมติได้แค่ไหน เพียงใด ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้แก่เจ้าหน้าที่ และไม่เป็นภาระบั่นทอนขวัญกำลังใจในการทำงาน ทำให้เจ้าหน้าที่กล้าที่จะตัดสินใจในการปฏิบัติงานของตนโดยไม่ต้องเกรงกลัวว่าความรับผิดชอบที่จะเกิดขึ้นแก่ตน เราลองมาศึกษาและติดตามดูนะครับ

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๐๓๗/๒๕๕๘

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๘
- **ผู้ฟ้องคดี** นาย ส
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง
 - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๙
 - พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ และ มาตรา ๒๐๐

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ดำรงตำแหน่ง นายช่างรังวัด ๗ ฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งกรมที่ดินที่ ๑๕๖๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการสืบเนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดตามมติที่ประชุมครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ กรณีเมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายช่างรังวัด ๕ สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี สาขาธัญบุรี ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้กำกับการเดินสำรวจฝ่ายรังวัด กองกำกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน จังหวัดเชียงราย โดยมีหน้าที่ตรวจสอบแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานด้านรังวัดทำแผนที่ และเร่งรัดการปฏิบัติงานให้ได้ผลงานตามเป้าหมาย ตรวจสอบระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ จัดทำแผนที่สารบัญ พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

*ขวัญชัย อนันต์พานนท์ นิติกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มคดีปกครอง ๒ สำนักกฎหมาย

ในการรังวัดทำแผนที่ ได้กระทำการอันเป็นมูลความผิดโดยได้ตรวจระวางเพื่อผ่านเรื่องรวางการเดินสำรวจ และสอบสวนสิทธิตามระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ จำนวน ๕ ระวาง ทราบว่าสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงตามธรรมชาติและประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นที่เลี้ยงสัตว์ มิได้มีการทำประโยชน์มาก่อน แต่ผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อเสนอให้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๑๓๕ ฯลฯตำบลท่าข้าวเปลือก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๔ แปลง ทั้งๆ ที่ทราบว่าที่ดินที่ขออนุญาตโฉนดที่ดินเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงตามธรรมชาติ ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขออนุญาตโฉนดที่ดินได้ โดยไม่ออกไปตรวจสอบพื้นที่จริง เพียงแต่สอบถามอำเภอแม่จันและหน่วยศิลปากรที่ ๔ เชียงแสน แล้วลงชื่อตรวจเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชา จนเป็นเหตุให้มีการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จึงมีมูลความผิดทางวินัย ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง มาตรา ๙๐ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง และ อ.ก.พ.กรมที่ดินได้มีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งที่ ๑๕๖๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวซึ่งพิจารณาตามเอกสารรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วลงโทษผู้ฟ้องคดี โดยฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดคลาดเคลื่อนไม่ตรงตามระเบียบของทางราชการและกฎหมาย เป็นเหตุให้ปรับบทความผิดและกำหนดโทษไม่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เป็นธรรม คำสั่งของอธิบดีกรมที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑๕๖๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า การลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๕๖๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ในความผิดฐานอื่นที่ใช้ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่ผูกพันผู้ถูกฟ้องคดี และจะถือเอารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยที่อธิบดีกรมที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไม่ได้ คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีว่ากระทำความผิดวินัยร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดฐานอื่นนอกจากความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จึงเป็นคำสั่งลงโทษโดยยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ ในการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๕๖๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ที่ลงโทษผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับ และให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด โดยให้คืนสิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้

อธิบดีกรมที่ดิน ผู้ฟ้องคดี ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นและได้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาคำอุทธรณ์ของอธิบดีกรมที่ดิน ผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า คดีดังกล่าวมีประเด็นที่ต้องพิจารณาก่อนว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดี หรือไม่

ซึ่งศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) (๓) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๑๙ บัญญัติว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) (๓) ไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา ๘๘ ซึ่งบัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๘๔ หรือมีเหตุอันสมควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง มาตรา ๙๑ บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่า ข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อหาอันเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๒ (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ในกรณีมีมูลความผิด ทางวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด และมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่รายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นๆ แล้วแต่กรณี เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นได้ว่า ข้อกล่าวหาที่อยู่ในอำนาจไต่สวนและพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หมายถึงเฉพาะข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเท่านั้น และโดยที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงองค์ประกอบและโทษเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ใน ภาค ๒ ลักษณะ ๒ หมวด ๒ มาตรา ๑๔๗ ถึง มาตรา ๑๖๖ และได้บัญญัติถึงองค์ประกอบและโทษเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมไว้ใน ลักษณะ ๓ หมวด ๒ มาตรา ๒๐๐ ดังนั้น ความผิดต่อหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จึงเป็นมูลความผิดทางอาญา ส่วนความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ถือเป็นมูลความผิดทางวินัย นอกจากสามกรณีดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาต่อมาว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑๕๖๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ซึ่งศาลได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น มาตรา ๘๒ วรรคสาม บัญญัติว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มาตรา ๘๕ วรรคสอง บัญญัติว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการมติดังกล่าว หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มาตรา ๙๐ วรรคสอง บัญญัติว่า การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มาตรา ๙๔ บัญญัติว่า การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้าวรรคสอง บัญญัติว่า การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุพยาน ก็ได้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาเมื่อดำเนินการแล้ว ถ้าฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๔ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ มาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ ได้ให้นิยามคำสั่งทางปกครอง หมายความว่า (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระับ หรือมีผลกระทบ ต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว ... ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า คำสั่งผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก กรณีที่ข้าราชการพลเรือนกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งการพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง นั้น ต้องพิจารณาทั้งรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติในการออกคำสั่งทางปกครอง ตลอดจนต้องพิจารณาถึงเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองว่าเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจภายในขอบเขตแห่งเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจออกคำสั่งทางปกครองหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการมติดังกล่าว หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่

ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง มาตรา ๙๐ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง จึงเป็นกรณี ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙ (๓) เมื่อประธาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและเอกสารประกอบพร้อมทั้งความเห็นไปยัง อธิบดีกรมที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของ คณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยอธิบดีกรมที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก ส่วนความผิดทางวินัยฐานอื่น ได้แก่ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็น เหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจ หน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานดังกล่าว การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานอื่น จึงเป็นการกระทำไม่มีอำนาจ ตามกฎหมาย มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานอื่น จึงไม่ผูกพัน ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี และอธิบดีกรมที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดี จะถือเอารายงานการไต่สวน ข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการ สอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้อง แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากระทำความผิด ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือ นโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง เพื่อให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและได้มีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามขั้นตอนและ วิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีคำสั่งที่ ๑๕๖๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการในความผิด ทางวินัยฐานอื่น ได้แก่ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จ ต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง โดยมีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีและมีได้แจ้งข้อกล่าวหาดังกล่าวให้ ผู้ฟ้องคดีทราบ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสโต้แย้งชี้แจงแสดงพยานหลักฐานและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา คำสั่ง

ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามฐานความผิดดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งให้บังคับในขณะเกิดเหตุ

ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๕๖๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย อย่างไรก็ดี ในส่วนที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ศาลปกครองสูงสุดเห็นควรให้กำหนดเป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษานี้ตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยคืนสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

● บทสรุป

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขดำที่ ๔๐/๒๕๔๔ ขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๕๖๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และศาลได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว โดยเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกรณีนี้กรมที่ดินพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกรมที่ดินต้องพิจารณาสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ และไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงฐานความผิดเป็นอย่างอื่นได้ และเนื่องจากเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงได้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.กรมที่ดิน พิจารณามาตรา ๑๐๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่ง อ.ก.พ.กรมที่ดิน ได้มีมติลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และกรมที่ดินได้มีคำสั่งดังกล่าวไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง

ต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นให้เพิกถอนคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๕๖๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการและให้คืนสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้โดยวางหลักไว้ว่า ข้อกล่าวหาที่อยู่ในอำนาจไต่สวนและพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หมายถึงเฉพาะข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเท่านั้น ดังนั้น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จึงเป็นมูลความผิดทางอาญา ส่วนความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ถือเป็นมูลความผิดทางวินัย นอกจากสามกรณีดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

และกรมที่ดินได้ดำเนินการตามคำพิพากษาโดยมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการโดยเบิกจ่ายเงินเดือนระหว่างถูกไล่ออกจากราชการให้ผู้ฟ้องคดีไปแล้ว

คดีนี้ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่โดยอ้างว่า คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวกระทบต่อผู้ร้องโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีแต่อย่างใด ผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกคดีที่มีส่วนได้เสียแต่ไม่ได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าว ซึ่งไม่เป็นธรรมกับผู้ร้อง ตามมาตรา ๓/๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งศาลได้มีคำสั่งรับคำขอพิจารณาคดีใหม่ โดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คดีจึงอยู่ในการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองต่อไป ก็ไม่ทราบว่าการนี้จะจบลงอย่างไร หากศาลปกครองพิพากษาว่า คำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๕๖๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ลงโทษไล่ออกจากผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอบด้วยกฎหมาย กรมที่ดินก็ต้องออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอีกครั้ง และต้องเรียกให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินเดือนระหว่างถูกไล่ออกจากราชการที่ได้รับไปคืนให้ทางราชการ หากผู้ฟ้องคดีไม่คืนหรือได้ใช้ไปหมดแล้วก็คงหนีไม่พ้นที่กรมที่ดินจะต้องฟ้องคดีต่อศาล เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินจำนวนดังกล่าวต่อไป ก็ไม่ทราบว่าเมื่อไหร่คดีจะจบสิ้น ผลคดีที่สุดจะเป็นอย่างไร คงวนเวียนน่าดู เห็นใจทั้งสองฝ่าย ลองติดตามกันต่อไปนะครับ

ท้ายสุดนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ขอให้ท่านปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด มีความเอาใส่ใจ มีความรับผิดชอบและมีความรอบคอบในการทำงาน ปัญหาพิพาทต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งหากมีปัญหาในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นไม่ว่ากรณีใดๆ ท่านก็สามารถชี้แจงได้ว่าได้ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ อันเป็นเกราะป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดที่อาจนำมาสู่การชดเชยค่าเสียหายโดยไม่ได้ตั้งใจในภายหลังได้

สวัสดิ์ครับ

การอยู่ร่วมกัน

“ เราสู้กันด้วยการขึ้นกัน
ไม่ใช่กดหัวคนอื่นให้ต่ำลง
เราடுத்தกันโตโดยการรื้อฟื้นคุณค่า
ไม่ใช่พูดกับคนอื่นให้ดูแย่กว่า ”

โตบ นีรนาม

(สำเนา)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๗

เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การบริหารจัดการ” หมายความว่า การดูแลรักษา การสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา หรือการใช้ประโยชน์

“ที่ดิน” หมายความว่า ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“ทรัพยากรดิน” หมายความว่า ดิน และหมายความรวมถึง หิน กรวด หินทราย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนอยู่ในเนื้อดิน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “คทช.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่ ๑

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ คนที่ ๒

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบคนจาก

(ก) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(ข) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินหรือทรัพยากรดิน และมีได้มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือมุ่งค้าหากำไร และ

(ค) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการที่ดินหรือทรัพยากรดิน ด้านการปฏิรูปที่ดิน ด้านการผังเมือง ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายที่ดิน และด้านเศรษฐศาสตร์

ให้เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้ข้าราชการในสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หากยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลง หรือในกรณีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่จะมีระยะเวลาเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ในกรณีที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสาม ให้ คทช. ประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่

ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) นายกรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕

ข้อ ๘ คทช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

(๒) กำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(๓) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีที่น่าจะปรากฏว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐไม่เป็นไปตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๔) ติดตาม ประสานงาน สนับสนุน หรือเร่งรัดการดำเนินงานของคณะกรรมการตามกฎหมาย หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๕) กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบูรณาการความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐกับประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

(๖) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มี ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๙ ในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ คทช. ต้องคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ สิทธิในทรัพย์สินของประชาชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และหลักการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศตามแนวทางที่ คทช. กำหนดตามข้อ ๘ (๒)

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่คณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ให้รายงานปัญหาต่อ คทช. เพื่อพิจารณา หากมีกรณีจำเป็น ให้ คทช. มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ได้ แล้วแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๑๑ การประชุม คทช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๒ ให้ คทช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติตามที่ คทช. มอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ คทช. หรือคณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ความเห็น คำแนะนำทางวิชาการ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คทช. และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มและผลกระทบที่เกิดขึ้นเสนอต่อ คทช. เพื่อพิจารณา

(๒) รับผิดชอบงานธุรการของ คทช. และคณะอนุกรรมการ

(๓) ศึกษา วิจัย ส่งเสริม หรือสนับสนุนให้มีการศึกษาหรือวิจัยเกี่ยวกับที่ดินและทรัพยากรดิน เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน

(๔) เป็นศูนย์รวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๕) ประสานการดำเนินงานของคณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คทช. มอบหมาย

ข้อ ๑๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ คทช. ประกอบด้วยกรรมการตามข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และวรรคสอง เพื่อทำหน้าที่ คทช. ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๑๖ ค่าใช้จ่ายสำหรับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ คทช. และคณะอนุกรรมการ ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้สำนักงบประมาณสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ คทช. และคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๕.๑/ว ๔๘๖๘

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ (กรณีบิดามารดาโอนอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตร โดยชอบด้วยกฎหมาย)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๕.๑/ว ๑๙๘๔ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ แต่กรมสรรพากรยังไม่ได้แจ้งทางปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวมาให้ทราบ จึงแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายทั้งสองฉบับในเบื้องต้นก่อน และเมื่อกรมที่ดินได้รับแจ้งทางปฏิบัติจากกรมสรรพากรจะได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไป นั้น

บัดนี้ กรมที่ดินได้รับแจ้งจากกรมสรรพากรว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ เห็นชอบตามที่กระทรวงการคลังเสนอ จึงแจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และกำหนดเวลาในการแจ้งการจดทะเบียนโอนมรดก ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งการเรียกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย กรณีบิดามารดาโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงวางแนวทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๐ เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางมรดก ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ให้แจ้งการจดทะเบียนนั้นต่อกรมสรรพากร ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับชำระและนำส่งภาษีอากรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ดังนี้

๑.๑ ระยะเวลาในการจัดส่ง

(๑) สำหรับการจดทะเบียนระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๕ ให้แจ้งภายในวันที่ ๒๐ ของเดือนเดียวกัน

(๒) สำหรับการจดทะเบียนระหว่างวันที่ ๑๖ ถึงวันสิ้นเดือน ให้แจ้งภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

๑.๒ วิธีการนำส่ง

(๑) กรณีมีการจดทะเบียนที่สำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครให้นำส่งต่อกรมสรรพากร สำนักงานใหญ่

(๒) กรณีมีการจดทะเบียนที่สำนักงานที่ดินในต่างจังหวัดให้นำส่งต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่แต่ละจังหวัด

๑.๓ ให้แนบสำเนาคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและการสอบสวนสิทธิในที่ดิน (ท.ด. ๑ หรือ ท.ด. ๑ ก) แบบบันทึกการสอบสวนขอจดทะเบียนโอนมรดก (ท.ด. ๘) และคำขอ (ท.ด. ๙) กรณีผู้จัดการมรดกเป็นผู้โอน ไปให้ส่วนราชการสังกัดกรมสรรพากรด้วย

๒. การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๔ กรณีบิดามารดาโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมที่ได้มีการจดทะเบียนโอนตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๒.๑ กรณีราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์ที่โอนในครั้งใดเกิน ๒๐ ล้านบาท พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเรียกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย จากบิดาหรือมารดาผู้โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ในขณะที่มีการจดทะเบียนในอัตราร้อยละ ๕ ของราคาประเมินทุนทรัพย์ เฉพาะในส่วนที่เกิน ๒๐ ล้านบาท แต่หากราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์ที่โอนในครั้งนั้นไม่เกิน ๒๐ ล้านบาท ก็ไม่อยู่ในบังคับต้องเรียกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แต่อย่างใด

๒.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องแจ้งการรับชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและอากรแสตมป์ สำหรับกรณีบิดามารดาจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายทุกราย ทั้งกรณีที่ได้จัดเก็บภาษีเงินได้และกรณีที่ไม่ได้จัดเก็บภาษีเงินได้ต่อกรมสรรพากรตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับชำระและนำส่งภาษีอากรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ (ตามระเบียบฯ ข้อ ๔ กำหนดว่า “ขาย” กรณีภาษีเงินได้ หมายความว่ารวมถึง ขายฝาก แลกเปลี่ยน ให้ โอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ไม่ว่าด้วยวิธีใด และไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่....”)

อนึ่ง ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับชำระและนำส่งภาษีอากรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ กรมที่ดินได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๗/๐๒/ว ๐๖๔๐๐ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **อภิรักษ์ ชื้อธานุวงศ์**
(นายอภิรักษ์ ชื้อธานุวงศ์)
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน
ส่วนมาตรฐานการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๓๖๒
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๒๔

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๕.๑/ว ๔๘๖๓

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ที่ใช้บังคับในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๕.๑/ว ๒๓๐๒๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีการ (ฉบับที่ ๖๐๐) พ.ศ. ๒๕๕๙
๒. อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีการ (ฉบับที่ ๖๐๐) พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้สำหรับการคำนวณเพื่อ เรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย เฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมที่ดินได้ส่งสำเนาพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีการ (ฉบับที่ ๕๓๖) พ.ศ. ๒๕๕๓ มีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย สำหรับคำนวณเงินได้สุทธิจาก ๕ ขั้นอัตรา เป็น ๓ ขั้นอัตรา และลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย จากอัตราสูงสุดร้อยละ ๓๓ เป็นร้อยละ ๓๕ มีผลใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมทั้งส่งอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติ นั้น

บัดนี้ ได้มีประกาศใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีการ (ฉบับที่ ๖๐๐) พ.ศ. ๒๕๕๙ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๓ ก ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย สำหรับคำนวณเงินได้สุทธิ จาก ๕ ขั้นอัตรา เป็น ๓ ขั้นอัตรา และลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย จากอัตราสูงสุดร้อยละ ๓๓ เป็นร้อยละ ๓๕ มีผลใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงเป็นการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย เช่นเดียวกับการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีการ (ฉบับที่ ๕๓๖) พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ทุกประการ ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงต้องเรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย โดยคำนวณตามอัตราภาษีที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๖๐๐) พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. และ ๒.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) อภินันท์ ชี้อานวงศ์

(นายอภินันท์ ชี้อานวงศ์)

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน ส่วนมาตรฐานการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๓๖๒ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๒๔

(สำเนา)

พระราชกฤษฎีกา
ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการลดอัตราภาษี (ฉบับที่ ๖๐๐)
พ.ศ. ๒๕๕๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
เป็นปีที่ ๙๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรลดอัตราภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และมาตรา ๓ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษี (ฉบับที่ ๖๐๐) พ.ศ. ๒๕๕๙”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ลดอัตราภาษีเงินได้ตาม (๑) สำหรับบุคคลธรรมดา ของบัญชีอัตราภาษีเงินได้ท้ายหมวด ๓ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๔ สำหรับเงินได้สุทธิที่ได้รับในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินได้สุทธิไม่เกินหนึ่งแสนบาท ให้คงจัดเก็บในอัตราร้อยละห้า

(๒) เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนที่เกินหนึ่งแสนบาท แต่ไม่เกินสามแสนบาท ให้จัดเก็บในอัตราลดลงจากร้อยละสิบ ให้เหลือร้อยละห้า สำหรับเงินได้สุทธิตัวส่วนที่เกินสามแสนบาท แต่ไม่เกินห้าแสนบาท ให้คงจัดเก็บในอัตราร้อยละสิบ

(๓) เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนที่เกินห้าแสนบาท แต่ไม่เกินเจ็ดแสนห้าหมื่นบาท ให้จัดเก็บในอัตราลดลงจากร้อยละสิบ ให้เหลือร้อยละห้า สำหรับเงินได้สุทธิตัวส่วนที่เกินเจ็ดแสนห้าหมื่นบาท แต่ไม่เกินหนึ่งล้านบาท ให้คงจัดเก็บในอัตราร้อยละสิบ

(๔) เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนที่เกินหนึ่งล้านบาท แต่ไม่เกินสองล้านบาท ให้จัดเก็บในอัตราลดลงจากร้อยละสามสิบ ให้เหลือร้อยละสิบห้า สำหรับเงินได้สุทธิตัวส่วนที่เกินสองล้านบาท แต่ไม่เกินสี่ล้านบาท ให้คงจัดเก็บในอัตราร้อยละสามสิบ

(๕) เงินได้สุทธิตัวส่วนที่เกินสี่ล้านบาท ให้จัดเก็บในอัตราลดลงจากร้อยละสามสิบเจ็ด ให้เหลือร้อยละสามสิบห้า

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ ๕๓๖) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้มีการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้ท้ายหมวด ๓ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับเงินได้สุทธิที่ได้รับในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่เนื่องจากยังมีความจำเป็นในการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพในปัจจุบัน สมควรลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไปอีกสำหรับเงินได้สุทธิที่ได้รับในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ ๖๐๐) พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้สำหรับการคำนวณเพื่อเรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย เฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๕๙				
เงินได้สุทธิตั้งแต่ (บาท)	เงินได้แต่ละชั้น	อัตราภาษี (บาท)	ภาษีแต่ละชั้น	ภาษีสะสม
๐ - ๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐
๑๐๐,๐๐๑ - ๓๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๕	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐
๓๐๐,๐๐๑ - ๕๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๐	๒๐,๐๐๐	๓๕,๐๐๐
๕๐๐,๐๐๑ - ๗๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๑๕	๓๗,๕๐๐	๗๒,๕๐๐
๗๕๐,๐๐๑ - ๑,๐๐๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๒๐	๕๐,๐๐๐	๑๒๒,๕๐๐
๑,๐๐๐,๐๐๑ - ๒,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๒๕	๒๕๐,๐๐๐	๓๗๒,๕๐๐
๒,๐๐๐,๐๐๑ - ๔,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๓๐	๖๐๐,๐๐๐	๙๗๒,๕๐๐
๔,๐๐๐,๐๐๑ ขึ้นไป	ฯลฯ	๓๕	ฯลฯ	ฯลฯ

(สำเนา)

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๕๑๔.๓/ว ๔๕๓

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเร่งรัดงานรังวัดตามนโยบายกรมที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๔.๓/ว ๒๙๓๓/๒ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘

๒. หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๔.๓/ว ๑๐๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๔๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการดำเนินการบริหารจัดการงานรังวัดเฉพาะรายระดับจังหวัด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมที่ดินได้วางแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและเร่งรัดงานรังวัดเฉพาะราย กรณี สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก ที่มีระยะเวลาดำเนินการรังวัดมานานควรรังวัดยาว ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก และหัวหน้าฝ่ายรังวัดร่วมกันพิจารณาวางแผนแก้ไขระยะเวลาดำเนินการรังวัดให้ลดลง โดยนำวิธีการนำรังวัดเป็นกลุ่มมาใช้ในการนำรังวัด เพื่อให้ระยะเวลาดำเนินการรังวัดลดลง รวมทั้งการบริหารจัดการระยะเวลาดำเนินการรังวัดภายในจังหวัดเดียวกันให้มีระยะเวลาดำเนินการรังวัดใกล้เคียงกัน โดยการเกลี่ยอัตราค่าจ้างรังวัดภายในสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก เพื่อให้ระยะเวลาดำเนินการรังวัดภายในจังหวัดใกล้เคียงกัน นั้น

กรมที่ดินมีนโยบายในการให้บริการประชาชนเรื่องการออกเอกสารสิทธิให้เป็นไปโดยเร็ว แต่จากการตรวจสอบรายงานผลการรังวัดประจำปี (ร.ว.๑๙) ของสำนักงานที่ดินทั่วประเทศ ปรากฏว่าสำนักงานที่ดินฯ บางแห่งมีระยะเวลาดำเนินการรังวัดนานควรรังวัดยาว ระยะเวลาดำเนินการรังวัดของสำนักงานที่ดินฯ ในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน มีระยะเวลาดำเนินการรังวัดแตกต่างกัน และช่วงรังวัดมีงานค้างในมือเกินกำหนดตามระเบียบอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้รับบริการ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและเร่งรัดงานรังวัดเฉพาะรายในสำนักงานที่ดินฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประชาชนได้รับการบริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม รวมทั้งเป็นการสร้างความพึงพอใจต่อประชาชนผู้รับบริการ จึงขอความร่วมมือและวางแนวทางมาเพื่อถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก ประสานงานกับผู้อำนวยการศูนย์เดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ดำเนินการคัดแยกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินที่สามารถดำเนินการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินได้เพื่อส่งมอบให้ศูนย์เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดำเนินการแทน ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๓๓/ว ๒๙๔๘๙ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยให้ผู้ตรวจราชการกรมที่ดินในพื้นที่เขตตรวจราชการ กำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบาย

๒. การนัดงานรังวัด ให้นัดทำการรังวัดตามเกณฑ์ที่กรมที่ดินกำหนด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และสมรรถนะของช่างรังวัดแต่ละคนว่ามีขีดความสามารถในการรังวัดได้เดือนละกี่ราย ถ้านัดงานรังวัดให้ช่างรังวัดมากเกินไป เพื่อจะลดคิวรังวัดก็จะทำให้ไม่มีเวลาดำเนินการเรื่องรังวัดให้แล้วเสร็จ จะทำให้งานค้างในมือมาก และเมื่อช่างรังวัดออกไปทำการรังวัดแล้วต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามระเบียบที่กรมที่ดินกำหนด

๓. การรายงานผลงานรังวัดประจำเดือน (ร.ว.๑๙) ของสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก ให้เจ้าหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายรังวัด และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก รายงานผลงานรังวัดประจำเดือน (ร.ว.๑๙) ภายในระยะเวลาที่กำหนด และขอให้ตรวจสอบให้ตรงกับความเป็นจริงทุกเดือน ก่อนรายงานกรมที่ดิน หากพบว่ากรรายงานไม่ตรงกับความเป็นจริงจะถือว่ารายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา กรมที่ดินจะพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามที่เห็นสมควรต่อไป

๔. จากการตรวจสอบพบว่าปริมาณงานรังวัดต่างดำเนินการเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คิวรังวัดยาว จึงขอให้จังหวัดสั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก และหัวหน้าฝ่ายรังวัดเร่งแก้ไขปัญหางานค้างให้ลดลงโดยเร็ว หากสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยกแห่งใด มีระยเวลานัดรังวัดนาน คิวรังวัดยาว หรือช่างรังวัดมีงานค้างในมือเกินกำหนดตามระเบียบให้ดำเนินการ ตามคำสั่งกรมที่ดินที่ ๘๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการบริหารจัดการงานรังวัดเฉพาะราย ระดับจังหวัด และให้จังหวัดรายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเร่งรัดงานรังวัดเฉพาะรายให้กรมที่ดินทราบภายในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดถือปฏิบัติ โดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **อภินันท์ ชี้อานวนวงศ์**
(นายอภินันท์ ชี้อานวนวงศ์)
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักมาตรฐานและส่งเสริมการรังวัด
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๔๘๒ (๑๕๔๘๒)
โทรสาร. ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๙๓
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ survey@dol.go.th

(สำเนา)

คำสั่งกรมที่ดิน

ที่ ๘๕/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการบริหารจัดการงานรังวัดเฉพาะรายระดับจังหวัด

ตามที่กรมที่ดินมีคำสั่ง ที่ ๓๔๙๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการงานรังวัดเฉพาะรายและได้วางแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและเร่งรัดงานรังวัดเฉพาะราย โดยกำหนดให้สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก ที่มีระยเวลานานคิวงัดยาว มีงานรังวัดที่ยังไม่ถึงวันรังวัดเป็นจำนวนมาก ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก และหัวหน้าฝ่ายรังวัดร่วมกันพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาด้วยการนำวิธีนักรังวัดเป็นกลุ่มมาใช้ในการนักรังวัด เพื่อให้ระยเวลานานคิวงัดลดลง รวมทั้งการบริหารจัดการระยเวลานานคิวงัดภายในจังหวัดเดียวกัน ให้มีระยเวลานานคิวงัดใกล้เคียงกัน โดยการเกลี่ยอัตราค่าจ้างช่างรังวัดภายในสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก ที่มีระยเวลานานคิวงัดสั้นไปช่วยสำนักงานที่ดินที่มีระยเวลานานคิวงัดยาว เพื่อให้ระยเวลานานคิวงัดภายในจังหวัดใกล้เคียงกัน แต่ปรากฏว่ายังมีสำนักงานที่ดินฯ บางแห่งมีระยเวลานานคิวงัดนานคิวงัดยาว ระยเวลานานคิวงัดของสำนักงานที่ดินฯ ในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน มีระยเวลานานคิวงัดแตกต่างกันและช่างรังวัดมีงานค้างในมือเกินกำหนดตามระเบียบฯ

ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและเร่งรัดงานรังวัดเฉพาะรายในสำนักงานที่ดินฯ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประชาชนได้รับการบริการด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นการสร้างความพึงพอใจต่อประชาชนผู้ขอรับบริการ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการบริหารจัดการงานรังวัดเฉพาะรายระดับจังหวัด โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาและหัวหน้าส่วนแยก	อนุกรรมการ
๑.๓ หัวหน้าฝ่ายรังวัดสาขา/ส่วนแยก	อนุกรรมการ
๑.๔ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๕ หัวหน้าฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ดำเนินการบริหารจัดการงานรังวัดเฉพาะรายภายในพื้นที่จังหวัด

๒.๒ ดำเนินการแก้ไขปัญหาและเร่งรัดงานรังวัดเฉพาะรายในสำนักงานที่ดินฯ ที่มีระยเวลานานคิวงัดนาน คิวงัดยาว ด้านการเกลี่ยช่างรังวัดภายในจังหวัด โดยเกลี่ยช่างรังวัดจากสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก ที่มีระยเวลานานคิวงัดสั้นไปช่วยสำนักงานที่ดินฯ ที่มีระยเวลานานคิวงัดยาวหรือให้ช่างรังวัด ๑ คน ปฏิบัติงาน ๒ สำนักงาน เพื่อให้ระยเวลานานคิวงัดภายในจังหวัดใกล้เคียงกันและหรือนำวิธีนักรังวัดเป็นกลุ่มมาใช้ในการนักรังวัด โดยการสำรวจค่าขอรังวัดที่ค้างระหว่างรอทำการรังวัดทั้งหมด แล้วจัดกลุ่มค่าขอที่มีท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ใกล้เคียงกันหรือหมู่บ้านเดียวกัน แล้วนัดทำการรังวัดค่าขอดังกล่าว

เป็นกลุ่มหรือบริหารจัดการตามที่เห็นสมควร โดยขอมติจากคณะอนุกรรมการดำเนินการบริหารจัดการงาน
รังวัดเฉพาะรายระดับจังหวัด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ของทางราชการอย่างเคร่งครัด

๒.๓ ดำเนินการแก้ไขปัญหางานค้างในมือช่างรังวัดเกินกำหนดตามระเบียบ

๒.๔ รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเร่งรัดงานรังวัดเฉพาะรายให้กรมที่ดิน
ทราบภายในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ลงชื่อ) **อภิรักษ์ ชี้อธานุวงศ์**
(นายอภิรักษ์ ชี้อธานุวงศ์)
อธิบดีกรมที่ดิน

ติงูให้หลังหัก

ประเพณีติงูให้หลังหัก
มันก็มักทำร้ายเมื่อภายหลัง
จระเข้ใหญ่ไปถึงน้ำมีกำลัง
เหมือนเสือซังเข้าดงก็คงร้าย
อันแม่ทัพจับได้แล้วไม่ฆ่า
ไปเปื้อนหน้าศึกจะใหญ่ขึ้นใจหาย
ต้องตำรับจับให้มันคั่นให้ตาย
จะทำภายหลังยากลำบากครั้น

จาก ส่วนหนึ่งของวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี
ของพระสุนทรโวหาร หรือสุนทรภู่

ประเพณีสงกรานต์ในภาคต่างๆ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สงกรานต์เป็นประเพณีโบราณ มีการกำหนดงาน ๓ วัน วันแรกคือ วันมหาสงกรานต์ วันต่อมาคือ วันเนา และสุดท้ายคือ วันเถลิงศก คนไทยในทุกภูมิภาค ส่วนใหญ่มีแนวปฏิบัติตลอดช่วงเทศกาลสงกรานต์เหมือนกัน จะมีแตกต่างกันไปบ้างเฉพาะรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น ซึ่งแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันดังนี้

การทำบุญตักบาตรในเทศกาลสงกรานต์

● ภาคกลาง

นับแต่โบราณมา เมื่อใกล้จะถึงวันสงกรานต์ซึ่งถือกันว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ ก่อนถึงวันงานทุกบ้านจะมีการทำความสะอาดบ้านเรือน พร้อมทั้งจัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้เพื่อการทำบุญ และมีการจัดทำขนมไว้ล่วงหน้าเป็นการเฉพาะ สำหรับเทศกาลสงกรานต์ คือ การกว่นกะละแม และข้าวเหนียวแดง ซึ่งเป็นขนมประจำเทศกาลสงกรานต์ ขนมทั้ง ๒ อย่างนี้ ในสมัยก่อนจะมีเฉพาะช่วงเทศกาลสงกรานต์เท่านั้น

เมื่อถึงวันสงกรานต์ ประชาชนแต่ละครัวเรือนจะตื่นกันแต่เช้ามีด จัดเตรียมอาหารคาวหวานเพื่อนำไปทำบุญเลี้ยงพระที่วัด ในวันนี้ ทุกคนจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดใหม่สีสดใส โดยเฉพาะคนหนุ่มคนสาว เพราะจะได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันอย่างเสรี

ภายหลังการทำบุญตักบาตร หรือเลี้ยงพระจะมีการบั้งสุกัลลฐ์ของบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นการอุทิศผลบุญไปให้ ผลบุญทั้งหลายที่อุทิศไปนั้น จะส่งผลให้ผู้ล่วงลับได้รับความสุขแห่งบุญนั้น การกระทำนี้แสดงถึงความกตัญญูที่ลูกหลานมีต่อบรรพบุรุษผู้มีพระคุณ ที่ล่วงลับไปแล้ว

ในวันสงกรานต์ยังมีกิจกรรมในทางบุญอย่างอื่นอีก เช่น การก่อพระเจดีย์ทราย ซึ่งน่าจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อขนทรายเข้าวัด ให้ทางวัดได้นำทรายไปใช้ในการก่อสร้าง หรือซ่อมแซมเสนาสนะภายในวัด การก่อพระเจดีย์ทรายในสมัยโบราณ ไม่มีการกำหนดวันที่แน่นอนว่า จะต้องทำกันในวันสงกรานต์ จะเป็นวันใดวันหนึ่งก็ได้ และสถานที่ประกอบพิธีการจะทำในบริเวณวัด ลานวัด วัดบางแห่งที่อยู่ใกล้แม่น้ำ อาจก่อพระเจดีย์ทรายกันที่หาดทรายริมฝั่งแม่น้ำก็ได้ เมื่อก่อเป็นรูปเจดีย์ขึ้นแล้ว ก็มักตกแต่ง ด้วยราชวัติ ฉัตร ธง ที่ทำด้วยกระดาษสีต่างๆ ให้ดูสวยงาม บางที่มีการประกวดแข่งขันกันเป็นที่สนุกสนาน

เด็กๆ ช่วยกันก่อพระเจดีย์ทราย ซึ่งเป็นกิจกรรมในทางบุญ ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้คนชนทรายเข้าวัด
(ภาพโดย นางสาวสุรีย์ พึ่งน้ำ)

ส่วนมูลเหตุที่มีการก่อพระเจดีย์ทรายนั้น ไม่มีหลักฐานความเป็นมาที่แน่ชัด มีเพียงเรื่องเล่า สืบต่อกันมาว่า ครั้งหนึ่ง ในสมัยพุทธกาล พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเลื่อมใสศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งนัก ได้กราบทูลเชิญเสด็จพระพุทธองค์ให้เสด็จไปทางเรือขนาน พระเจ้าปเสนทิโกศลและประชาชนที่รู้ข่าว ต่างชวนกันก่อพระเจดีย์ทรายขึ้น ที่หาดทรายริมฝั่งน้ำบาง ก่อในแพที่ปล่อยลงน้ำบ้าง พร้อมกับประดับองค์พระเจดีย์ด้วยราชวัติ ฉัตร ธง ให้มีสีสันต่างๆ ดูสวยงาม เพื่อให้เป็นพุทธบูชา

อีกเรื่องหนึ่งเล่ากันว่า ครั้งหนึ่งมีอุบาสกผู้ที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ได้ลงเรือแล่นไปในเวลากลางคืน ซึ่งคืนนั้นเป็นคืนวันเพ็ญพระจันทร์ส่องสว่างทำให้เห็นหาดทรายที่ริมฝั่งน้ำในยามแสงจันทร์สาดส่องเป็นประกายระยิบระยับ อุบาสกผู้นั้นนึกถึงแสงรัศมีพระธรรมรังสีอันเป็นรัตนะที่แผ่ชานออก จากพระวรกายของพระพุทธเจ้าก็เกิดปิติ ยึดพระพุทธคุณเป็นอารมณ์ จึงจอดเรือที่หาดทรายริมฝั่งน้ำนั้น และได้นำทรายนั้น ก่อพระเจดีย์ขึ้นเป็นพุทธบูชา

ประเพณีการก่อพระเจดีย์ทรายมีหลายอย่าง ในสมัยก่อนหากมีการสร้างวัด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขึ้นใหม่ทั้งวัด หรือบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะบางส่วนก็ตาม ชาวบ้านหรือผู้อยู่ปริมณฑลวัดก็จะจัดให้มีการก่อพระเจดีย์ทรายขึ้นในวัด เรียกกันว่า พระทรายบรรดาศักดิ์ การก่อพระเจดีย์ทรายแบบนี้ จะทำติดต่อกันหลายครั้ง ด้วยเจตนาที่จะนำทรายนั้นไปใช้ในการผสมปูน ก่อสร้างอาคาร เสนาสนะ หรือถมพื้นลานวัด และเมื่อสร้างวัดหรือบูรณะวัดนั้นเสร็จสิ้นแล้ว การก่อพระเจดีย์ทรายแบบนี้ จึงจะเลิกไป

การทำบุญตักบาตรในช่วงเช้าของวันสงกรานต์

การก่อพระเจดีย์ทรายอีกแบบหนึ่งเรียกว่า พระทรายเตียงยก เป็นการก่อพระเจดีย์ทรายกันในเขตบ้านหรือลานบ้าน ซึ่งมีวิธีการทำ ๒ แบบ แบบหนึ่งนิยมทำกันที่ริมรั้วบ้าน โดยปักเสาต้นหนึ่งไว้ที่ริมรั้วบ้าน ปูกระดานบนเสานั้น ทำนองยกพื้นให้สูงขึ้นเสมอรั้ว แล้วก่อพระเจดีย์ทรายขึ้นไว้ โดยปักฉัตร ธงทิวที่ทำด้วยกระดาษสีให้ดูงดงาม แล้วทิ้งไว้เช่นนั้น ทำนองเดียวกับศาลพระภูมิ การก่อพระเจดีย์ทรายดังกล่าวนี้ น่าจะก่อขึ้นไว้เป็นเครื่องบูชาสำหรับบ้าน เพื่อให้บ้านเกิดสวัสดิมงคล คุ่มกันภัยอันตรายให้แก่บ้าน เช่นเดียวกับศาลพระภูมิ พระทรายเตียงยกอีกแบบหนึ่งส่วนใหญ่เป็นของหลวง ซึ่งจะก่อกันในวัง หรือในเขตพระราชฐาน โดยก่อพระเจดีย์ทรายบนเตียงไม้ ทำเป็น ๔ ขาเตี้ยๆ กว้างยาวประมาณศอกเศษ (ประมาณ ๑๕ นิ้ว ถึง ๒๐ นิ้ว) เมื่อก่อพระเจดีย์ทรายขึ้นบนเตียงนั้นแล้ว มีการตกแต่งด้วยราชวัติ ฉัตร ธง ที่ทำด้วยกระดาษสีต่างๆ ดึงดงมาตระการตา แล้วยกไปถวายพระที่วัด การก่อพระเจดีย์ทรายแบบนี้ มีจุดมุ่งหมายเดียวกับการก่อพระเจดีย์ทรายที่วัด คือ ประสงค์ให้ทางวัดได้ใช้ทรายเป็นประโยชน์นั่นเอง

การสงวน้ำพระพุทธรูป

การก่อพระเจดีย์ทรายอีกแบบหนึ่ง เรียกว่า พระทรายน้ำไหล โดยทำแพหยวกขึ้นก่อน เพื่อเป็นฐานรองรับ แล้วก่อพระเจดีย์ทรายขึ้นบนแพนั้น ตกแต่งด้วยธงทิวกระดาษสีต่างๆ ให้งดงาม พระเจดีย์ทรายที่ก่อบนแพหยวกนี้ เชื่อกันว่า ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนบาป หรือสิ่งชั่วร้ายที่ทำมาตลอดปี มูลเหตุที่ขึ้นเป็นรูปเจดีย์ หรือรูปองค์พระก็เพื่อให้เกิดผลเป็นการบุญ เมื่อทำเสร็จแล้วจึงยกแพหยวกนั้นไปลอยในแม่น้ำ ด้วยมีความเชื่อว่า เป็นการล้างบาป ปลดปล่อยสิ่งชั่วร้ายให้ไหลไปกับสายน้ำ และยังมีความเชื่อว่า ถ้าลอยในช่วงเวลาที่น้ำขึ้นจะทำให้มีอายุยืน ถ้าลอยในช่วงเวลาน้ำลงจะทำให้อายุสั้น พระทรายน้ำไหลนี้ บางทีก็ไปก่อพระเจดีย์กันที่ริมฝั่งแม่น้ำ โดยประดับตกแต่งให้สวยงาม เสร็จแล้วทิ้งไว้เช่นนั้น ปลดปล่อยกระแสน้ำชำระทรายให้ไหลหมดไปเอง

การทำบุญที่นิยมทำกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์อีกอย่างหนึ่ง คือ การปล่อยนกปล่อยปลา ซึ่งคนไทยถือเป็นการกุศลสำคัญอย่างหนึ่ง ปัจจุบันนิยมปล่อยสัตว์อื่นๆ อีก เช่น โค กระบือ ทั้งนี้ เพราะมีความเชื่อกันว่าการให้ชีวิตหรือให้อิสระแก่สัตว์ผู้ทุกข์ยาก หรือถูกกักขัง จะส่งผลให้ชีวิตของตนมีความสุขความเจริญ ทำกิจการใดก็ไม่อุปสรรคขัดขวาง จะประสบความสำเร็จ

กิจกรรมสำคัญที่ขาดไม่ได้ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ คือ การสงวน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์ การรดน้ำขอพรจากบพุกारी หรือผู้ใหญ่ที่นับถือ มักทำกันในตอนบ่ายภายหลังการทำบุญตักบาตรเลี้ยงพระแล้ว โดยจะสงวน้ำพระพุทธรูปก่อน ทั้งพระพุทธรูปที่วัดและพระพุทธรูปที่บ้าน ซึ่งในเบื้องต้นจะนำดอกไม้ ธูปเทียนบูชาพระก่อน ต่อจากนั้นจึงใช้น้ำอบไทย หรือน้ำหอม ประพรมที่องค์พระพุทธรูปนั้น เพื่อความเป็นสิริมงคล ให้ชีวิตประสบความสำเร็จ เกิดความสุขสวัสดิ์ ทั้งแก่ตนเอง และบุคคลในครอบครัว บางแห่งมีการอัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญของวัดแห่ไปตามถนนรอบๆ หมู่บ้าน เพื่อให้คนที่ไม่ได้ไปวัด มีโอกาสสงวน้ำพระพุทธรูปกันอย่างทั่วถึง

เมื่อสร่งน้ำพระพุทธรูปเสร็จแล้ว ชาวบ้านจะนิมนต์พระสงฆ์มานั่งในสถานที่ซึ่งจัดไว้เป็นที่ประกอบพิธี เพื่อให้ชาวบ้านใช้น้ำอบน้ำหอมรดใส่มือ พระสงฆ์ก็จะให้พร เพื่อความเป็นสิริมงคล ส่วนการรดน้ำพุพการหรือผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ เช่น บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ หรือบุคคลที่นับถือ ลูกหลานจะเชิญมานั่งในที่ที่จัดไว้ แล้วใช้น้ำอบ หรือน้ำหอมรดใส่มือ หรือรดทั้งตัว ในระหว่างที่รดน้ำ ผู้ใหญ่ก็จะให้พรแก่ลูกหลาน แล้วจึงผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้า โดยใช้ของใหม่ที่ลูกหลานจัดเตรียมไว้ให้ ทั้งนี้ การสร่งน้ำพระและการรดน้ำผู้ใหญ่ นอกจากจะปรารถนาให้บังเกิดสิริมงคล และเกิดความสุขแล้ว ยังน่าจะหมายถึง เป็นการชำระล้างมลทิน ขับไล่สิ่งอัปมงคลของปีเก่าให้หมดไป เพื่อให้มีความสะอาดบริสุทธิ์และสดใสในวันปีใหม่ นอกจากนั้น ยังเป็นการแสดงออกถึงความเคารพนับถือต่อสิ่งสำคัญ ผู้มีพระคุณ ผู้อาวุโส เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี และแสดงออกถึงความกตัญญู ความรัก ความสามัคคี เมื่อเสร็จพิธีสร่งน้ำรดน้ำแล้วหนุ่มสาว เด็กโต และเด็กเล็ก ก็จะเล่นสาดน้ำกันเองอย่างสนุกสนาน ประเพณีเล่นสาดน้ำแก่กันนั้น มุ่งหมายให้เกิดความสามัคคี มีความเป็นกันเอง สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

การละเล่นมหรสพพื้นบ้านในเทศกาลสงกรานต์
(ภาพโดย นายวรนนท์ ชัชวาลทิพากร)

การละเล่นในเทศกาลสงกรานต์ของภาคกลางนิยมเล่นกันในตอนเย็นภายหลังจากเสร็จพิธีต่างๆ ตามประเพณีแล้ว โดยทั่วไป มักเป็นการละเล่นพื้นเมือง หรือเรียกว่า กีฬาพื้นเมือง ก็ได้ เช่น ชักเย่อ ขี่ม้าส่งเมือง มอญซ่อนผ้า ช่วงซัย (ลูกช่วง) วึ่งเปี้ยว ลิงชิงหลัก และยังมีมหรสพต่างๆ เช่น การแสดงลิเก ลำตัด รำวง ฯลฯ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเชื่อมความสามัคคี และเพื่อความสนุกสนานแล้ว ยังเป็นการสืบสานมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

● ภาคใต้

เรียกวันสงกรานต์ว่า วันว่าง ประเพณีวันว่างมีธรรมเนียมปฏิบัติเหมือนประเพณีสงกรานต์ของภาคอื่นๆ จะแตกต่างกัน ก็เฉพาะมีข้อกำหนดว่า ตลอดเวลา ๓ วัน ของเทศกาลสงกรานต์ คือ วันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ทุกคนต้องทำตัวให้ว่าง ละและวางกายใจให้เว้นจากการกิจการงานทุกอย่าง ไม่จับจ่ายใช้สอยเงินทอง ไม่ออกไปหาผักหญ้า ข้าวปลา ไม่ลงโทษเขียนตีคน หรือสัตว์ ไม่กล่าวคำเท็จและคำหยาบคาย ที่สำคัญคือ ต้องทำจิตใจให้เบิกบานแจ่มใสตลอดทั้ง ๓ วัน ดังนั้น ก่อนถึงกำหนดวันตามประเพณี ทุกบ้านเรือนต้องมีการจัดเตรียมสิ่งของต่างๆ ไว้ให้พร้อม และพอใช้สำหรับ ๓ วันด้วย

ประเพณีห่มพระ ณ ถ้ำคูหาภิมุข จ.ยะลา ในเทศกาลสงกรานต์ ของภาคใต้
(ภาพโดย นายอาหามะ สารีมา)

ในสมัยโบราณก่อนถึงกำหนดวันว่าง มักจะมีคณะเพลงบอก คือ คณะนักขับร้องทำนองกลอนสด ออกตระเวนไปตามบ้านเรือนทั่วทุกครัวเรือน เพื่อขับร้องบทกลอนทำนองเพลงบอก แจ่งกำหนดวันว่างของปีนั้นว่า ตรงกับวันใด เดือนใดของปี ซึ่งถือว่า เป็นวันปีใหม่ และอาจบอกรายละเอียดว่า วันใดเป็นวันธงชัย วันอธิปัตย์ วันอุบาทว์ วันโลกาวินาศ หรือบอกคำทำนายว่า ปีใหม่จะมีฝนตกปริมาณมากน้อยตามฤดูกาลหรือไม่ พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์หรือไม่ มีนาคให้น้ำกี่ตัว บางทีคณะเพลงบอกอาจขับร้องบอกเล่าตำนานสงกรานต์ และบอกด้วยว่า ในปีนั้น นางสงกรานต์คือใคร ทรงอาวุธประเภทใด ภัักษาหารคืออะไร เสด็จมาในอิริยาบถใด และด้วยพาหนะอะไร ลงท้ายอาจมีการสรรเสริญให้พรเจ้าของบ้านอีกด้วย

เมื่อถึงวันต้นของเทศกาลสงกรานต์ คือวันที่ ๑๓ เมษายน เรียกว่า วันส่งเจ้าเมืองเก่า หรือวันเจ้าเมืองเก่า ด้วยมีความเชื่อกันมาแต่โบราณว่า ในวันนี้ เทวดาผู้คุ้มครองรักษาเมือง หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เจ้าเมืองจะเดินทางขึ้นไปชุมนุมกันบนสวรรค์ ส่วนชาวบ้านก็จะทำความสะอาดบ้านเรือนของตน รวมทั้งเครื่องใช้ต่างๆ ตลอดทั้งวัน นอกจากนี้ยังนิยมประกอบพิธีสะเดาะเคราะห์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลอยเคราะห์ ทั้งนี้ เพื่อให้เคราะห์กรรมต่างๆ ที่มีอยู่ ลอยน้ำตามเจ้าเมืองเก่าไป และมักมีการสงฆ์น้ำพระพุทธอุปสาห์ในวันนี้ด้วย โดยให้ความหมายเหมือนการล้างมลทิน หรือล้างสิ่งไม่เป็นมงคลให้หมดไป ความสะอาดบริสุทธิ์ที่ความสดใส และสิ่งอันเป็นมงคลทั้งหลายจะได้บังเกิดขึ้นในวันปีใหม่

การก่อพระเจดีย์ทราย และตกแต่งให้ดูสวยงาม
(ภาพโดย นายวรนนท์ ชัยवालทิพากร)

วันที่สองของเทศกาล คือวันที่ ๑๔ เมษายน เรียกว่า วันว่าง หมายถึง เป็นวันที่ปราศจาก เหวดาคุ่มครองรักษาบ้านเมือง ชาวบ้านจึงงดการทำงานทุกอย่าง และพากันไปตักบาตร ทำบุญเลี้ยงพระที่ วัด ทำบุญอุทิศ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษ ที่ล่วงลับไปแล้ว เสร็จจากการทำบุญเลี้ยงพระ ก็มีพิธีสงฆ์ น้ำพระสงฆ์ รดน้ำปิตามารดาญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ พิธีการรดน้ำขอพรปิตามารดา ญาติผู้ใหญ่ที่นับถือ จะแตกต่างจากภาคอื่นๆ ตรงที่ลูกหลานจะจัดเตรียมผ้าใหม่ เพื่อมากราบไหว้ขอขมา และขอพรไปพร้อมกัน จากนั้นจะพร้อมใจกันอาบน้ำ สระผมให้ปิตามารดา หรือญาติผู้ใหญ่ก่อน แล้วให้หนุ่มผ้าใหม่ที่จัดเตรียมให้ พิธีรดน้ำนี้เรียกว่า สระหัววันว่าง

ในวันที่ ๑๕ เมษายน ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของเทศกาล เรียกว่า วันรับเจ้าเมืองใหม่ หรือบางท้องถิ่นเรียกว่า วันเบญจา เป็นวันต้อนรับเทวดาองค์ใหม่ ที่ได้รับมอบหมายให้มาปกป้องรักษาดูแลเมืองแทน เทวดาองค์เดิมที่กลับขึ้นสู่สวรรค์ไปแล้ว ในวันที่ ชาวบ้านมักแต่งตัวด้วยเสื้อผ้า และเครื่องประดับใหม่อย่าง สวยสดงดงาม และยังคงนำอาหารคาวหวานไปทำบุญเลี้ยงพระที่วัด นอกจากกิจกรรมที่กล่าวมาแล้ว ยังมี การปล่อยนกปล่อยปลา ก่อพระเจดีย์ทราย เล่นสาดน้ำกัน รวมทั้งการละเล่นพื้นเมือง และมหรสพต่างๆ เช่นเดียวกับภาคอื่นๆ

● ภาคเหนือ

วันสงกรานต์ของภาคเหนือมีกำหนดวันเหมือนภาคอื่น คือ วันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน แต่มี รายละเอียดของกิจกรรม และมีชื่อเรียก ที่แตกต่างกันไปบ้าง กล่าวคือ วันที่ ๑๓ เมษายน ซึ่งเป็นวันต้น ของปีใหม่ หรือวันมหาสงกรานต์ เรียกว่า วันสังขารล่อง หมายถึง เป็นวันสิ้นสุดศักราชเก่า หรือวันส่งท้าย ปีเก่า เป็นวันที่ปีเก่าผ่านไป อายุสังขารของแต่ละคนก็ได้ล่วงเลยผ่านพ้นไปอีก ๑ ปี ในวันที่ ผู้คนส่วนใหญ่จะ ตื่นแต่เช้า ทำความสะอาดบ้านเรือน ปัดกวาดหยากไย่ แกว่งถาดลานบ้านจนสะอาดเอี่ยม จะเรียกว่า เป็นวัน สาธารณสุขวันหนึ่งก็ได้ วันนี้ในตอนเช้าจะมีการยิงปืน หรือจุดประทัด เพื่อขับไล่สิ่งอัปมงคลทั้งหลายให้หมดไป จากนั้น จะชำระล้างร่างกาย แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าใหม่ เพื่อเป็นการต้อนรับปีใหม่ หากมีเวลาว่างก็จะพากันไป เที่ยวตามที่ต่างๆ และเริ่มมีการเล่นรดน้ำสาดน้ำกัน

การชำระล้างร่างกายในวันสังขารล่อง
(ภาพโดย นายพิทวัส ผู้ภักดี)

วันที่สองของเทศกาลสงกรานต์ เรียกว่า วันเนา เป็นวันที่ชาวบ้านต่างก็จัดเตรียมอาหาร คาวหวาน และสิ่งของต่างๆ เพื่อใช้ในการทำบุญเลี้ยงพระที่วัด และแจกให้แก่ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน ในวันนี้ถือว่า เป็นวันที่ต้องระมัดระวัง ไม่ให้มีอารมณ์ขุ่นเคือง โกรธ ห้ามกล่าวคำหยาบ ด้วยมีความเชื่อว่า จะทำให้เกิดอุปมงคล ทำสิ่งใดก็ไม่ประสบความสำเร็จ ไม่เจริญรุ่งเรืองไปตลอดทั้งปี ในสมัยก่อนวันเนาเป็นวันที่ชาวบ้าน โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวและเด็ก จะร่วมใจกันขนทรายจากริมแม่น้ำเข้าไปกองไว้ที่ลานวัด และเล่นสาดน้ำกันเป็นที่สนุกสนาน การขนทรายเข้าวัดเป็นประเพณี ที่น่าจะมีจุดประสงค์เหมือนกับการก่อพระเจดีย์ทรายของภาคอื่นๆ คือ มุ่งหมายให้ทางวัดได้มีทรายไว้ใช้ก่อสร้าง หรือบูรณะเสนาสนะ เมื่อขนทรายเข้ามาในลานวัดแล้ว ก็จะล้อมทรายขึ้นก่อเป็นพระเจดีย์ เรียกว่า พระเจดีย์ทราย หรือพระทราย เมื่อก่อพระเจดีย์ทรายขึ้นแล้วก็มักจะตกแต่งด้วยธงทิว ข้าวตอก ดอกไม้สีต่างๆ เป็นการประกวดประชันกันไปด้วย

วันที่สามของเทศกาลสงกรานต์ เรียกว่า วันพญาวัน หรือวันเถลิงศก เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณี ตอนเช้า ชาวบ้านจะพากันไปทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระที่วัด ถวายทานพระเจดีย์ทรายที่ก่อไว้ในวันก่อน ทำบุญอุทิศบุญกุศล เสร็จแล้วจึงสรงน้ำพระพุทธรูป หรือพระพุทธรูปเจดีย์ หรือพระบรมธาตุ และพระสงฆ์

การเล่นน้ำตามประเพณีสงกรานต์ของภาคเหนือ
(ภาพโดย นายวรณันท์ ชัยวาลทิพากร)

ในการสรงน้ำพระพุทธรูป หรือพระพุทธรูปเจดีย์ หรือพระบรมธาตุของภาคเหนือ ใช้รางรดน้ำ หรือท่อน้ำตอไปยังองค์พระพุทธรูป หรือพระพุทธรูปเจดีย์ หรือพระบรมธาตุ เมื่อจะสรงน้ำจึงเทน้ำอบหรือน้ำหอมที่จะใช้สรงลงในราง ให้ไหลตกไปเปียกพระพุทธรูปโดยตรง หลังจากเสร็จพิธีสรงน้ำพระแล้ว บางคนจะนำไปคั่วตันโพธิ์ ตามความเชื่อที่ว่า จะช่วยให้มีอายุยืน ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีชีวิตเจริญรุ่งเรือง

เมื่อเสร็จจากการทำบุญและกิจกรรมอื่นๆ ที่วัดแล้ว ยังมีพิธีอีกอย่างหนึ่ง เรียกว่า ดำหัว บางที่เรียกว่า รดน้ำดำหัว คือ การรดน้ำดำหัว บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ หรือบุคคลที่เคารพนับถือ อาจจัดทำกันที่บ้าน หรือสถานที่ซึ่งจัดเตรียมไว้ การดำหัวในเทศกาลสงกรานต์นั้น มีความหมายลึกซึ้งมาก เป็นการแสดงความเคารพ ความรัก ความกตัญญู ความสามัคคี รวมไปถึงการได้ขออโหสิกรรมต่อบุพการี เพราะอาจได้กระทำการสิ่งที่ไม่ดีโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจตาม ตลอดระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา เป็นการแสดงออกถึงความสำนึกตน พร้อมกันนั้นก็ขอพรจากท่าน เพื่อให้มีความสุขความเจริญ

ในการดำหัวนั้นนิยมนำสิ่งของต่างๆ ไปมอบให้ผู้ใหญ่ด้วย เช่น ดอกไม้ ธูปเทียน เสื้อผ้า อาหาร หรือสิ่งของเครื่องใช้เท่าที่จะหาได้ ตามฐานะ และสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ น้ำ ที่เรียกกันว่า น้ำขมิ้นส้มป่อย เป็นน้ำที่ปรุงขึ้นใช้เฉพาะในการดำหัวเท่านั้น ประกอบด้วย น้ำสะอาดผสมกับน้ำอบหรือน้ำหอม น้ำฝัก ส้มป่อย ดอกคำฝอย ดอกไม้หอม เช่น ดอกมะลิ ดอกกุหลาบ และอาจใส่น้ำพระพุทธมนต์ผสมลงไปด้วย เพื่อให้หน้านั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิริมงคลยิ่งขึ้น เมื่อมอบสิ่งของเครื่องดำหัว ที่จัดเตรียมไปให้ผู้ใหญ่แล้ว ก็เทน้ำใส่มือท่านและกล่าวคำขออโหสิกรรม พร้อมกับขอพร เมื่อผู้ใหญ่รับสิ่งของแล้ว ก็จะกล่าวอโหสิกรรม และอวยพรให้มีความสุขความเจริญตลอดปีใหม่ พร้อมกับใช้มือจุ่มน้ำขมิ้นส้มป่อยใส่มือหรือใส่หัวให้แก่เรา ในระหว่างวัน บรรดาหนุ่มสาวและเด็กก็จะเล่นสาดน้ำกันเองอย่างสนุกสนานตลอดวัน

ขบวนแห่สงกรานต์

(ภาพโดย นางสาวมาลี กฤตพรพิพัฒน์)

พิธีกรรมในเทศกาลสงกรานต์ของภาคเหนือ ยังมีต่ออีก ๒ วัน ในวันที่สี่ เรียกว่า วันปากปี ถือกันว่าเป็นวันเริ่มต้นของปีใหม่ ชาวบ้านจะพร้อมใจกันทำบุญเจ้บ้าน หรือสะตือบ้าน คือ บริเวณที่ตั้งเสาเจ้บ้านหรือเสากลางหมู่บ้าน และในตอนสายของวันนี้ ชาวบ้านจะไปชุมนุมกัน ที่เจ้บ้าน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน เพื่อทำพิธีบูชาท้าวจตุโลกบาล เรียกว่า พิธีแปลงบ้าน และส่งเคราะห์บ้าน จบพิธีด้วยการจุดประทัดยิงปืน โห่ร้อง เป็นการขับไล่สิ่งชั่วร้าย หรือสิ่งที่เป็นอัปมงคลให้ออกไปจากหมู่บ้าน จากนั้นจึงนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ เมื่อพระสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แล้ว จึงเสร็จพิธี ถือว่าเป็นการส่งเคราะห์บ้านหรือบูชาเคราะห์ปีใหม่ ตามความเชื่อว่าผู้บูชาในวันปากปีจะได้รับความคุ้มครองตลอดปี และในวันที่ห้าของเทศกาลสงกรานต์ คือ วันปากเดือน ถือกันว่าเป็นวันเริ่มต้นของเดือนใหม่ คือ เดือนแรกแห่งปี ในวันนี้มีการส่งเคราะห์ต่างๆ ตามแบบที่นิยมกันมาแต่โบราณ มีวิธีการปฏิบัติหลายอย่างแตกต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละคน ที่เหมือนกัน คือ ระหว่างเทศกาลจะมีการละเล่นต่างๆ ที่นิยม และเป็นที่รู้จักกันมาก คือ การเล่นรดน้ำปีใหม่ หรือดำหัว การละเล่นมหรสพ และการละเล่นพื้นเมืองต่างๆ

● ภาคอีสาน

ภาคอีสานมีประเพณีสงกรานต์เช่นเดียวกับภาคอื่นๆ ของประเทศ กำหนดงาน ๓ วัน คือ วันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน แต่เฉพาะจังหวัดที่ใกล้เคียงกับประเทศกัมพูชา จะออกเสียงเรียกวันสงกรานต์ตามภาษาเขมรว่า ตรดสงกรานต์ ซึ่งหมายถึง ตรุษสงกรานต์ ในสมัยโบราณก่อนถึงวันตรดสงกรานต์จะมีผู้รู้ในท้องถิ่น เดินประกาศแก่ชาวบ้านทั่วไปให้ทราบกำหนดวันสงกรานต์ พร้อมทั้งชื่อนางสงกรานต์ เกณฑ์ธัญญาหาร เกณฑ์พิรุณศาสตร์ และเกณฑ์กาลโยค เป็นการบอกพยากรณ์เกี่ยวกับพืชพันธุ์ธัญญาหาร และจำนวนนาคน้ำในปีนั้นๆ เพื่อให้ชาวบ้านทุกชุมชนได้เตรียมตัว ที่จะเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไป ในคำประกาศวันตรดสงกรานต์นั้น ยังบอกข้อห้ามด้วย เช่น ในวันตรดสงกรานต์ ห้ามทำงาน ให้ทำบุญ ให้เล่นสนุกสนาน เพื่อต้อนรับความสวัสดิ์มีโชคชัย หากผู้ใดฝ่าฝืนจะประสบภัยพิบัตินานาประการ เช่น เข้าป่าจะถูกเสือกัดลงน้ำจะถูกจระเข้กิน ประกอบกิจการงานอันใดก็จะเกิดอุบัติเหตุ มือขาด แขนขาด หรืออาจถึงตายได้

ประชาชนเล่นน้ำสงกรานต์ในแม่น้ำโขง

เมื่อใกล้ถึงวันสงกรานต์ ชาวบ้านจะพากันทำความสะอาดบ้านเรือน และจัดเตรียมอาหารไว้ล่วงหน้า เพื่อต้อนรับวันปีใหม่ เมื่อถึงกำหนดวันสงกรานต์ ก็จะทำอาหารคาวหวานไปทำบุญเลี้ยงพระที่วัดตลอด ๓ วัน หลังการเลี้ยงพระจะมีการสงฆ์น้ำพระพุทธรูป และพระสงฆ์ แล้วทำบุญอุทิศบวรพบุรุษ เรียกว่า ชักอนิจจา หรือ ชักอนิจจา จากนั้น จึงมีการละเล่นมหรสพพื้นบ้านต่างๆ ในบริเวณลานวัดนั้น อย่างสนุกสนานตลอด ๓ วัน บางครอบครัวเมื่อเสร็จจากการทำบุญ จะนำอาหารคาวหวานและสิ่งของต่างๆ ไปเยี่ยมอวยพรบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ หรือบุคคลที่ตนนับถือ ซึ่งการไปเยี่ยมอวยพรจะมีการเล่นสาดน้ำกันเองในกลุ่มหนุ่มสาว เด็ก และอาบน้ํา หรือรดน้ำบิดามารดา ตลอดจนญาติผู้ใหญ่ที่นับถือ รวมทั้งให้เปลี่ยนผ้าห่มหรือผ้าไหมที่จัดเตรียมไปให้ด้วย บางหมู่บ้านระหว่างเทศกาลสงกรานต์จะมีการเล่น เรือมตรด หรือรำตรุษ คือ การละเล่นพื้นเมืองอย่างหนึ่ง มีขบวนดนตรี ประกอบด้วย โทน ๑ คู่ ซอ ๑ คัน ขลุ่ย ๑ เล้า และเครื่องให้จังหวะมีกรับ และฉิ่ง ผู้เล่นมีทั้งหญิงและชาย ขบวนเรือมตรดจะเดินร้องรำตามจังหวะดนตรีผ่านไปตามหมู่บ้าน เนื้อร้องมักกล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของวันตรุษสงกรานต์ และอวยพรให้แก่เจ้าของบ้านและคนทั่วไป เป็นการร้องบอกบุญ ยกย่องชมเชยเจ้าของบ้าน นอกจากนั้นจะมีการก่อพระเจดีย์ทราย หรือขนทรายเข้าวัด และปล่อยนกปล่อยปลาเช่นเดียวกับภาคอื่นๆ วันสุดท้ายของเทศกาลจะทำบุญหมู่บ้าน โดยการปลุกปะรำพิธีกลางหมู่บ้าน แล้วนิมนต์พระสงฆ์มาสวดพระพุทธรูปในตอนเย็น รุ่งเช้ามีการทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธรูปทั่วหมู่บ้าน เพื่อขับไล่สิ่งอัปมงคล เป็นการต้อนรับโชคชัย ในวันขึ้นปีใหม่

ขบวนแห่ในเทศกาลสงกรานต์ (ภาพโดย นายจิตร จีระวัตร)

วันสงกรานต์ไม่ได้มีความหมายเพียงเป็นวันเถลิงศก หรือวันขึ้นปีใหม่ของไทยเท่านั้น ยังเป็นวันที่แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที ที่มีต่อบรรพบุรุษ ปิตามารดา ญาติผู้ใหญ่ หรือบุคคลที่ตนนับถือ ความมีสัมมาคารวะต่อผู้เป็นศิษย์ ครูบาอาจารย์ แสดงออกถึงจิตใจอันเปี่ยมด้วยไมตรี ความรัก ความสามัคคี การขออภัย การให้อภัย ความผูกพัน ความเอื้ออาทรเกื้อกูลต่อเพื่อนมนุษย์ การเคารพนับถือ ซึ่งกันและกันในหมู่คณะ เครือญาติ และบุคคลในวงสังคมเดียวกัน ทั้งยังเป็นวันรวมญาติพี่น้องและลูกหลานที่ไปอยู่แดนไกล แล้วเดินทางกลับบ้านเกิด และพร้อมใจกันประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งการทำบุญ สร้างกุศล อุทิศผลบุญแด่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว นอกจากนี้ ยังเป็นวันที่มีการละเล่นมหรสพที่สนุกสนาน สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในโอกาสต้อนรับวันขึ้นปีใหม่ สงกรานต์จึงจัดว่า เป็นประเพณีสำคัญ ที่มีความผูกพัน กับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยอย่างมาก ทั้งนี้ ในปัจจุบันยังมีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยทางราชการกำหนดให้ วันที่ ๑๓ เมษายน เป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ และ วันที่ ๑๔ เมษายน เป็นวันครอบครัว อีกด้วย

ข้อมูล : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th>

10 พิพิธภัณฑ์สวยจากทั่วโลก

1. The Metropolitan Museum of Art in New York City

เดอะ เมโทรโพลิแทนท์ ก่อตั้งในปี ค.ศ.1870 พิพิธภัณฑ์ที่ตั้งอยู่สุดขอบแถบเซ็นทรัล พาร์ค ในแมนฮัตตัน ฝั่งตะวันออก มหานครนิวยอร์ก เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีการจัดนิทรรศการเป็นจำนวนมาก

2. Musée d'Orsay in Paris

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอองรีแมตต์แซน ซึ่งในอดีตคือสถานีรถไฟ Orsay ซึ่งถูกสร้างขึ้นในปี ค.ศ.1900 หลังจากนั้นไม่นานก็กลายเป็นพิพิธภัณฑสถาน – Musée ที่ได้รับการจัดแสดงเป็นครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม 1986

3. Art Institute of Chicago

สถาบันศิลปะ ที่มีชิ้นงานมากกว่า 300,000 แบบ กำลังรอคุณไปสัมผัสความอาร์ต

4. Museo Nacional del Prado in Madrid

พิพิธภัณฑ์ในกรุงมาดริด ประเทศสเปนพิพิธภัณฑ์อันเก่าแก่ในกรุงมาดริด ที่บอกเล่าประวัติศาสตร์
แดนกระทิงดุอันน่าสนใจมากมาย

5. Musee du Louvre in Paris

พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ ประเทศฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก เติมนชมงานศิลปะชื่อก้องโลก อย่างโมนาลิซ่า, วินัส เดอ ไมโล และเพชรที่ล้ำค่าที่สุดในโลก

6. State Hermitage Museum and Winter Palace in St. Petersburg

พิพิธภัณฑ์อันแสนวิจิตรงดงาม เพลิดเพลินไปกับการชมพระราชวังฤดูหนาวแห่งมหานครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ประเทศรัสเซีย

7. National Gallery in London

หอศิลป์แห่งชาติแห่งลอนดอน เปิดให้เข้าชมฟรีทั้งหมด 361 วันต่อปี เป็นแกลเลอรีที่มุ่งเน้นไปที่ศิลปะยุโรปตะวันตก ตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 ถึง 19

8. The Rijksmuseum in Amsterdam

พิพิธภัณฑ์ Rijksmuseum ซึ่งถูกปิดเป็นเวลาเกือบทศวรรษที่ผ่านมา เพื่อทำการบูรณะ โดยสามารถคว้ารางวัลสุดยอด พิพิธภัณฑ์ยุโรปแห่งปี 2015 ไปครองได้สำเร็จ

9. Vasa Museet in Stockholm

เป็นพิพิธภัณฑ์ทางทะเล และมีชื่อมาจากเรือรบ ที่มีปืนใหญ่ 64 กระบอก จุลูกเรือได้ 300 นาย

10. Museo Nacional de Antropología in Mexico City

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติของเม็กซิโก เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีผู้เยี่ยมชมมากที่สุดในประเทศ อาคารได้รับการออกแบบในปี 1964 และการจัดแสดงนิทรรศการที่น่าตื่นตาตื่นใจ มุ่งเน้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของภูมิภาค

“ฝรั่งเศสออกกฎหมายห้ามซูเปอร์มาเก็ตทิ้งอาหารเหลือ แต่ให้นำไปบริจาคแทน”

เรียกว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งที่สำคัญจริงๆ สำหรับวงการอาหารของโลก หลังจากรัฐบาลฝรั่งเศสออกกฎหมายห้ามไม่ให้ห้างสรรพสินค้านำอาหารที่ขายไม่ได้ไปทิ้ง แต่ให้นำไปบริจาคให้กับองค์กรการกุศลแทน อย่างที่เราทราบกันดีกว่า ในแต่ละวันมีอาหารถูกนำไปทิ้งมากมาย เนื่องจากว่าขายไม่หมดในวันเดียว ซึ่งทางห้างไม่ต้องการเก็บอาหารที่ไม่ “สด” ไว้นั่นเอง

ซึ่งถ้าใครเคยทำงานในร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดหรือห้างสรรพสินค้าในยุโรปหรืออเมริกาจะพบว่า มีการทิ้งอาหาร “เหลือ” เป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ซึ่งอาหารเหลือเหล่านั้น ยังไม่เสียด้วยซ้ำไป เพียงแค่ไม่ “สด” เท่านั้นเอง โดยกฎหมายนี้ผ่านการโหวตจากสมาชิกรัฐสภาของฝรั่งเศส ซึ่งกฎหมายจะเริ่มบังคับใช้เฉพาะกับห้างสรรพสินค้าที่มีขนาดเกิน 400 ตารางเมตรเท่านั้น ซึ่งถ้าห้างร้านไหนไม่ทำตาม อาจโดนปรับสูงสุด 3,750 ยูโรหรือราว 140,000 บาท

Jacques Bailet จากธนาคารอาหารได้กล่าวถึงกฎหมายนี้ว่า “มันเป็นเรื่องที่ดีมาก การที่ห้างต่างๆ นำอาหารมาบริจาคให้เรา แปลว่าเราจะได้รับอาหารที่มีคุณภาพดีและหลากหลายมากขึ้นนั่นเอง ซึ่งปกติแล้วเราได้จำนวนอาหารประเภทเนื้อเยอะมาก แต่ขาดพวกผักผลไม้” โดยอาหารที่ถูกบริจาคให้กับธนาคารอาหารนี้ จะถูกนำไปแจกจ่ายให้กับพื้นที่ที่ประสบภัยขาดแคลนอาหาร อย่างเช่นในแอฟริกาหรือในเอเชีย

The Global FoodBanking Network®

ทางวุฒิสมาชิกของฝรั่งเศสหวังว่าจะมีการผลักดันให้ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปออกกฎหมายควบคุมการทิ้งอาหารนี้ด้วยเช่นกัน

หมู่บ้านมรดกโลก

สำหรับสถานที่ที่เป็นมรดกโลกที่ชื่อว่า หมู่บ้านชิราคาวาโกะ (Shirakawa-go) ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในช่วงฤดูหนาวจะเป็นช่วงที่เหมาะสมสำหรับครอบครัวโดยคุณพ่อคุณแม่สามารถที่จะพาลูกน้อยหรือเด็กๆ ไปท่องเที่ยวสร้างประสบการณ์ เพราะในช่วงฤดูหนาวหลังคาบ้านเรือนจะถูกปกคลุมไปด้วยหิมะสีขาวไปทั่วหมู่บ้าน บวกกับรูปทรงของบ้านและทรงหลังคาที่แปลกตาราวกับนิทาน

หมู่บ้านชิราคาวาโกะตั้งอยู่บนภูเขาในเขตจังหวัดกิฟุและโทยามา (Gifu and Toyama Prefectures) ทางตอนกลางของเกาะฮอนชู ประกอบด้วยบ้านเรือนรูปร่างแปลกตาที่มีอายุเก่าแก่กว่า 200 – 300 ปี กระจายไปในแนวเหนือ – ใต้ ตามที่ราบแคบๆ ที่ขนานไปกับแม่น้ำโชกาวะ (Shokawa River)

เนื่องจากทำเลที่ตั้งอยู่ในหุบเขาที่มีภูเขาสูงล้อมรอบทุกด้านถูกตัดขาดจากโลกภายนอก ชาวบ้านแถบนี้จึงพัฒนาสังคมและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากชุมชนอื่นในญี่ปุ่นมาช้านาน หมู่บ้านแห่งนี้มีสิ่งแปลกตาคือหลังคาทรงสูงที่มีความชันมากถึง 60 องศา กับพื้นดิน จนดูเหมือนคนพนมมือภาษาญี่ปุ่น จึงเรียกสถาปัตยกรรมแบบนี้ว่าเป็นรูปแบบกัสโช (Gassho-zukuri) ซึ่งแปลว่าสร้างแบบพนมมือ ด้านหน้าทำเป็นหน้าจั่วแบบบ้านทรงไทย มีการเจาะช่องหน้าต่างเพื่อรับแสงสว่างจากภายนอก และเป็นการระบายอากาศให้ถ่ายเทจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่ง เมื่อมองจากภายนอกจึงดูมีสัดส่วนสวยงาม

คือไม่มีการใช้ตะปูในการมุงหลังคา แต่ใช้วิธีแบบธรรมชาติ คือใช้ไม้ขัดกัน และใช้เชือกมัดให้แน่น เนื่องจากหลังคาพวกนี้ทำจากวัสดุธรรมชาติ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนใหม่อยู่บ่อยๆ การมุงหลังคาใหม่จะทำในช่วงฤดูใบไม้ผลิหลังจากหิมะละลายหมดแล้ว ในปัจจุบันบ้านแต่ละหลังต้องมุงหลังคาใหม่ทุก 25 - 35 ปี การมุงหลังคาต้องอาศัยแรงชาวบ้านประมาณ 100 - 200 คน เหมือนการลงแขกเกี่ยวข้าวของไทย และใช้เวลาเพียงวันเดียวสำหรับบ้าน 1 หลัง ทุกปีจะมีบ้าน 2 - 3 หลังที่ต้องมุงหลังคาใหม่ เป็นการถ่ายทอดวิธีมุงหลังคาจากรุ่นสู่รุ่น สืบทอดกันมาเป็นประจำทุกปี

ในหน้าร้อนช่วงเช้า ต้องมีการฉีดน้ำขึ้นไปบนหลังคาเพื่อป้องกันไฟไหม้ภายใต้หลังคาทรงสูง จะแบ่งเป็นชั้นๆ ตั้งแต่ 2-4 ชั้น เพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่างเป็นที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีพื้นที่มากพอในบ้าน ทำให้ชาวบ้านอยู่กันแบบครอบครัวขยาย ทุกคนในครอบครัวอาศัยอยู่รวมกันหมดในหลังเดียว ส่วนชั้นบนใช้เป็นที่เก็บของและเลี้ยงไหม ชุมชนแห่งนี้ในอดีต (และปัจจุบันสำหรับบางบ้าน) ยังชีพด้วยการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ก่อนหน้านี้นหมู่บ้านชิราคาวาโกะไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของโลกภายนอกแม้แต่คนญี่ปุ่นเอง ชาวบ้านอยู่กันอย่างสงบ ในปี พ.ศ. 2467 มีบ้านเรือนแบบกัสโชนี้ถึง 300 หลังคาเรือน ต่อมา มีการสร้างเขื่อนและตามมาด้วยผลจากสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ในปี พ.ศ. 2504 บ้านเรือนทรงดังกล่าวลดเหลือ 191 หลัง และปัจจุบันเหลือเพียง 114 หลังเท่านั้น แต่ก็มีความพยายามในการอนุรักษ์จากคนรุ่นใหม่ โดยมีคำขวัญว่า “ไม่รู้ก็ ไม่ขาย ไม่เช่า” และชี้ให้เห็นความสำคัญถึงการอนุรักษ์บ้านเรือนที่มีเอกลักษณ์แบบนี้

ในปี พ.ศ. 2538 หมู่บ้านชิราคาวาโกะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกโดยองค์การยูเนสโก ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ขึ้นในพริบตา บ้านเรือนต่างๆ แปรสภาพกลายเป็นร้านขายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นร้านอาหาร พิพิธภัณฑ์ บ้านพักค้างคืน ต้องคอยติดตามชมว่าหมู่บ้านเล็กๆ แห่งนี้จะรักษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายไว้ได้อีกนานเท่าใด ท่ามกลางกระแสการท่องเที่ยวที่หลังไหลเข้ามามากขึ้นๆ โดยเฉพาะทัวร์นำเที่ยวจากไทยที่เปิดเส้นทางนี้ให้เป็นที่ยูจกเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง และกลายเป็นกระแสในหมู่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบประเทศญี่ปุ่นอย่างรวดเร็ว

สำหรับการเดินทางมาหมู่บ้านนี้ทำได้หลายทาง สามารถนั่งรถไฟจากโอซากาหรือนาโงยา ไปลงที่เมืองคานาซาวา (Kanazawa) แล้วต่อรถบัสประมาณ 1 ชั่วโมง 15 นาทีถึงหมู่บ้าน หรือจากนาโงยา นั่งรถไฟเข้าเมืองทาคายามา (Takayama) แล้วต่อรถบัสอีกประมาณ 50 นาที

ข้อมูล : หมู่บ้านมรดกโลก ชิราคาวาโกะ หมู่บ้านในนิทาน **เข้าถึงได้จาก** <http://www.momypedia.com/article>

5 วิธีบำบัดไมเกรนด้วยวิถีธรรมชาติ

โรคไมเกรนเป็นโรคที่ก่อให้เกิดอาการปวดศีรษะเรื้อรังชนิดหนึ่ง ที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่สำคัญ คือ อาการปวดศีรษะนั้นมักจะปวดข้างเดียว หรือเริ่มปวดข้างเดียวก่อนแล้วจึงปวดทั้งสองข้าง และแต่ละครั้งที่ปวดมักจะย้ายข้างไปมาหรือย้ายตำแหน่งได้ แต่บางครั้งก็อาจจะปวดทั้งสองข้างขึ้นมาพร้อมๆ กันตั้งแต่แรก ลักษณะอาการปวดมักจะปวดตุบๆ เป็นระยะๆ แต่ก็มีบางคราวที่ปวดแบบตื้อๆ ส่วนมากจะปวดรุนแรงปานกลางถึงรุนแรงมาก โดยจะค่อยๆ ปวดมากขึ้นทีละน้อยจนกระทั่งปวดรุนแรงเต็มที่แล้วจึงค่อยๆ บรรเทา อาการปวดลงจนหาย ขณะที่ปวดศีรษะก็มักจะมีอาการคลื่นไส้หรืออาเจียนร่วมด้วย ระยะเวลาปวดมักจะนานหลายชั่วโมง แต่ส่วนใหญ่จะนานไม่เกิน 1 วัน ในบางรายอาจมีอาการเตือนมาก่อนหลายนาที เช่น สายตาพร่ามัว หรือ มองเห็นแสงกระพริบๆ อาการปวดนั้นไม่เลือกเวลา บางรายอาจจะปวดขึ้นมากกลางดึก หรือปวดตั้งแต่ตื่นนอนขึ้นมา บางรายก็ปวดตั้งแต่ก่อนเข้านอนจนกระทั่งตื่นนอนเช้าก็ยังไม่หายปวดเลยก็ได้ อาการปวดศีรษะไมเกรนต่างจากอาการปวดศีรษะธรรมดาตรงที่ว่า อาการปวดศีรษะธรรมดา มักจะปวดทั่วทั้งศีรษะ ส่วนใหญ่เป็นอาการปวดตื้อๆ ที่ไม่รุนแรงนัก และมักจะไม่มีอาการอื่น เช่น คลื่นไส้ร่วมด้วย ส่วนใหญ่จะหายได้เองเมื่อได้นอนหลับสนิทไปพักใหญ่

● สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคไมเกรน

ปัจจุบันสาเหตุของไมเกรนก็ยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด มีอยู่หลายทฤษฎีที่เชื่อว่าน่าจะเป็นไปได้ โดยเชื่อกันว่าอาจจะเกิดจากความผิดปกติที่ระดับสารเคมีในสมอง การสื่อกระแสในสมอง หรือการทำงานที่ผิดปกติไปของหลอดเลือดสมองก็ได้ จากหลักฐานข้อมูลทางระบาดวิทยา ปัจจุบันเชื่อว่าไมเกรนถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ แต่จะเกิดอาการหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ร่างกายที่มากกระทบตัวผู้เป็น

● 5 วิธีบำบัดไมเกรนด้วยตัวเอง

วิธีที่ 1 ดูแลตัวเอง

ที่สำคัญคือการนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกับการกำจัดความเครียดอย่างเหมาะสม

วิธีที่ 2 เลี่ยงปัจจัยกระตุ้น

ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดไมเกรนมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกร่างกาย ที่ควรระมัดระวังและหลีกเลี่ยงมีดังต่อไปนี้

1. การรับประทานอาหารที่มีสารกระตุ้นอาการเริ่มแรกของไมเกรน เช่น ไนโตรต์หรือที่เรียกว่า สารเร่งเนื้อแดงซึ่งพบในเบคอน เนื้อฮอตดอก และเนื้อหมัก ไทรามิน พบในไวน์แดง ตับไก่ อาหารที่ใช้ยีสต์แทนนิน พบมากในถั่วเปลือกแข็ง น้ำแอปเปิล องุ่น เบอรี่ ชา กาแฟ และไวน์แดง ซัลไฟต์ ที่ใช้ในการหมักไวน์และผลไม้แห้ง โมโนโซเดียมกลูตาเมตหรือผงชูรส นอกจากนั้นแล้วยังมีชีอิโกลแลต เนยแข็ง อาหารทอด และผลไม้จำพวกส้ม
2. การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ทำให้น้ำตาลในเลือดต่ำ เนื่องจากหิวหรือกินอาหารคาร์โบไฮเดรตขัดขาวมากเกินไป
3. อยู่ในภาวะขาดน้ำ ตึมน้ำน้อยเกินไป รวมทั้งออกกำลังกายมากจนเสียเหงื่อมากเกินไป
4. ความเครียด และความวิตกกังวล
5. นอนหลับน้อย อดนอน หรือพักผ่อนไม่เพียงพอ
6. อยู่ในที่ที่แสงจ้า หรือได้รับแสงจ้าเกินไป รวมทั้งการนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นเวลานานๆ
7. อยู่ในสถานที่หรือได้รับฟังเสียงดัง
8. การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศหรือสิ่งแวดล้อม เช่น อากาศแห้งหรือลมร้อนแห้ง อากาศร้อน หรือการอยู่กลางแจ้งนานๆ
9. กลิ่นบางอย่าง เช่น น้ำหอม ควันบุหรี่ ควันจากท่อไอเสียรถยนต์
10. การเปลี่ยนแปลงระดับฮอร์โมน อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายหรือการกินยาคุม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการเกิดไมเกรน ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่เป็นไมเกรนมักจะมีอาการปวดในช่วงที่มีประจำเดือน ความรุนแรงและระยะเวลาในการปวดมักจะมากกว่าในช่วงอื่น นอกจากนี้การตั้งครรภ์ในช่วงเดือนแรกๆ ก็มักจะทำให้ปวดไมเกรนได้มากขึ้น

วิธีที่ 3 ทานอาหารป้องกันไมเกรนบ่อยๆ

เนื่องจากระบบย่อยและดูดซึมแมกนีเซียมของผู้ป่วยไมเกรนมักมีประสิทธิภาพไม่ดี ช่วงก่อนมีอาการหรือกำลังมีอาการจึงพบว่ามักมีปริมาณแมกนีเซียมลดลง อาหารที่มีแมกนีเซียมจึงช่วยให้ความถี่และความรุนแรงของอาการน้อยลงได้ ซึ่งอาหารที่อุดมไปด้วยแมกนีเซียม ได้แก่ ข้าวกล้อง ข้าวบาร์เลย์ ข้าวโอ๊ต ผักใบเขียว พักทอง นอกจากแมกนีเซียมแล้ว ผู้มีอาการไมเกรนซึ่งมีพลังงานสำรองในสมองต่ำ จึงต้องการ ไบโอฟลาวิน เพื่อช่วยเพิ่มพลังสำรองในเซลล์สมอง อาหารที่มีไบโอฟลาวินสูง ได้แก่ เห็ดหอมสด กล้วย ข้าวซ้อมมือ มันฝรั่ง และ ผักหวานแคลเซียมและวิตามินดี ช่วยป้องกันไมเกรนได้เช่นกัน พบมากในผักใบเขียว และถั่ว ส่วนในนมถึงแม้มีแคลเซียมสูง แต่อาจกระตุ้นการเกิดไมเกรนในบางคนได้ กรดไขมันโอเมก้า-3 จากปลาทะเล จำพวกปลาทู แซลมอน ทูน่า และซาร์ดีนช่วยให้หลอดเลือดมีความยืดหยุ่น ช่วยบำรุงระบบประสาท และป้องกันไมเกรนได้เช่นกัน

วิธีที่ 4 นวด ประคบ กดจุด

ประคบร้อนและเย็นบรรเทาอาการ

วิธีที่ 1 ประคบเย็นที่หน้าผากหรือคอ ถ้าอาการไม่บรรเทา ให้ประคบร้อนและเย็นพร้อมกัน โดยประคบเย็นที่หน้าผากและประคบร้อนที่ท้ายทอย ประคบสลับที่กันทุก 2 นาที ทำได้ถึง 6 รอบ

วิธีที่ 2 ใช้ผ้าอุ่นจัดวางที่ท้ายทอย แล้วนวดคอ ไหล่ และสะบัก แล้วใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นคลึงเบาๆ ที่ขมับ จากนั้นใช้ผ้าชุบน้ำเย็นเช็ดหน้า วิธีนี้ช่วยลดอาการปวดไมเกรนเนื่องจากความเครียดนอกจากการประคบแล้วยังมีการนวดกดจุดที่ช่วยบรรเทาอาการได้เช่นกันคลายปวดกับนวดกดจุด

ศาสตร์การแพทย์ตะวันออก เชื่อว่าร่างกายคนเรามีเส้นลมปราณ ที่ทำหน้าที่ควบคุมการไหลเวียนเลือดและความสมดุลของพลัง แต่เมื่อเกิดความเครียดหรือสภาวะผิดปกติที่ส่วนใด จะส่งผลให้กล้ามเนื้อส่วนนั้นเกิดอาการตึง เกร็ง เป็นเหตุให้พลังปราณติดขัด ร่างกายจึงเสียสมดุลและเจ็บป่วย จึงต้องนวดกดจุดเพื่อเปิดช่องพลังปราณ เมื่อพลังปราณไหลเวียนดี ร่างกายก็กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ดังนั้นการนวดกดจุด จึงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่สามารถบรรเทาอาการปวดไมเกรนได้

1. หน้าผาก ใช้นิ้วหัวแม่มือ หรือนิ้วชี้ กดจุดช่วงกลางหน้าผาก ระหว่างหัวคิ้ว กดลึกๆ รูดขึ้นด้านบน ตามภาพ ทำต่อเนื่องซักประมาณ 1 นาที หรือจนกว่าอาการปวดจะทุเลา ระหว่างกดให้หายใจเข้าออกลึกๆ

2. มือ ใช้นิ้วโป้ง และนิ้วชี้ ของมือข้างหนึ่ง กดจุดตรงเนินเนื้อที่เชื่อมระหว่างนิ้วโป้งและนิ้วชี้ของมืออีกข้าง ทำต่อเนื่องซักประมาณ 1 นาที หรือจนกว่าอาการปวดจะทุเลา ระหว่างกดให้หายใจเข้าออกลึกๆ แล้วสลับทำอีกข้าง

3. คอ ใช้นิ้วมือวางบริเวณใต้กะโหลกศีรษะ เหนือต้นคอ แล้วรูดออกด้านข้าง ประมาณ 2.5-5 เซนติเมตร หรือ 1-2 นิ้ว ตามลูกศรในภาพ ทำจนกระทั่งอาการปวดทุเลา จากนั้น เอนคอไปด้านหลังเล็กน้อย แล้วใช้นิ้วโป้งกดบริเวณข้างๆ กระดูคอ ตามภาพ กดค้างไว้ซักประมาณ 2 นาที หรือจนกว่าอาการปวดจะทุเลา ระหว่างกดให้หายใจเข้าออกลึกๆ

4. ศีรษะ ใช้นิ้วชี้กดให้แน่น บริเวณจุดตัดกลางศีรษะ (จุดตัดลากระหว่าง 2 เส้น คือ เส้นหนึ่งเป็นเส้นที่ลากจากด้านหน้าหูข้างหนึ่งลากไปยังหูอีกข้างหนึ่ง ตัดกับเส้นที่สอง คือ เส้นที่ลากระหว่างกลางคิ้วไปตัดที่กลางศีรษะ) กดค้างไว้ซักประมาณ 1 นาที หรือจนกว่าอาการปวดจะทุเลา ระหว่างกดให้หายใจเข้าออกลึกๆ

5. เท้า ใช้นิ้วโป้ และนิ้วชี้ ของมือข้างหนึ่ง กดจุดตรงเนินเนื้อที่เชื่อมระหว่างนิ้วโป้และนิ้วชี้ของเท้าอีกข้าง ทำต่อเนื่องซักประมาณ 1 นาที หรือจนกว่าอาการปวดจะทุเลา ระหว่างกดให้หายใจเข้าออกลึกๆ แล้วสลับทำอีกข้าง

วิธีที่ 5 สมุนไพรแก้ปวดไมเกรน

ซึ่ง....สมุนไพรคลายอาการปวดไมเกรน จากการศึกษาวิจัยล่าสุด ในต่างประเทศทำการศึกษาวิจัยในผู้ป่วยไมเกรน 100 ราย ในแผนกประสาทวิทยา ของโรงพยาบาลในประเทศอิหร่าน ผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มมีระยะเวลาการเป็นไมเกรนมาประมาณ 7 ปี มีอาการปวดมากกว่า 2 ครั้งต่อเดือน เปรียบเทียบระหว่างการให้แคปซูลซิง 250 มิลลิกรัม กับยาแผนปัจจุบันชื่อ “ซูมาทริปแทน” ขนาด 50 มิลลิกรัม เมื่อมีอาการปวดไมเกรน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ทานซิง อาการปวดไมเกรนลดลงดีเทียบเท่ากับกลุ่มที่ทานยาแก้ปวดแผนปัจจุบัน คือสามารถลดอาการปวดไมเกรนได้ถึง 60% ภายในเวลา 2 ชั่วโมงหลังทานยา แต่พบว่าแคปซูลซิง มีข้อดีที่เหนือกว่ายาแผนปัจจุบัน คือ ไม่พบอาการข้างเคียงจากการทานยา ในขณะที่ยาซูมาทริปแทน มักทำให้เกิดผลข้างเคียง คือ ง่วงนอน อาการแสบร้อนที่หน้าอก (Heartburn) ซึ่งการที่ซิงสามารถบรรเทาอาการปวดไมเกรนได้นั้น น่าจะมาจากการที่ซิงมีฤทธิ์ในการลดกระบวนการอักเสบ ลดอาการปวดในร่างกาย ลดการสร้างสารพรอสตาแกลนดิน (prostaglandins) ที่ทำให้ปวดและอักเสบ ซึ่งยังมีข้อมูลการใช้ของซิงในการบรรเทาอาการปวดข้อ มาก่อนหน้านี้ อีกทั้งซิงยังมีสรรพคุณในการแก้คลื่นไส้ อาเจียน เวียนหัว ซึ่งอาการดังกล่าวมักพบว่าเป็นอาการนำก่อนที่จะมีอาการปวดไมเกรน จึงถือได้ว่าซิงเป็นสมุนไพรอีกทางเลือกหนึ่ง ที่ผู้ป่วยไมเกรนได้ลองใช้ดูเวลามีอาการกันค่ะ และหากใครชื่นชอบการทานน้ำซิงอยู่แล้ว จะจิบน้ำซิงอุ่นๆ เวลาปวดไมเกรนก็สามารถทำได้ หรือใครที่มีภาวะเครียดนอนไม่ค่อยหลับจนเป็นสาเหตุที่ทำให้ปวดไมเกรนบ่อยๆ ลองทานบัวบกเสริมดูวันละ 2 เม็ด ทุกวัน มือใดก็ได้ ทานเป็นประจำ หรือถ้าใครมีต้นบัวบกปลูกอยู่ที่บ้าน จะคั้นสดกินวันละ 1 กำมือ หรือประมาณ 7-10 ต้น ทานเป็นประจำ จะช่วยลดความกังวล ลดความเครียดและซึมเศร้า ขณะที่การศึกษาในระดับเซลล์ถึงกลไกการออกฤทธิ์บำรุงสมอง พบว่าบัวบกทำให้การหายใจในระดับเซลล์สมองดีขึ้น ด้านอนุมูลอิสระ ด้านการเสื่อมของเซลล์สมอง คงสภาพปริมาณของสารสื่อประสาทและเสริมฤทธิ์การทำงานของสารสื่อประสาท และยังทำให้หลอดเลือดมีความแข็งแรงสามารถนำเลือดไปเลี้ยงอวัยวะต่างๆ ได้ดีขึ้นอีกด้วย ซึ่งน่าจะส่งผลดีทั้งต่ออาการไมเกรน และต่อร่างกายของผู้ทานด้วย

วิธีเหล่านี้เป็นวิถีธรรมชาติ อาจไม่ได้ผลเร็วเหมือนยาแผนปัจจุบัน แต่ถือได้ว่าเป็นการปรับร่างกายเราให้กลับเข้าสู่สมดุลปกติอีกทางหนึ่ง ซึ่งใช้เวลาเป็นเดือน ในกรณีที่จำเป็นก็อาจต้องใช้ยาแผนปัจจุบันสักระยะหนึ่งในช่วงแรก สำหรับใครที่ปวดไมเกรนบ่อยๆ มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ หรือแม้จะปวดไม่บ่อยแต่รุนแรงมากหรือนานต่อเนื่องกันหลายวัน แนะนำให้ปรึกษาแพทย์เพื่อทานยาป้องกันไมเกรน โดยแนะนำให้รับประทานยาป้องกันต่อเนื่องจนอาการสงบลงนาน 6-12 เดือน จึงลองหยุดยาได้ เมื่อกำเริบขึ้นอีกจึงเริ่มรับประทานใหม่

โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงหรือโรคซาร์ส (SEVERE ACUTE RESPIRATORY SYNDROME; SARS)

๑. ลักษณะโรค : โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง ผู้ป่วยมีการติดเชื้อในทางเดินหายใจอย่างรุนแรง ร่วมกับอาการในระบบทางเดินอาหาร เชื้อที่เป็นสาเหตุ คือ เชื้อไวรัสโคโรนา (Coronaviurus) (ดังรูปที่ ๑๒)

๒. ระบาดวิทยา : สถานการณ์ทั่วโลก : โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงหรือที่รู้จักกันในชื่อ โรคซาร์ส ; SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome) เกิดการระบาดครั้งแรกในมณฑลกวางตุ้งของประเทศจีนประมาณปลายปี พ.ศ.๒๕๔๕ โดยพบผู้ป่วยปอดบวม ซึ่งไม่ตอบสนองต่อยาปฏิชีวนะ ต่อมาเกิดการระบาดของโรคปอดบวมในเวียดนาม ฮองกง สิงคโปร์ แคนาดา จากการสอบสวนทางระบาดวิทยาสามารถเชื่อมโยงได้ว่า มาจากแพทย์ท่านหนึ่งที่ดูแลรักษาผู้ป่วยในมณฑลกวางตุ้ง ได้เดินทางมาฮองกงขณะมีอาการไข้ และเข้าพักที่โรงแรมก่อนจะถูกนำส่งโรงพยาบาลและเสียชีวิตต่อมา ปรากฏว่าคนในโรงแรมหลายคนติดเชื้อ และนำเชื้อกลับไปยังประเทศของตนหรือเมืองที่ตนเดินทางต่อไป จนกระทั่ง ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๖ มีการแพร่ระบาดไปยัง ๒๙ ประเทศ รวมมีรายงานป่วย ๘,๐๙๘ ราย และเสียชีวิต ๓/๓๔ ราย อัตราป่วยตายร้อยละ ๙.๖ สถานการณ์โรคในประเทศไทย : จนถึงวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๖ พบผู้ป่วยยืนยัน ๑ ราย ในเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๔๖ ผู้ป่วยเป็นแพทย์ชาวอิตาลีที่ไปสอบสวนโรคดังกล่าวที่กรุงเทพมหานครแล้วมีอาการป่วยในขณะที่กำลังเดินทางมาประเทศไทย ไม่พบว่ามี การติดเชื้อในกลุ่มแพทย์พยาบาล ที่ทำการดูแลรักษาพยาบาล และยังไม่พบการแพร่ระบาดในชุมชน

๓. อาการของโรค : ครั่นเนื้อ ครั่นตัว ปวดกล้ามเนื้อและใช้ต่อมาเกิดอาการของระบบทางเดินหายใจอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีทั้งไอและหายใจลำบาก อาจจะมีอาการท้องเสียร่วมด้วย อาการอาจจะทรุดลงหลายวันสอดคล้องกับที่ไวรัสในเลือดขึ้นสูงหลังจากแสดงอาการได้ ๑๐ วัน

๔. ระยะฟักตัวของโรค : ๓ – ๑๐ วัน

๕. การวินิจฉัยโรค : อาศัยทั้งลักษณะอาการทางคลินิกและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการร่วมกัน ตัวอย่างระบบทางเดินหายใจที่ใช้ในการตรวจ ได้แก่ ตัวอย่างจากคอหอย (Nasopharyngeal aspiration) และอุจจาระซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีในการตรวจเชื้อไวรัส โดยตรวจหา neucleic acid ด้วยวิธี RT-PCR หรือ วิธีแยกเชื้อไวรัสในช่วงสัปดาห์แรก หรือสัปดาห์ที่สองของการป่วย ระหว่างการเกิดการระบาดของโรคซาร์ส ความไวของวิธี RT-PCR จะอยู่ประมาณร้อยละ ๓๐ ในตัวอย่างที่เก็บช่วงวันแรกๆ ของการป่วย วิธี PCR ที่ยืนยันให้ผลบวก สำหรับโรคซาร์สต้องใช้ตัวอย่างอย่างน้อย ๒ ตัวอย่าง เช่น ตัวอย่างจากคอหอยและอุจจาระ หรือเก็บตัวอย่างเดียวกัน ในช่วงที่ป่วย ๒ วัน หรือมากกว่า ๒ วัน เช่น เก็บตัวอย่างจากคอหอยทดสอบ ๒ ครั้ง หรือมากกว่า หรือทดสอบด้วยวิธีที่แตกต่างกัน ๒ วิธี หรือ การทดสอบด้วยวิธี PCR ซ้ำ โดยใช้ตัวอย่างสกัดใหม่จากตัวอย่างที่เก็บมาในการทดสอบแต่ละครั้ง ตัวอย่างน้ำเหลืองในช่วงระยะเฉียบพลันหรือระยะฟื้นตัวจากการป่วยควรเก็บห่างกันอย่างน้อย ๔ วัน สำหรับการตรวจทางน้ำเหลืองวิทยา เช่น การตรวจด้วยวิธี IFA, ELIZA, Western blots และ neutralization tests ELIZA, IFA ต้องมี acute serum เป็นลบ

แล้วมี convalescent serum เป็นบวก หรือเพิ่ม ๔ เท่า หรือมากกว่าการมี antibody rise เป็นผลการทดสอบที่เฉพาะเจาะจงมาก การแยกเชื้อไวรัส สามารถทำการเพาะเชื้อจากตัวอย่างใดๆ ก็ได้ รวมทั้งการยืนยันผลจาก PCR

๖. การรักษา : เมื่อรับผู้ป่วยเข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาล การสังยารักษา ให้สังยาปฏิชีวนะที่ครอบคลุมเชื้อ community-acquired pneumonia จนกว่าจะวินิจฉัยแยกโรค Acute Respiratory Distress Syndrome:ARDS ได้ การใช้ยาไรบาวิริน (Ribavirin) ตัวเดียวหรือใช้ร่วมกับสตีรอยด์ ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ประสิทธิผลที่ชัดเจน แต่พบว่ามีผลข้างเคียงมาก จึงเสนอให้มีการร่วมมือกันจากหลายหน่วยงานเพื่อทดสอบยาตัวนี้ ตลอดจนการหาวิธีอื่นในการรักษาโรคนี้

๗. การแพร่ติดต่อโรค : โรคซาร์สติดต่อระหว่างคนสู่คนโดยการสัมผัสใกล้ชิด เช่น การดูแล, การอาศัยอยู่ร่วมกันผ่านทางละอองฝอยจากการไอ จาม หรือการสัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือของเหลวจากร่างกายของผู้สงสัยว่าป่วยหรือผู้ที่อาจจะป่วยเป็นโรคซาร์ส โรคนี้แพร่กระจายขึ้นแรกทางน้ำมูกน้ำลายและวัสดุที่อาจจะปนเปื้อนเชื้อ (fomites) อีกกรณีหนึ่งคาดกันว่าแพร่โดยพาหะทางสิ่งแวดล้อม เช่น ละอองฝอยจากท่อน้ำทิ้ง หรือจากการขนส่งของเสีย ซึ่งการศึกษาย้อนหลังยังดำเนินการต่อไป

๘. มาตรการป้องกันโรค :

๑. คัดแยกผู้ป่วยที่มาโรงพยาบาลและอยู่ในข่ายต้องรับการตรวจหาโรคซาร์สให้อยู่สถานที่ที่จัดไว้เฉพาะรวมทั้งให้ใส่หน้ากากอนามัย

๒. บุคลากรที่ทำงานด้านคัดแยก (Triage process) ต้องใส่หน้ากาก (N/R/P ๙๕/๙๙/๑๐๐ หรือ FFP ๒/๓ หรือเทียบเท่าตามมาตรฐานอุตสาหกรรม) พร้อมเครื่องป้องกันตาต้องล้างมือทุกครั้งก่อนและหลังสัมผัสผู้ป่วย หลังกิจกรรมที่มีการปนเปื้อนและหลังการถอดถุงมือที่เปื้อน และอุปกรณ์ทางการแพทย์อื่นๆ ต้องดูแลรักษาอย่างระมัดระวังเพราะอาจจะเปื้อนแพร่เชื้อได้ น้ำยาฆ่าเชื้อต้องมีใช้อย่างทั่วถึง เช่น น้ำยาฟอกขาวที่ผสมใหม่และเข้มข้นที่เหมาะสม

๓. แยกกักผู้ที่อาจจะเปื้อนโรคซาร์ส ผู้ที่อาจจะเปื้อนโรคซาร์ส (probable case) ห้องที่ใช้ต้องเป็นห้องความดันเป็นลบ

๔. ล้างมือบ่อยๆ และเตรียมน้ำสะอาดไว้ให้พร้อม ต้องล้างมือก่อนและหลังการสัมผัสผู้ป่วย หรือมีการปนเปื้อน หรือเมื่อถอดถุงมือ น้ำยาฆ่าเชื้อที่ผสมแอลกอฮอล์ก็สามารถใช้ทำความสะอาดได้ ถ้าการปนเปื้อนไม่มีสารออร์แกนิก

๕. ติดตามผู้สัมผัส หรือบุคคลที่ให้การดูแลอาศัยอยู่ร่วมกันหรือสัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของเหลวจากร่างกายและ/หรือสิ่งขับถ่ายเช่น อุจจาระของผู้ป่วยหรือผู้ที่สงสัยว่าป่วยหรือผู้ที่อาจจะเปื้อนโรคซาร์ส

๙. มาตรการควบคุมการระบาด :

๑. หากเกิดสถานการณ์การระบาด ให้แจ้งประชาชนให้ได้รับรู้มาตรการการป้องกันควบคุมโรคอย่างชัดเจน

๒. จัดตั้งคณะที่ปรึกษาโรคซาร์สแห่งชาติ ที่มีหลายหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องใช้ร่วมกับการออกมาตรการอย่างครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางระบาดวิทยาทางคลินิกและการสอบสวนโรคเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

๘๖ ความรู้สู่สุขภาพ

๓. ให้ความรู้กับประชาชนผ่านทางสื่อสาธารณะ เรื่อง อันตรายจากโรคซาร์ส คำนิยามของผู้สัมผัส ลักษณะอาการทั่วไป และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสโรค รวมทั้งให้มีโทรศัพท์สายด่วนเพื่อการติดต่อสื่อสาร

๔. คัดแยกผู้ป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งควรให้ประชาชนได้รับรู้ว่ามีและสามารถเข้าถึงบริการด้วย

เอกสารอ้างอิง :

สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย เข้าถึงได้จาก <http://www.pidst.net/A227.html>

๑. Heymann DL., Editor, Control of Communicable Diseases Manual 19th Edition, American Association of Public Health, 2008.

๒. Mandell GL, Bennett JE, Dolin R. Mandell, Douglas, and Bennett's, editor. Principles and Practice of Infectious Diseases. 7th ed. Vol.2. Philadelphia (USA): Elsevier;2010 : p. 2188.

ไวรัสซิกา

สำหรับสถานการณ์โรคไวรัสซิกา ประเทศไทยพบครั้งแรก พ.ศ.2555 พบกระจายทุกภาคและมีผู้ป่วยยืนยันเฉลี่ยปีละ 5 ราย สาเหตุหลักเกิดจากโดนยุงลายที่มีเชื้อไวรัสซิกากัด และช่องทางอื่นที่เป็นไปได้ เช่น การแพร่ผ่านการถ่ายเลือด แพร่จากจากมารดาที่ป่วยสู่ทารกในครรภ์ ทั้งนี้ ได้เตรียมการเฝ้าระวังโรค โดยแบ่งเป็น 4 ด้านสำคัญ ดังนี้ 1. การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา 2. การเฝ้าระวังทางกฏวิทยา 3. การเฝ้าระวังทารกแรกเกิดที่มีความพิการแต่กำเนิด และ 4. การเฝ้าระวังกลุ่มอาการทางระบบประสาท

ด้านการรักษา โรคนี้ยังไม่มียาวัคซีนและยังไม่มียารักษาเฉพาะ จึงต้องรักษาตามอาการ คำแนะนำสำหรับประชาชน คือการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงและป้องกันไม่ให้ยุงกัด ด้วยการนอนในมุ้งหรือทายากันยุง ซึ่งเป็นการป้องกันควบคุมโรคเช่นเดียวกับใช้เสืดอกออก หากประชาชนมีอาการไข้ ออกผื่น ตาแดง หรือปวดข้อ อาจมีโอกาสที่จะเป็นโรคนี้ได้ ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรง ยกเว้นในหญิงตั้งครรภ์ซึ่งอาจทำให้เด็กทารกที่คลอดมามีสมองเล็ก หรือมีภาวะแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์

แนะนำให้รับประทานยาพาราเซตามอล ห้ามรับประทานยาแอสไพริน หรือยาในกลุ่มลดอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ (NSAIDs) เพราะมียาบางชนิดที่เป็นอันตรายสำหรับการเป็นโรคนี้ อาจทำให้เลือดออกในอวัยวะภายในได้ง่ายขึ้น คำแนะนำสำหรับผู้เดินทางไปประเทศที่มีการระบาดของโรคไวรัสซิกา (ประเทศในแถบลาตินอเมริกาและแคริบเบียน) ขอให้ผู้เดินทางระมัดระวังป้องกันไม่ให้ยุงกัด โดยสวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาวให้มิดชิด และใช้ยาทาป้องกันยุงกัด หากเป็นหญิงตั้งครรภ์ก่อนเดินทางไปประเทศที่มีการระบาดของโรคควรปรึกษาแพทย์

ส่วนผู้เดินทางกลับจากประเทศที่มีการระบาด รวมทั้งหญิงตั้งครรภ์ที่อยู่ในประเทศไทยมีอาการไข้ ออกผื่น ตาแดง หรือปวดข้อ สามารถมารับการรักษาและปรึกษาได้ที่คลินิกเวชศาสตร์การท่องเที่ยวและการเดินทาง สถาบันบำราศนราดูร โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล และสามารถรับการรักษาได้ที่โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่ง ทั้งนี้ กรมควบคุมโรค ได้เตรียมจัดทำประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง “โรคไวรัสซิกา” เพื่อให้ประชาชนตระหนักในมาตรการป้องกันโรคและช่วยกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง โดยเน้นใช้หลัก 3 เก็บ ได้แก่ 1. เก็บบ้านให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย ไม่ให้มีมุมอับทึบเป็นที่เกาะพักของยุง 2. เก็บขยะ เศษภาชนะรอบๆ บ้าน ทั้งใบไม้ กิ่งไม้ กิ่งพุ่ม จานรองกระถางต้นไม้ ต้องเก็บกวาด ผึ่ง แผ หรือทำลาย และ 3. เก็บน้ำ ต้องปิดฝาให้มิดชิดป้องกันยุงลายลงไปวางไข่ เพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในบริเวณครัวเรือน โรงเรียน เขตก่อสร้าง สถานีขนส่ง และหอพักรอบมหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยให้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

รับมือไวรัสอันตราย โรคไข้ซิกา

STOP ZIKA

อย่าให้ยุ่งกิด
ป้องกันตนเองอย่าให้
ถูกยุงกัดด้วยการนอนกางมุ้ง
ทายากันยุง รวมไปถึงการ
ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
ตามแหล่งต่างๆ

อย่านิ่งนอนใจ
เมื่อมีไข้ ปวดศีรษะ ตาแดง
มีผื่นแดง ปวดข้อ หากมี
อาการเหล่านี้ รีบไปพบแพทย์
เพื่อเข้ารับการรักษา
อย่างทันท่วงที

**อย่ากิน
ยาแอสไพริน**
แนะนำให้กินยาพาราเซตามอล
ห้ามกินยาแอสไพริน หรือยา
กลุ่มลดอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์
(NSAIDs) เพราะทำให้เลือดออก
ในอวัยวะภายในได้ง่ายขึ้น

**อย่าคิดว่า
เป็นเรื่องไกลตัว**
แม้ว่าประเทศไทยพบผู้ป่วย
โรคไข้ซิกาเฉลี่ยปีละ 5 คน แต่โอกาส
ในการได้รับเชื้อไวรัสซิกาก็เกิดขึ้นได้
จากผู้ที่ติดเชื้อทั้งในและต่างประเทศ
เนื่องจากคนไทยและชาวต่างชาติเดิน
ทางเข้าออกพื้นที่ที่มีการระบาด
ของโรคในหลายรูปแบบ

**อย่าเดินทาง
ไปรับเชื้อ**
หลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังประเทศ
ที่มีการระบาดของโรคไข้ซิกา
โดยเฉพาะสตรีที่กำลังอยู่ระหว่าง
การตั้งครรภ์ หากจำเป็นต้อง
เดินทางควรปรึกษาแพทย์
ก่อนเดินทาง

กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข
Disease Control Division

ชุดความรู้เรื่องโรคไข้ซิกา ZIKA FEVER วัฒนธรรมสุขภาพ
เพื่อเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ป้องกันโรคไข้ซิกาให้ประชาชนรับทราบ และความรู้สู่สุขภาพ

**การตรวจวินิจฉัย
ไวรัสซิกาทงห้องปฏิบัติการ**

สามารถส่งตัวอย่าง
เพื่อตรวจสอบพันธุกรรมได้ที่

1. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
2. สถาบันบำราศนราดูร
3. เครือข่ายทางห้องปฏิบัติการ
เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. การตรวจสอบสารพันธุกรรมด้วยวิธี Real time PCR (Polymerase Chain Reaction)
2. การแยกเชื้อไวรัสซิกาจากตัวอย่างเลือดของผู้ป่วย สำหรับการตรวจแอนติบอดีที่จำเพาะต่อไวรัสซิกา ก่อนชั่งยา เนื่องจากไวรัสซิกามีลักษณะที่คล้ายกับไวรัสที่ก่อโรคอื่น เช่น โรคไข้เลือดออก เวสไนล์ และไข้เหลือง

การรักษาโรคไข้ซิกา

การรักษาโรคไข้ซิกา ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกันหรือยารักษาเฉพาะ ส่วนใหญ่มีอาการไม่รุนแรง สามารถรักษาได้โดย

1. พักผ่อนให้เพียงพอ

2. ดื่มน้ำมากๆ

3. รักษาตามอาการ เช่น เมื่อมีไข้ ปวดศีรษะ ใช้ยาลดไข้ หรือยาบรรเทาอาการปวด

4. หากอาการไม่ดีขึ้น ผู้ป่วยควรรีบไปพบแพทย์

**สาระ
น่ารู้**

ยาลดไข้ หรือยาบรรเทาอาการปวด แนะนำให้รับประทานยาพาราเซตามอล ห้ามรับประทานยาแอสไพริน หรือยากลุ่มสเตียรอยด์ที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ (NSAIDs) เพราะมีบางชนิดที่เป็นอันตรายสำหรับการเป็นโรคไข้ซิกา อาจทำให้เลือดออกในอวัยวะภายในได้ง่ายขึ้น

กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข
Design by Genetix Media

ชุดความรู้เรื่องโรคไข้ซิกา ZIKA FEVER ได้เผยแพร่โดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ถึงโรคนี้และสามารถป้องกันได้ทันเวลา เป็นการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว

อันตราย! ของโรคไข้ชิก้า

ในหญิงตั้งครรภ์ และ เด็กทารก

ไวรัสร้าย ที่มีอยู่หลายเป็นพาหะนำโรค เป็นเชื้อไวรัสในตระกูลเฟลวivirus (flavivirus) ที่ส่งผลต่อการทำงานของสมอง

หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับเชื้อ

และป่วยเป็นโรคชิก้า มีโอกาสเสี่ยงสูงจะทำให้ทารกที่อยู่ในครรภ์มีความผิดปกติตั้งแต่แรกเกิด

- มีภาวะศีรษะเล็กแต่กำเนิด
- แคระแกร็น
- มีพัฒนาการช้า

รู้หรือไม่?

ประเทศโคลอมเบียมี
การคาดการณ์ว่าการระบาดของ
ของไวรัสชิก้าอาจทำให้มีผู้ป่วย
ถึง 600,000-700,000 คน

ประเทศบราซิลต้องประกาศ
ภาวะฉุกเฉิน หลังพบเด็กทารก
แรกเกิดติดเชื้อไวรัสชิก้าและมีความ
ผิดปกติทางสมองเกือบ 4,000 คน

สาเหตุหลักของการติดเชื้อไวรัสชิก้า

1. โดนยุงลาย
ที่มีเชื้อไวรัส
ชิก้ากัด

2. การแพร่ผ่านทางเลือด
แพร่จากแม่ที่ป่วยเป็นโรค
ชิก้าสู่ทารกในครรภ์

ปัจจุบันยัง **ไม่มีวัคซีน** หรือยาสำหรับรักษาโรคชิก้าเฉพาะ ทำได้เพียงแค่ควบคุมและลดปริมาณในการขยายตัวของยุงลายโดยการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ เพื่อลดความเสี่ยงและการแพร่กระจายของโรค

กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข
Design by Genab Medcom

ชุดความรู้เรื่องโรคไข้ชิก้า ZIKA FEVER โปสเตอร์เผยแพร่ในโครงการส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป
เพื่อให้ได้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว

ข้อมูลจาก : เตือนเฝ้าระวัง ไวรัสชิก้า หรือ ไข้ชิก้า สาเหตุหลัก จากยุงลาย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
เข้าถึงได้จาก : <http://health.mthai.com/knowledge/12473.html>

เมื่ออะไรเกิดขึ้นในชีวิต

เมื่ออะไรเกิดขึ้นในชีวิต
อย่าคิดว่า...เป็นเรื่องคนอื่นทำให้
อย่าคิดว่า...เป็นโชคชะตาราศี
อย่าคิดว่า...ดวงดี ดวงไม่ดี
อย่าคิดว่า...อะไร มาทำให้เป็น
แต่จงคิดให้ถูกต้องว่า...
ฉันเองแหละ...เป็นผู้ทำสิ่งนั้น

หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ

วันคล้ายวันสถาปนากรมที่ดิน ๑๑๕ ปี

นายสุธี มากบุญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
เป็นประธานในพิธีเจริญพระพุทธมนต์เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากรมที่ดิน ๑๑๕ ปี
และมอบเกียรติบัตรแก่ข้าราชการผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘

วันคล้ายวันสถาปนากรมที่ดิน ๑๑๕ ปี

นายอภินันท์ ซื่อธานุวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน

เป็นประธานในพิธีสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากรมที่ดิน ๑๑๕ ปี
ณ กรมที่ดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา วันพุธที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รตน์น้ำขอพรผู้บริหารมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยจัดพิธีรดน้ำขอพร พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
และ นายสุธี มากบุญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
เนื่องในเทศกาลประเพณีวันสงกรานต์ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุม ๑ ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

พิธีรดน้ำและขอพรจากผู้บริหารกรมที่ดินเนื่องในเทศกาลวันสงกรานต์
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๙

นายมานัส ฉั่วสวัสดิ์ รองอธิบดีกรมที่ดิน นำคณะข้าราชการกรมที่ดิน เข้าร่วมพิธีรดน้ำและขอพรจากนายอภิรักษ์ ซื่อธัญวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน และผู้บริหารกรมที่ดินเนื่องในเทศกาลวันสงกรานต์ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ณ ลานอเนกประสงค์ ชั้น ๒ กรมที่ดิน เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

นายอภินันท์ ซื่อธานุวงศ์ อธิบดีกรมที่ดินมอบโฉนดที่ดิน
จังหวัดหนองคาย – บึงกาฬ

นายอภินันท์ ซื่อธานุวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน
เป็นประธานมอบโฉนดที่ดินตามโครงการมอบโฉนดที่ดินตามปณิธานความดีเทิดพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หอประชุมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๔ ตำบลคำบกกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ ร่วมลงนามเซ็นสัญญา
จ้างจัดเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

นายณรงค์ศักดิ์ โอสถธนากร ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ
ร่วมลงนามเซ็นสัญญาจ้างจัดเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน
สำหรับโครงการศูนย์ข้อมูลที่ดินและแผนที่แห่งชาติ กรมที่ดิน (ระยะที่ ๑)
ระหว่างกรมที่ดิน กับ บริษัท แมพพอยท์เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
ณ อาคารรังวัดและทำแผนที่ เมื่อวันอังคารที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙

รองอธิบดีกรมที่ดินร่วมกิจกรรมร้านกาชาดกรมที่ดิน

กิจกรรมร้านกาชาดกรมที่ดิน โดย สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขามีนบุรี
 สาขาบึงกลุ่ม สาขาลาดกระบัง สาขาหนองจอก และสาขาจตุจักร
 ณ สวนอัมพร ลานพระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร
 เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙

รองอธิบดีกรมที่ดินให้การต้อนรับและมอบของที่ระลึกแก่คณะเจ้าหน้าที่
จากประเทศภูฏาน

นายมานัส ชั่วสวัสดิ์ รองอธิบดีกรมที่ดิน
ให้การต้อนรับและมอบของที่ระลึกแก่คณะเจ้าหน้าที่จากประเทศภูฏาน
ในโอกาสเข้าเยี่ยมชมการระออธิบดีกรมที่ดิน
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๖ กรมที่ดิน วันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙

รองอธิบดีมอบวุฒิบัตร
หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะช่างรังวัดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

นายชัยชาญ สิทธิวิรัชธรรม รองอธิบดีกรมที่ดิน
เป็นประธานในพิธีมอบวุฒิบัตรผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร
“พัฒนาสมรรถนะช่างรังวัดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙
ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการกรมที่ดิน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

นายทรงวุฒิ สายแก้ว รองอธิบดีกรมที่ดินตรวจเยี่ยมสำนักงานที่ดิน

นายทรงวุฒิ สายแก้ว รองอธิบดีกรมที่ดิน
ตรวจเยี่ยมติดตามเร่งรัดและแก้ไขปัญหาทางานรังวัดในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และ จังหวัดสกลนคร
เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙

ขอเชิญสมัครเป็นสมาชิกวารสารที่ดิน

เรียน สมาชิกวารสารที่ดิน และบุคคลที่สนใจ

กองบรรณาธิการวารสารที่ดิน ขอเชิญชวนท่านสมัครเป็นสมาชิกวารสารที่ดิน ราย 2 เดือน ปีละ 6 ฉบับ ประจำปี พ.ศ. 2559 (ปีที่ 62) ในอัตราค่าบำรุงปีละ 350 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์แล้ว) โดยมีวิธีการชำระเงิน ดังนี้

1. โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสิน สาขาศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ
แจ้งวัฒนะ (อาคาร B) ชื่อบัญชี “ค่าบำรุงวารสารที่ดิน”
เลขที่บัญชี 053830037072
2. ธนาคัตติส่งจ่ายในนาม ผู้อำนวยการกองแผนงาน
ปณ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ 10215

หมายเหตุ กรุณาส่งใบสมัครและสำเนาหลักฐานการชำระเงิน พร้อมเขียนชื่อที่อยู่
ของผู้ส่งจงให้ครบถ้วนชัดเจน และส่งกลับมายังที่...

กลุ่มติดตามและประเมินผล กองแผนงาน ชั้น 6 กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ 10210 หรือ FAX เอกสารมาที่หมายเลข 0 – 2143 – 9160

โทรศัพท์หมายเลข 0 – 2141 – 5661

ติดต่อคุณพนิดา email : panida_aod@hotmail.com

☐ สมาชิกใหม่

ใบเสร็จรับเงินเล่มที่.....เลขที่.....

☐ ต่ออายุสมาชิก

ลงวันที่.....

ใบสมัครสมาชิกวารสารที่ดิน

ชื่อ - นามสกุล.....มีความประสงค์ขอสมัคร
เป็นสมาชิกวารสารที่ดิน ปีที่ 62 (พ.ศ. 2559) โปรดจัดส่งวารสารที่ดิน ณ ที่อยู่เลขที่.....
ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทร.

หมายเหตุ กรณีย้ายที่อยู่โปรดแจ้งให้ทราบด้วย โทร. 0 – 2141 – 5661